

**IZVJEŠĆE
O STANJU U GOSPODARSTVU VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE u 2015.GODINI**

Virovitica, studeni 2016.

I. UVODNE NAPOMENE

Stanje u gospodarstvu županije uvijek je u središtu interesa relevantnih političkih čimbenika kao i vijećnika Županijske skupštine, te je Izvješće o stanju u gospodarstvu redovit sadržaj Programa rada Skupštine tijekom godine.

Pri tome valja istaći sljedeće činjenice:

- da je gospodarstvo županije u velikoj ovisnosti od kretanja osnovnih gospodarskih pokazatelja na razini države te mjera ekonomske politike koja je u domeni središnjih tijela državne vlasti,
- da je županijsko gospodarstvo dio gospodarstva države, šire regije, a od stupanja RH u Europsku uniju i sastavni dio njenog gospodarskog prostora pa sve tendencije i imaju direktnog ili indirektnog utjecaja na gospodarske tokove u Županiji,
- da županija kao jedinica područne (regionalne) samouprave ne raspolaže niti formalnim niti financijskim te drugim instrumentima kojima bitno može utjecati ne tijekom gospodarskih procesa ,a poglavito ne na izdašnije potpore gospodarstvu odnosno gospodarskim subjektima koji svoje poslovanje obavljaju na prostoru Županije.

Ovo Izvješće sačinjeno je temeljem podataka dobivenih iz službenih izvora, a posebno je rađena na temelju podataka iz strategija te drugih planskih dokumenata na razini pojedinih središnjih tijela državne uprave (ministarstva, državne upravne organizacije, javna poduzeća i sl.) javno objavljenih na službenim internetskim stranicama .

U pristupu izradi ovog Izvješća i uspostavi njegove koncepcije željelo se prikazati posebno položaj Županije u odnosu na odabrane pokazatelje u RH te je stoga ono sadržajno opsežnije, ali time i korisno ne samo za tijela i institucije Županije, već i sve koji iz ovog Izvješća mogu crpiti osnovna saznanja o aktualnom stanju u pojedinim segmentima važnim za ukupan razvitak Županije.

II. OSNOVNI POKAZATELJI

1. Makroekonomska kretanja Hrvatskog gospodarstva od 2006. do 2015. godine

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, Republika Hrvatska je 2015. godine ostvarila ukupni bruto domaći proizvod (BDP) u iznosu od 334.219 milijuna kuna. Bruto domaći proizvod po stanovniku za Hrvatsku iste je godine iznosio 79.062 kune odnosno **10.390** eura. Nakon šest uzastopnih godina pada gospodarske aktivnosti, hrvatsko gospodarstvo u 2015. godini bilježi pozitivnu međugodišnju realnu stopu rasta BDP-a od 1%. Za usporedbu, na razini EU28 međugodišnji pad BDP-a zabilježen je samo u 2009. (-4,4%) i 2012. godini (-0,5%).

Bruto domaći proizvod (BDP) po stanovniku Republike Hrvatske iznosio je u 2013. godini 77.465 kuna. Najveći dio BDP-a pri tom se ostvaruje u Kontinentalnoj Hrvatskoj, čak 68,1% (189,397 milijardi kuna), dok Jadranska Hrvatska sudjeluje s 31,9% (88,645 milijardi kuna). Samo se u Gradu Zagrebu ostvaruje jedna trećina ukupnog BDP-a Republike Hrvatske (33,1%) odnosno gotovo polovica (48,7%) BDP-a Kontinentalne Hrvatske. S druge strane, čak je 53,1% BDP-a Jadranske Hrvatske ostvareno u dvije županije: Primorsko-goranskoj (27,4%) i Splitsko-dalmatinskoj županiji (25,7%). S obzirom na ostvareni BDP po stanovniku, statističke regije ne odstupaju značajno od državnog prosjeka. BDP po stanovniku iznosio je 2013. godine za Kontinentalnu Hrvatsku 78.805 kuna (10.405 eura), što je 1,7% iznad nacionalnog prosjeka. Jadranska Hrvatska imala je 74.751 kuna (9.870 eura) BDP-a po stanovniku, što je 3,5% ispod nacionalnog prosjeka.

Za razliku od statističkih regija, među županijama su prisutne značajnije razlike u vrijednosti BDP-a po stanovniku. Ispodprosječni BDP po stanovniku 2013. godine zabilježen je u čak osamnaest županija. Županije s najnižim BDP-om po stanovniku 2013. godine bile su Brodsko-posavska s 57,3%, Vukovarsko-srijemska s 58,9% i Virovitičko-podravsko županija s 59,1% nacionalnog prosjeka. Osim Grada Zagreba, koji je sa 137.321 kunu (18.132 eura) BDP-a po stanovniku bio za 77,3% iznad nacionalnog prosjeka, iznadprosječni BDP po stanovniku ostvarile su još samo dvije županije, Primorsko-goranska (26,2% iznad nacionalnog prosjeka) i Istarska županija (24,3% iznad nacionalnog prosjeka). Iz opisanog se izvodi zaključak da razlikama u visini BDP-a županija najvećim dijelom pridonose ekstremne vrijednosti zabilježene u Gradu Zagrebu .

Pozitivna gospodarska kretanja u 2015. godini ponajprije su bila potaknuta rastom izvoza roba i usluga te rastom domaće potražnje. Realni se izvoz roba i usluga u 2015. godini povećao za 9,2%, a uvoz za 8,6%. Od sastavnica domaće potražnje, najveće povećanje bilježi osobna potrošnja (međugodišnji rast od 1,2%), a blagi oporavak bilježe i državna potrošnja (međugodišnja stopa rasta od 0,6% i investicije (međugodišnja stopa rasta od 1,0%).

Prema prognozama EIZ-a očekuje se nastavak pozitivnih stopa rasta od 1,9% u ovoj te stopa rasta od 2,1% u 2017. godini.

Pozitivne prognoze najvećim su dijelom zasnovane na oporavku domaće potražnje koja je nakon šest godina negativnog doprinosa, u 2015. zabilježila porast, povoljnim kretanjima industrijske proizvodnje, nastavku visokih stopa rasta izvoza, ali i na deflaciji koja realni rast BDP-a čini većim od nominalnog. Također, u naredne dvije godine očekuje se smanjenje proračunskog deficita, ali uz blagi porast državne potrošnje od 0,6% u ovoj i 0,9% u 2017. godini. Naime, proračunom za 2016. predviđeno je povećanje materijalnih rashoda i izdataka za zaposlene koji se ne bi trebali financirati povećanjem deficita, već korištenjem sredstava iz EU fondova. Očekuje se da bi deficit opće države za 2016. mogao pasti ispod razine od 3% BDP-a (2,9%). Iduće godine deficit bi se mogao dodatno smanjiti na 2,5%, što bi značilo da će Hrvatska tada i formalno izići iz procedure prekomjernog deficita. Očekuje se i nastavak rasta investicija od 2,5% u ovoj te 3,3% u 2017. godini. Vanjska trgovina bi prema prognozama EIZ-a trebala i dalje imati pozitivan doprinos rastu BDP-a, ali uz nešto niže stope rasta izvoza i uvoza. Tekući račun bilance plaćanja i dalje će biti u suficitu, ali nešto manjem, 3,9% BDP-a u ovoj i 2,8% BDP-a u sljedećoj godini. Pozitivan doprinos imat će priljevi iz EU fondova dok će oporavak profita banaka u inozemnom vlasništvu imati ne da će tržište rada slijediti trendove u ukupnom gospodarstvu, s daljnjim smanjenjem broja nezaposlenih i blagim rastom broja zaposlenih koji će se uglavnom generirati u privatnom sektoru. Očekuje se da će stopa nezaposlenosti pasti u 2016. godini na 16,5%, dok bi u 2017. ona mogla iznositi 16,1%.

Tablica II/1. Projekcije osnovnih makroekonomskih i fiskalnih pokazatelja

	2016.	2017.
Rast realnog BDP-a, (u %)	1,9	2,1
Rast potrošnje kućanstava, (u %)	1,5	1,6
Rast državne potrošnje, (u %)	0,6	3,3
Rast realnih investicije u fiksni kapital, (u %)	2,5	4,2
Rast izvoza roba i usluga, stalne cijene, (u %)	5,2	4,2
Rast uvoza roba i usluga, stalne cijene, (u %)	4,8	4,4
Rast tekućeg računa bilance plaćanja (ESA 2010 definicija, u % BDP-a)	3,9	2,8

Registrirana stopa nezaposlenosti, (u %)	16,5	16,1
Javni dug, (ESA 2010 definicija, u % BDP-a)	87,2	87,0
Tečaj HRK/EUR	7,52	7,50
Potrošačke cijene, (postotna promjena)	-0,4	0,8

Izvor: Nacrta Strategije regionalnog razvoja do kraja 2020.g. MRRFEU 2016.

2. Pokazatelji FINE o kretanju gospodarstva u RH

Republika Hrvatska je nakon šest godina pada bruto domaćeg proizvoda u 2015. po prvi puta zabilježila pozitivnu stopu gospodarskog rasta. Na godišnjoj razini BDP je realno veći za 1,6 % u odnosu na 2014. godinu. Najveći pozitivan doprinos povećanju obujma bruto domaćeg proizvoda u 2015. ostvaren je većim izvozom roba.

Broj poduzetnika je u razdoblju od 2011. do 2015. godine rastao osim 2012. godine kada je bio manji u odnosu na 2011. godinu. Na kraju promatranog razdoblja, u 2015. godini, bio je veći za 8,1 % u odnosu na 2011. godinu.

Broj zaposlenih bio je najveći na početku petogodišnjeg razdoblja, tj. 2011. godine kada je bilo 851 386, što je u odnosu na broj zaposlenih 2011. godine više za 1,5 %.

U 2015. godini poduzetnici RH ostvarili su prihod u iznosu od 639,6 milijardi kuna, što je najviše u razdoblju od pet godina (od 2011. do 2015. godine). Prema visini ostvarenog prihoda izdvaja se i 2011. godina kada je ostvareno 624,8 milijardi kuna. Prema istom kriteriju najmanje su uspješne bile 2012. godina (610,4 milijarde kuna) i 2013. godina (612,4 milijarde kuna). Isto se odrazilo i na konačan financijski rezultat poduzetnika te su u te dvije godine ostvarili najmanju neto dobit, 3,5 milijardi kuna (2013. godine) i 4,9 milijardi kuna (2012. godine).

Broj i udio (64,4 %) poduzetnika koji su poslovali s dobiti bio je najveći u 2015. godini što je rezultiralo najvećom ostvarenom dobiti u promatranom razdoblju. Najveći broj gubitaka bio je 2011. godine (41 286), a najveći udio gubitaka u ukupnom broju poduzetnika bio je 2012. godine (42,0 %), dok je 2011. godine bio niži tek za 0,1 % tj. udio gubitaka bio je 41,9 %.

Tablica II/2.: Broj poduzetnika i broj zaposlenih kod poduzetnika Hrvatske 2011. - 2015. g.¹
(iznosi u milijunima kuna)

Opis	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Broj poduzetnika	98.530	97.254	101.191	104.470	106.569
- broj poduzetnika koji su poslovali s dobiti	57.244	56.363	61.730	65.395	68.611
- udio dobitaša u ukupnom broju poduzetnika	58,1%	58,0%	61,0%	62,6%	64,4%
- broj poduzetnika koji su poslovali s gubitkom	41.286	40.891	39.461	39.075	37.958
- udio gubitaka u ukupnom broju poduzetnika	41,9%	42,0%	39,0%	37,4%	35,6%
Broj zaposlenih	851.386	829.874	830.928	830.116	838.584
Ukupni prihodi	624.807	610.376	612.441	618.791	639.648
Ukupni rashodi	612.393	601.183	604.998	604.884	616.954
Dobit razdoblja	32.911	34.053	30.392	34.904	35.926

¹ Serija podataka u tablici za sve godine prikazana je iz godišnjeg financijskog izvještaja za 2011., 2012., 2013., 2014. i 2015. godinu, iz kolone tekuće godine.

Opis	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Gubitak razdoblja	25.731	29.112	26.862	25.150	18.786
Neto dobit/gubitak	7.180	4.941	3.529	9.754	17.140
Investicije u novu dugotrajnu imovinu	32.990	33.353	37.489	35.185	38.445
Prosječne mjeseč. neto plaće po zaposlenom	4.729	4.769	4.778	4.878	5.019

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Najmanju neto dobit poduzetnici su ostvarili 2013. godine jer je te godine ostvaren najmanji iznos dobiti razdoblja u promatranih pet godina (30,4 milijarde kuna), a gubitak razdoblja je iznosio 26,8 milijardi kuna. Veći gubitak razdoblja od navedenoga poduzetnici su ostvarili 2012. godine kada je iznosio 29,1 milijardu kuna.

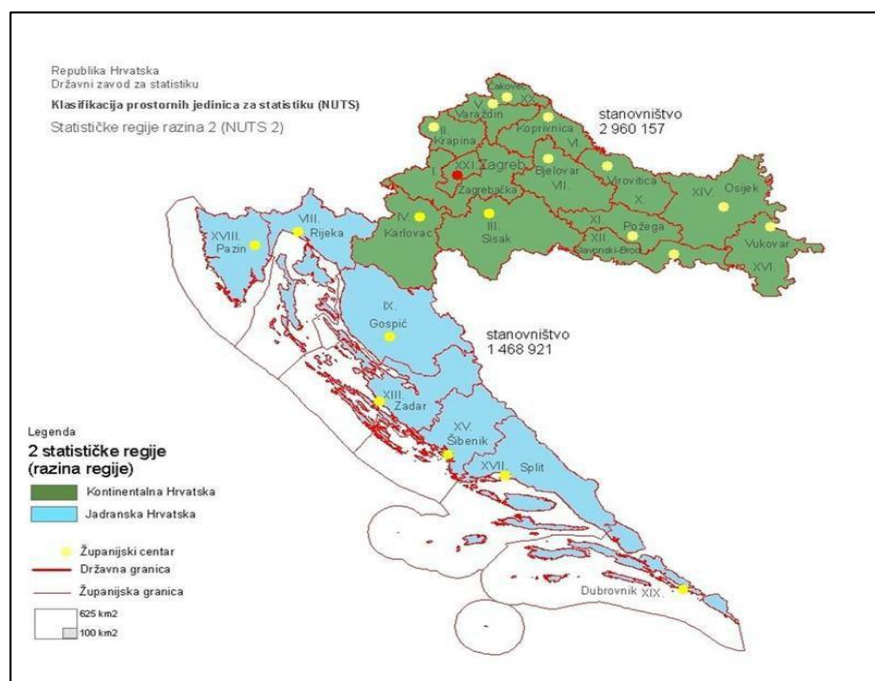
Neto dobit poduzetnika u 2015. godini najveća je u promatranom razdoblju od 2011. do 2015. godine, a najmanji iznos neto dobiti ostvaren je 2013. godine.

U odnosu na 2014. godinu ukupni prihodi imali su veći rast od ukupnih rashoda, pa je i ekonomičnost poslovanja ostvarila rast od 1,54 % u odnosu na prethodnu godinu, tj. na 100 kuna ukupnog rashoda ostvareno je 103,7 kuna ukupnih prihoda što je 1,57 kuna više nego 2014. godine.

3. Regionalne nejednakosti – odabrani pokazatelji

Prema administrativno-teritorijalnoj podjeli Republika Hrvatska ima 21 županiju (uključujući Grad Zagreb), 126 gradova i 429 općina. Odlukom o pristupanju Europskoj uniji, administrativno-teritorijalnu podjelu bilo je nužno uskladiti s uputama EUROSTAT-a i potrebama Europske komisije. Osnovu teritorijalno administrativne podjele u Europskoj uniji čine tzv. NUTS regije. NUTS (franc. *Nomenclature des unites territoriales statistiques*- Za definiranje regija različite razine, koriste se različiti kriteriji¹⁴ ali je dominantan kriterij broja stanovnika i to: (a) NUTS 1: 3-7 milijuna stanovnika; (b) NUTS 2: 800.000-3.000.000 stanovnika i (c) NUTS 3: 150.000-800.000 stanovnika.

Tako je sada Republika Hrvatska podijeljena Jadransku Hrvatsku koja obuhvaća sedam županija - Primorsko-goransku, Ličko-senjsku, Zadarsku, Šibensko-kninsku, Splitsko-dalmatinsku, Istarsku i Dubrovačko-neretvansku te Kontinentalnu Hrvatsku u čiji sastav ulaze Grad Zagreb te preostale županije - Zagrebačka, Krapinsko-zagorska, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Međimurska, Bjelovarsko-bilogorska, Virovitičko-podravsko, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska, Karlovačka te Sisačko-moslavačka županija.

Osim prema BDP-u po stanovniku, velike razlike među županijama zabilježene su i prema drugim uobičajenim pokazateljima regionalnih razlika.

Tablica II/3: Bruto domaći proizvod po stanovniku, RH, NUTS II regije i županije, 2001., 2008. i 2013

	BDP po stanovniku (kn)			Nominalna promjena	
	2001.	2008.	2013.	2008. (2001.=100)	2013. (2008.=100)
Kontinentalna Hrvatska	45.958	81.624	78.805	177,6	96,5
Grad Zagreb	76.149	141.756	137.321	186,2	96,9
Zagrebačka županija	32.729	61.927	58.930	189,2	95,2
Krapinsko-zagorska županija	35.507	52.606	48.321	148,2	91,9
Varaždinska županija	41.660	67.195	63.734	161,3	94,8
Koprivničko-križevačka županija	49.338	68.593	66.404	139,0	96,8
Međimurska županija	37.415	66.255	64.231	177,1	96,9
Bjelovarsko-bilogorska županija	33.485	57.212	51.785	170,9	90,5
Virovitičko-podravski županija	33.659	51.846	45.764	154,0	88,3
Požeško-slavonska županija	32.309	50.023	46.214	154,8	92,4
Brodsko-posavska županija	28.877	46.664	44.366	161,6	95,1
Osječko-baranjska županija	34.886	66.903	61.503	191,8	91,9
Vukovarsko-srijemska županija	27.452	50.264	45.629	183,1	90,8
Karlovačka županija	38.444	60.598	58.792	157,6	97,0
Sisačko-moslavačka županija	36.615	57.708	59.390	157,6	102,9
Jadranska Hrvatska	43.495	78.662	74.751	180,9	95,0

Primorsko-goranska županija	53.168	97.245	97.924	182,9	100,7
Ličko-senjska županija	34.049	67.601	59.384	198,5	87,8
Zadarska županija	35.743	70.233	61.899	196,5	88,1
Šibensko-kninska županija	30.987	60.711	60.975	195,9	100,4
Splitsko-dalmatinska županija	36.585	65.540	59.444	179,1	90,7
Istarska županija	61.538	99.119	96.268	161,1	97,1
Dubrovačko-neretvanska županija	40.712	80.200	75.501	197,0	94,1
Republika Hrvatska	45.175	80.653	77.465	178,5	96,0
<i>Najmanja vrijednost</i>	<i>27.452</i>	<i>46.664</i>	<i>44.366</i>	<i>139,0</i>	<i>87,8</i>
<i>Najveća vrijednost</i>	<i>76.149</i>	<i>141.756</i>	<i>137.321</i>	<i>198,5</i>	<i>100,7</i>
<i>Raspon vrijednosti</i>	<i>2,8</i>	<i>3,0</i>	<i>3,1</i>	<i>1,4</i>	<i>1,2</i>

Izvor: DZS, obrada EIZ iz Nacrta Strategije regionalnog razvoja do 2020. g MRRFEU.

Gustoća naseljenosti uvelike se razlikuje od županije do županije. Najveća gustoća naseljenosti prisutna je u Gradu Zagrebu, i to 8,0 puta veća nego u sljedećoj najgušće naseljenoj županiji – Međimurskoj, 16,6 puta veća od državnog prosjeka te čak 37 puta veća nego u najrjeđe naseljenoj, Ličko-senjskoj županiji (9,1 stanovnik po kilometru kvadratnom). Udio obrazovanog stanovništva u ukupnom stanovništvu u dobi od 16-65 godina pokazatelj je kvalitete ljudskog kapitala pojedine županije. U 2011. godini najvišu vrijednost ovog pokazatelja bilježe Grad Zagreb (86,9 posto) i Primorsko-goranska županija (85,0%), dok je najniža vrijednost ovog pokazatelja zabilježena u Koprivničko-križevačkoj županiji (62,5%).

Promotri li se razlike u visini neto plaća, vidljivo je da su na županijskoj razini u 2013. godini najniže prosječne mjesečne neto plaće isplaćene u Varaždinskoj županiji (4.429 kuna), dok najviše prosječne mjesečne neto plaće ostvaruju zaposleni na području grada Zagreba (6.437 kuna).

Još su izraženije razlike u nezaposlenosti, tako da je u ožujku 2016. godine najviša stopa nezaposlenosti od **32,6 posto zabilježena u Virovitičko-podravskoj županiji**, a najniža stopa nezaposlenosti zabilježena je u Gradu Zagrebu (8,6%) i Istarskoj županiji (8,9%). Slično, prema podacima HZMO-a na zaposleno stanovništvo otpada više od polovice stanovništva grada Zagreba (54,1%) te 38% stanovništva Istarske županije, dok u Vukovarsko-srijemskoj županiji zaposleni čine tek 22,5% ukupnog stanovništva.

Tablica II/4.: stope nezaposlenosti u županijama

	2008.	2010.	2013.	2015.
Kontinentalna Hrvatska	14,10%	18,20%	21,90%	17,1%
Grad Zagreb	6,20%	8,40%	10,80%	8,6%
Zagrebačka županija	10,60%	16,30%	21,90%	16,2%
Krapinsko-zagorska županija	9,60%	16,40%	21,50%	15,2%
Varaždinska županija	9,80%	14,10%	17,30%	10,1%
Koprivničko-križevačka županija	14,00%	18,60%	26,40%	16,9%
Međimurska županija	11,60%	16,60%	19,20%	12,7%
Bjelovarsko-bilogorska županija	23,10%	29,30%	32,50%	27,3%
Virovitičko-podravka županija	25,80%	30,40%	39,30%	32,6%
Požeško-slavonska županija	19,40%	24,40%	31,30%	23,4%
Brodsko-posavska županija	24,70%	31,90%	37,70%	27,7%
Osječko-baranjska županija	22,00%	28,20%	32,70%	29,0%
Vukovarsko-srijemska županija	27,50%	31,80%	37,20%	30,0%
Karlovačka županija	21,80%	26,00%	26,50%	20,9%

Sisačko-moslavačka županija	24,90%	30,80%	35,50%	31,4%
Jadranska Hrvatska	14,70%	18,40%	21,60%	17,9%
Primorsko-goranska županija	10,80%	14,80%	17,00%	13,4%
Ličko-senjska županija	18,80%	21,50%	23,40%	22,3%
Zadarska županija	17,70%	21,10%	22,70%	16,3%
Šibensko-kninska županija	19,60%	23,30%	25,00%	22,6%
Splitsko-dalmatinska županija	19,10%	22,70%	28,10%	24,3%
Istarska županija	6,70%	10,70%	12,80%	8,9%
Dubrovačko-neretvanska županija	15,30%	17,90%	20,70%	18,8%
Republika Hrvatska	14,30%	18,20%	21,80%	17,4%
<i>Najmanja vrijednost</i>	<i>6,20%</i>	<i>8,40%</i>	<i>10,80%</i>	<i>8,6%</i>
<i>Najveća vrijednost</i>	<i>27,50%</i>	<i>31,90%</i>	<i>39,30%</i>	<i>32,6%</i>
<i>Raspon</i>	<i>4,4</i>	<i>3,8</i>	<i>3,6</i>	<i>3,8</i>

Izvor: DZS i HZMO iz Nacrta Strategije regionalnog razvoja do 2020. g MRRFEU.

Tablica II/5.: Udio nezaposlenih mladih (15-24) u ukupnom broju nezaposlenih osoba

	2008.	2010.	2012.	2014.	2015.
Kontinentalna Hrvatska	18,7%	20,1%	21,0%	18,8%	17,4%
Grad Zagreb	14,9%	16,1%	16,5%	14,3%	12,4%
Zagrebačka županija	17,1%	19,0%	22,9%	20,6%	18,4%
Krapinsko-zagorska županija	17,7%	21,7%	25,3%	21,8%	18,9%
Varaždinska županija	17,3%	19,7%	21,1%	17,6%	14,7%
Koprivničko-križevačka županija	22,5%	23,4%	23,4%	21,2%	20,8%
Međimurska županija	22,4%	23,8%	22,8%	21,6%	21,8%
Bjelovarsko-bilogorska županija	21,4%	22,6%	23,9%	21,0%	19,7%
Virovitičko-podravska županija	21,2%	21,8%	23,6%	20,1%	19,3%
Požeško-slavonska županija	23,2%	24,4%	24,9%	23,4%	23,9%
Brodsko-posavska županija	19,9%	23,0%	23,2%	20,9%	20,3%
Osječko-baranjska županija	20,3%	21,2%	21,3%	19,1%	18,3%
Vukovarsko-srijemska županija	21,2%	21,8%	22,7%	21,1%	19,6%
Karlovačka županija	13,5%	15,7%	17,2%	15,2%	14,5%
Sisačko-moslavačka županija	17,1%	19,0%	19,5%	18,0%	16,4%
Jadranska Hrvatska	15,1%	17,3%	18,4%	16,4%	15,8%
Primorsko-goranska županija	14,1%	16,6%	16,9%	14,4%	14,1%
Ličko-senjska županija	16,8%	19,6%	23,0%	21,4%	20,2%
Zadarska županija	12,6%	15,6%	18,0%	16,8%	16,9%
Šibensko-kninska županija	14,9%	18,1%	20,0%	18,4%	16,8%
Splitsko-dalmatinska županija	16,4%	18,1%	18,8%	16,7%	16,0%
Istarska županija	14,5%	15,7%	16,8%	14,4%	13,7%
Dubrovačko-neretvanska županija	14,1%	17,1%	18,9%	17,1%	16,3%
Republika Hrvatska	17,5%	19,2%	20,2%	18,1%	16,9%
<i>Najmanja vrijednost</i>	<i>12,6%</i>	<i>15,6%</i>	<i>16,5%</i>	<i>14,3%</i>	<i>12,4%</i>
<i>Najveća vrijednost</i>	<i>23,2%</i>	<i>24,4%</i>	<i>25,3%</i>	<i>23,4%</i>	<i>23,9%</i>
<i>Raspon</i>	<i>1,8</i>	<i>1,6</i>	<i>1,5</i>	<i>1,6</i>	<i>1,9</i>

Izvor: HZZ iz Nacrta Strategije regionalnog razvoja do 2020. g MRRFEU.

Tablica II/6.: Udio zaposlenih u ukupnom stanovništvu, 2012., 2013., 2014., 2015.

	2012.	2013.	2014.	2015.
Kontinentalna Hrvatska	32,9%	31,4%	31,7%	34,2%
Grad Zagreb	50,3%	49,0%	48,1%	54,1%
Zagrebačka	23,8%	22,7%	23,0%	22,8%
Krapinsko-zagorska	25,4%	24,7%	25,2%	27,4%
Varaždinska	33,9%	32,5%	33,5%	35,7%
Koprivničko-križevačka	28,3%	23,5%	26,2%	29,0%
Međimurska	31,2%	30,5%	31,1%	34,9%
Bjelovarsko-bilogorska	26,3%	23,5%	25,1%	25,9%
Virovitičko-podravka	23,6%	20,6%	22,9%	23,2%
Požeško-slavonska	23,0%	21,4%	22,3%	24,4%
Brodsko-posavska	21,6%	20,2%	20,5%	22,9%
Osječko-baranjska	28,5%	26,1%	25,8%	27,7%
Vukovarsko-srijemska	23,5%	21,6%	22,0%	22,5%
Karlovačka	27,5%	27,1%	27,8%	27,0%
Sisačko-moslavačka	24,2%	23,2%	23,4%	22,9%
Jadranska Hrvatska	31,4%	30,3%	30,3%	32,4%
Primorsko-goranska	35,8%	34,9%	34,0%	36,7%
Ličko-senjska	26,3%	25,7%	26,5%	27,8%
Zadarska	26,1%	25,1%	25,4%	27,9%
Šibensko-kninska	25,9%	25,9%	26,1%	26,6%
Splitsko-dalmatinska	29,4%	28,2%	28,2%	30,4%
Istarska	37,8%	36,2%	36,2%	38,3%
Dubrovačko-neretvanska	31,3%	30,4%	30,8%	32,7%
Republika Hrvatska	32,4%	31,0%	31,2%	33,6%
<i>Najmanja vrijednost</i>	<i>21,6%</i>	<i>20,2%</i>	<i>20,5%</i>	<i>22,5%</i>
<i>Najveća vrijednost</i>	<i>50,3%</i>	<i>49,0%</i>	<i>48,1%</i>	<i>54,1%</i>
<i>Raspon</i>	<i>2,3</i>	<i>2,4</i>	<i>2,3</i>	<i>2,4</i>

Izvor: Nacr Strategije regionalnog razvoja do 2020. g MRRFEU.

Tablica II/7.: Prosječne mjesečne neto plaće, u kunama, 2008.-2013.

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Kontinentalna Hrvatska	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.
Grad Zagreb	6.040	6.159	6.245	6.359	6.366	6.437
Zagrebačka županija	4.960	5.053	5.085	4.944	5.209	5.165
Krapinsko-zagorska županija	4.411	4.499	4.549	4.704	4.711	4.725
Varaždinska županija	4.292	4.318	4.345	4.423	4.374	4.429
Koprivničko-križevačka županija	4.635	4.838	4.874	4.985	5.057	5.116
Međimurska županija	4.133	4.220	4.251	4.380	4.443	4.460
Bjelovarsko-bilogorska županija	4.421	4.440	4.498	4.538	4.587	4.626
Virovitičko-podravka županija	4.267	4.349	4.415	4.563	4.632	4.676
Požeško-slavonska županija	4.457	4.603	4.605	4.794	4.899	4.797

Brodsko-posavska županija	4.464	4.599	4.649	4.761	4.840	4.887
Osječko-baranjska županija	4.600	4.707	4.774	4.892	5.011	5.076
Vukovarsko-srijemska županija	4.501	4.563	4.630	4.748	4.804	4.799
Karlovačka županija	4.876	5.077	5.119	5.249	5.303	5.275
Sisačko-moslavačka županija	4.857	5.029	5.014	5.135	5.138	5.119
Jadranska Hrvatska	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.
Primorsko-goranska županija	5.193	5.285	5.312	5.418	5.464	5.518
Ličko-senjska županija	4.777	4.841	4.923	5.090	4.947	5.061
Zadarska županija	4.996	5.105	5.137	5.280	5.268	5.364
Šibensko-kninska županija	4.889	4.963	5.031	5.172	5.042	5.120
Splitsko-dalmatinska županija	4.947	5.002	5.089	5.170	5.221	5.215
Istarska županija	5.106	5.201	5.269	5.348	5.411	5.456
Dubrovačko-neretvanska	5.055	5.155	5.240	5.348	5.376	5.407
Republika Hrvatska	5.161	5.271	5.329	5.429	5.469	5.507
<i>Najmanja vrijednost</i>	<i>4.133</i>	<i>4.220</i>	<i>4.251</i>	<i>4.380</i>	<i>4.374</i>	<i>4.429</i>
<i>Najveća vrijednost</i>	<i>6.040</i>	<i>6.159</i>	<i>6.245</i>	<i>6.359</i>	<i>6.366</i>	<i>6.437</i>
<i>Raspon</i>	<i>1,46</i>	<i>1,46</i>	<i>1,47</i>	<i>1,45</i>	<i>1,46</i>	<i>1,45</i>

Izvor: Nacrt Strategije regionalnog razvoja do 2020. g MRRFEU.

U kontekstu prikaza regionalnih nejednakosti vrlo su zanimljivi i rezultati procjene siromaštva za mala geografska područja koji upućuju na heterogenost siromaštva u Hrvatskoj, pri čemu stopa siromaštva u kontinentalnoj regiji iznosi 19,4 posto, a u jadranskoj 12,6 posto,

Detaljne mape izradilo je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije u suradnji s Ministarstvom socijalne politike i mladih, Državnim zavodom za statistiku i Svjetskom bankom, kako bi kreatorima politika pomogli u razumijevanju prostorne distribucije siromaštva, pogotovo na razini općina i gradova.

Karte su izrađene prema dohotku i potrošnji za subnacionalna područja, temelje se na detaljnim informacijama o prostornoj distribuciji siromaštva i služe kao pomoć u donošenju politika smanjenja regionalnih razlika i iskorjenjivanju siromaštva i socijalne isključenosti na području Hrvatske.

Prema dohodovnoj metodi, procijenjena stopa rizika od siromaštva u Hrvatskoj 2011. iznosila je 19,2 posto (anketna stopa iznosila je 20,4 posto), što znači da se procjenjuje da je 19,2 posto, odnosno oko 803.000 osoba raspolagalo godišnjim ekvivalentnim dohotkom koji je bio niži od 24.000 kuna, koliko je iznosio prag rizika od siromaštva za jednočlano kućanstvo.

Najniže procjene stopa rizika od siromaštva zabilježene su u Zagrebu (9,8 posto) te Primorsko-goranskoj i Istarskoj županiji (11,9 posto), a najviše u Brodsko-posavskoj (35,9 posto), **Virovitičko-podravskoj županiji (33,4 posto)** i Vukovarsko-srijemskoj županiji (31,9 posto).

Prema potrošnoj metodi, procijenjena stopa rizika od siromaštva u Hrvatskoj 2011. iznosila je 17,1 posto (anketna metoda iznosila je 16,3 posto), što znači da je 17,1 posto, odnosno oko 717.000 osoba imalo ekvivalentnu godišnju potrošnju nižu od 23.919 kuna, koliko je iznosio prag rizika od siromaštva za jednočlano kućanstvo.

Najniže procjene stope rizika od siromaštva zabilježene su u Zagrebu (5,9 posto) i Primorsko-goranskoj županiji (9,1 posto), a najviše u Požeško-slavonskoj (32,5 posto), Brodsko-posavskoj (33,9 posto) i Karlovačkoj županiji (34,3 posto).

4. Razvrstavanje županija prema vrijednosti indeksa razvijenosti

Jedinice područne (regionalne) samouprave razvrstavaju se u četiri skupine:

- u I. skupinu razvrstane su jedinice područne (regionalne) samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti manja od 75% prosjeka RH
- u II. skupinu razvrstane su jedinice područne (regionalne) samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 75% i 100% prosjeka RH
- u III. skupinu razvrstane su jedinice područne (regionalne) samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 100% i 125% prosjeka RH
- u IV. skupinu razvrstane su jedinice područne (regionalne) samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti veća od 125% prosjeka RH

Odlukom o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN RH br. 158/13.) jedinice područne (regionalne) samouprave razvrstavaju se prema indeksu razvijenosti u:

– I. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti manja od 75% prosjeka Republike Hrvatske: Bjelovarsko-bilogorska županija, Brodsko-posavska županija, Karlovačka županija, Koprivničko-križevačka županija, Krapinsko-zagorska županija, Ličko-senjska županija, Međimurska županija, Osječko-baranjska županija, Požeško-slavonska županija, Sisačko-moslavačka županija, Virovitičko-podravska županija i Vukovarsko-srijemska županija.

– II. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 75% i 100% prosjeka Republike Hrvatske: Splitsko-dalmatinska županija, Šibensko-kninska županija i Varaždinska županija.

– III. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 100% i 125% prosjeka Republike Hrvatske: Dubrovačko-neretvanska županija, Zadarska županija i Zagrebačka županija.

– IV. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti veća od 125% prosjeka Republike Hrvatske: Grad Zagreb, Istarska županija i Primorsko-goranska županija.

5. Aktivnost poduzetnika tijekom prvih pet mjeseci 2016. godine

Prema podacima tvrtke Bisnode u razdoblju od siječnja do svibnja ove godine u Hrvatskoj je osnovano 6.221 novih poslovnih subjekata, pri čemu nešto više od polovice, 55,6% čine jednostavna trgovačka društva („tvrtke za 10 kuna“).

Istovremeno, ugašeno je 3.513 poslovnih subjekata, što znači da se na jedno ugašeno poduzeće otvaralo 1,77 novih. Gledano na razini županija, prednjači Grad Zagreb s 1.953 novoosnovana poslovnih subjekata, iza kojeg slijede Splitsko-dalmatinska županija s 646 te Šibensko-kninska sa 151 novoosnovanih poslovnih subjekata. Zahvaljujući izrazito niskom broju ugašenih subjekata (18 ugašenih subjekata), Šibensko – kninska županija bilježi i najpovoljniji omjer ugašenih i osnovanih poduzeća, u prvih pet mjeseci ove godine se na svaki ugašeni poslovni subjekt otvaralo čak osam novih subjekata. Povoljan omjer bilježi i Splitsko-dalmatinska županija u kojoj se na jedan ugašeni poslovni subjekt otvaralo 2,51 novih.

Tablica : II/8.: Broj poduzeća, obrta i samostalnih djelatnika na 1.000 stanovnika i na km²

	Trgovačka društva na 1.000 st.	Obrti i samostalni djelatnici na 1.000 st.	Trgovačka društva na km ²	Obrti i samostalni djelatnici na km ²
Kontinentalna Hrvatska	29,	48,5	2,6	4,3
Grad Zagreb	56,	76,1	69,9	94,7
Zagrebačka županija	26,	44,7	2,7	4,7
Krapinsko-zagorska županija	16,	37,1	1,7	3,9
Varaždinska županija	20,	39,6	2,9	5,4
Koprivničko-križevačka županija	17,	41,6	1,1	2,7
Međimurska županija	27,	42,5	4,3	6,6
Bjelovarsko-bilogorska županija	18,	32,2	0,8	1,4
Virovitičko-podravska županija	13,	37,4	0,5	1,5
Požeško-slavonska županija	12,	30,3	0,5	1,2
Brodsko-posavska županija	30,	30,5	1,0	2,3
Osječko-baranjska županija	38,	38,8	1,3	2,8
Vukovarsko-srijemska županija	12,	35,0	0,9	2,5
Karlovačka županija	19,	38,4	0,7	1,3
Sisačko-moslavačka županija	13,	30,7	0,5	1,1
Jadranska Hrvatska	34,	64,6	2,0	3,7
Primorsko-goranska županija	37,	68,9	3,1	5,6
Ličko-senjska županija	19,	46,4	0,2	0,4
Zadarska županija	26,	55,2	1,2	2,6
Šibensko-kninska županija	24,	56,0	0,9	2,0
Splitsko-dalmatinska županija	32,	56,9	3,2	5,7
Istarska županija	52,	91,8	3,9	6,8
Dubrovačko-neretvanska županija	32,	64,2	2,3	4,4
Republika Hrvatska	30,	53,8	2,3	4,0
<i>Najmanja vrijednost</i>	<i>12,</i>	<i>30,3</i>	<i>0,2</i>	<i>0,4</i>
<i>Najveća vrijednost</i>	<i>56,</i>	<i>76,1</i>	<i>69,9</i>	<i>94,7</i>
<i>Raspon</i>	<i>4,6</i>	<i>2,51</i>	<i>349,5</i>	<i>236,75</i>

Izvor: Nacrt Strategije regionalnog razvoja do 2020. g MRRFEU.

6. Poduzetnička infrastruktura

Poduzetničku infrastrukturu čine poduzetničke zone i poduzetničke potporne institucije. Prema podacima iz Jedinog registra poduzetničke infrastrukture u Republici Hrvatskoj na dan 21. lipnja 2016. bilo je ukupno 118 poduzetničkih zona. Usporedi li se Kontinentalnu i Jadransku Hrvatsku, uočava se da je u županijama Kontinentalne Hrvatske više poduzetničkih zona, i to njih 86 u odnosu na 32 u Jadranskoj Hrvatskoj. Među županijama značajne su razlike u broju poduzetničkih zona. U Gradu Zagrebu i Zadarskoj županiji ne nalazi se niti jedna poduzetnička zona. S druge strane, u Međimurskoj ih je županiji deset, a u Sisačko-moslavačkoj, Karlovačkoj, Koprivničko-križevačkoj i Splitsko-dalmatinskoj

po devet. Od ukupno 105 poduzetničkih potpornih institucija u RH, 76 ih se nalazi u Kontinentalnoj Hrvatskoj. Najveća koncentracija poduzetničkih potpornih institucija je u Gradu Zagrebu gdje ih se nalazi 15. U Krapinsko-zagorskoj županiji postoji samo jedna poduzetnička potporna institucija dok u Splitsko-dalmatinskoj ne djeluje niti jedna .

Tablica II/ 9.: Poduzetničke zone i poduzetničke potporne institucije po županijama

	Poduzetničke zone	Poduzetničke potporne institucije
Kontinentalna Hrvatska	86	76
Zagrebačka	3	4
Krapinsko-zagorska	7	1
Sisačko-moslavačka	9	5
Karlovačka	9	2
Varaždinska	5	6
Koprivničko-križevačka	9	4
Bjelovarsko-bilogorska	6	7
Virovitičko-podravska	5	4
Požeško-slavonska	4	7
Brodsko-posavska	6	5
Osječko-baranjska	5	4
Vukovarsko-srijemska	8	6
Međimurska	10	6
Grad Zagreb	0	15
Jadranska Hrvatska	32	29
Primorsko-goranska	4	8
Ličko-senjska	8	2
Zadarska	0	4
Šibensko-kninska	3	3
Splitsko-dalmatinska	9	0
Istarska	2	8
Dubrovačko-neretvanska	6	4
Republika Hrvatska	118	105

Izvor: Nacrt Strategije regionalnog razvoja do 2020. g MRRFEU.

III. ANALIZA DRUŠTVENOG RAZVOJA

1. Demografski podatci

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, u Republici Hrvatskoj bilo je 4.284.889 stanovnika, odnosno 3,4% manje nego u prethodnom popisu iz 2001. U Jadranskoj Hrvatskoj je to smanjenje bilo nešto manje izraženo nego u Kontinentalnoj. Naime, u Jadranskoj je Hrvatskoj broj stanovnika smanjen 1,06%, a u Kontinentalnoj čak 4,57%. U desetogodišnjem razdoblju najveće smanjenje broja stanovnika dogodilo se u Vukovarsko-srijemskoj županiji (12,33%). Prema procjenama, broj stanovnika u godinama nakon popisa nastavio se smanjivati. Prema posljednjim podacima za 2014., sredinom godine broj

stanovnika bio je 0,4% manji u odnosu na prethodnu godinu. Porast broja stanovnika zabilježen je samo u Istarskoj i Dubrovačko-neretvanskoj županiji te Gradu Zagrebu. Već je duže vrijeme u Republici Hrvatskoj prisutan prirodni pad. Stopa prirodnog pada u 2014. bila je -2,7 ‰. Pozitivan prirodni prirast u prošloj godini imali su samo Grad Zagreb, Međimurska i Dubrovačko-neretvanska županija. Županija s najvećim prirodnim padom 2014. bila je Osječko-baranjska županija.

Posebno izraženi problem je **demografsko starenje**. Hrvatsko stanovništvo je među petnaest najstarijih svjetskih populacija. Nadalje, udio starijih u ukupnoj populaciji u stalnom je rastu. U Ličko-senjskoj, Karlovačkoj i Šibensko-kninskoj županiji udio osoba starijih od 65 veći je od 20%. U Ličko-senjskoj županiji je preko polovice stanovništva starije od 45 godina. Najmanji udio starije populacije u ukupnoj imaju Međimurska, Zagrebačka i Splitsko-dalmatinska županija.

Uz stopu prirodnog pada i starenje stanovništva, Hrvatska se suočava i s velikim iseljavanjem stanovništva u inozemstvo. U 2014. iz Hrvatske je u inozemstvo odselilo 20.858 stanovnika. U isto vrijeme, stanovništvo iz inozemstva se doseljava u manjoj mjeri nego što se iseljava. Migracijski saldo s inozemstvom 2014. godine bio je -10.220. Pozitivan migracijski saldo, odnosno više doseljavanja nego iseljavanja u 2014. zabilježile su samo Istarska i Dubrovačko-neretvanska županija .

Tablica III/1.: procjene stanovništva u RH

	2012.	2013.	2014.
Kontinentalna Hrvatska	2.858.933	2.848.785	2.833.732
Zagrebačka	318.235	318.837	318.453
Krapinsko-zagorska	131.734	130.895	129.968
Sisačko-moslavačka	169.379	167.036	163.975
Karlovačka	126.997	125.688	124.127
Varaždinska	175.150	174.434	173.454
Koprivničko-križevačka	114.846	114.346	113.688
Bjelovarsko-bilogorska	118.083	116.959	115.536
Virovitičko-podravka	83.820	83.029	82.162
Požeško-slavonska	76.651	75.801	74.991
Brodsko-posavska	157.086	155.956	154.082
Osječko-baranjska	302.751	300.950	298.272
Vukovarsko-srijemska	177.583	175.932	173.441
Međimurska	113.561	113.417	113.159
Grad Zagreb	793.057	795.505	798.424
Jadranska Hrvatska	1.408.625	1.406.904	1.404.658
Primorsko-goranska	295.300	294.705	293.811
Ličko-senjska	49.942	49.364	48.670
Zadarska	170.955	171.594	171.462
Šibensko-kninska	107.595	106.540	105.532
Splitsko-dalmatinska	454.777	454.711	454.627
Istarska	207.719	207.793	208.201
Dubrovačko-neretvanska	122.337	122.197	122.355
Republika Hrvatska	4.267.558	4.255.689	4.238.389
<i>Najmanja vrijednost</i>	<i>49.942,00</i>	<i>49.364,00</i>	<i>48.670,00</i>
<i>Najveća vrijednost</i>	<i>793.057,00</i>	<i>795.505,00</i>	<i>798.424,00</i>
<i>Raspon</i>	<i>15,9</i>	<i>16,1</i>	<i>16,4</i>

Izvor: Izvor: Nacrt Strategije regionalnog razvoja do 2020. g MRRFEU.

Tablica III/2.: Prirodni priraštaj

	2001.	2011.	2012.	2013.	2014.
Kontinentalna Hrvatska	-6.952	-7.345	-7.223	-7.617	-8.043
Zagrebačka	-489	-67	-248	-428	-482
Krapinsko-zagorska	-824	-688	-708	-730	-715
Sisačko-moslavačka	-874	-1.081	-842	-1.116	-1.072
Karlovačka	-950	-997	-905	-801	-990
Varaždinska	-476	-593	-608	-635	-635
Koprivničko-križevačka	-506	-499	-483	-343	-514
Bjelovarsko-bilogorska	-645	-656	-640	-633	-608
Virovitičko-podravska	-359	-430	-390	-382	-408
Požeško-slavonska	-141	-355	-278	-305	-294
Brodsko-posavska	-113	-343	-472	-405	-545
Osječko-baranjska	-605	-1.079	-1.177	-1.039	-1.260
Vukovarsko-srijemska	-52	-571	-553	-668	-619
Međimurska	109	-1	16	-26	6
Grad Zagreb	-1.027	15	65	-106	93
Jadranska Hrvatska	-1.607	-2.477	-2.716	-2.830	-3.230
Primorsko-goranska	-1.041	-1.014	-1.128	-1.018	-1.160
Ličko-senjska	-417	-447	-493	-446	-522
Zadarska	154	-28	-123	-99	-298
Šibensko-kninska	-280	-504	-530	-562	-550
Splitsko-dalmatinska	430	-77	75	-277	-334
Istarska	-552	-395	-470	-366	-413
Dubrovačko-neretvanska	99	-12	-47	-62	47
Republika Hrvatska	-8.559	-9.822	-9.939	-10.447	-11.273
<i>Najmanja vrijednost</i>	-1.041	-1.081	-1.177	-1.116	-1.260
<i>Najveća vrijednost</i>	430	15	75	-26	93
<i>Raspon</i>	-0,4	0,0	-0,1	0,0	-0,1

Izvor: Nacrt Strategije regionalnog razvoja do 2020. g MRRFEU.

Tablica III/3. : Migracijski saldo s inozemstvom u RH

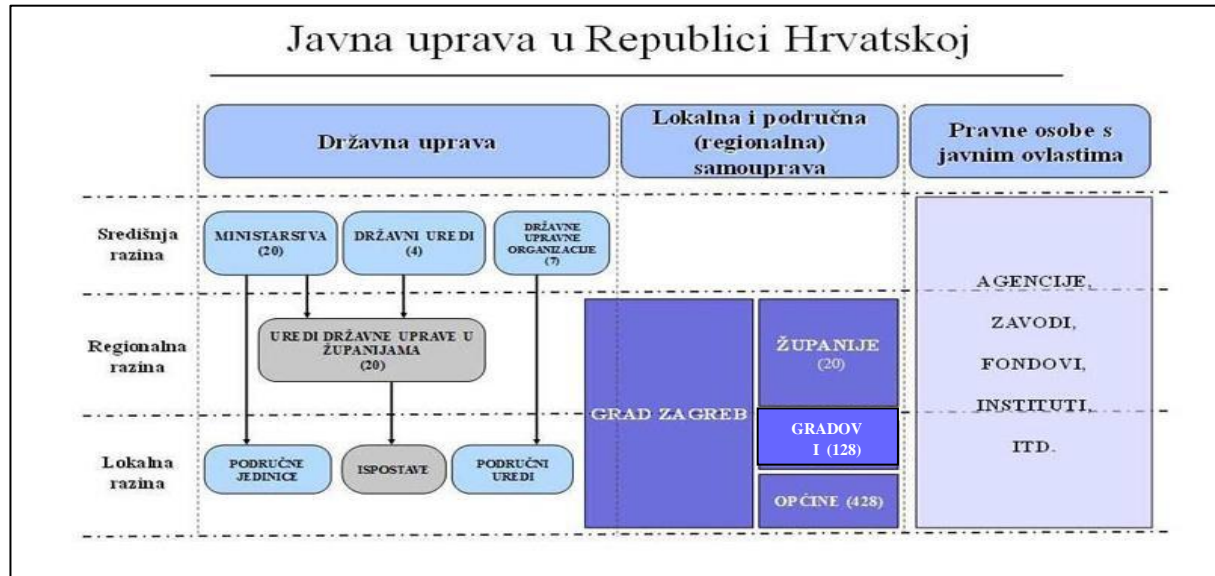
	2001.	2011.	2012.	2013.	2014.
Kontinentalna Hrvatska	5.775	-3.744	-3.876	-4.243	-8.372
Zagrebačka	3.439	865	714	-160	-1.148
Krapinsko-zagorska	48	-120	-169	-68	-177
Sisačko-moslavačka	174	-1.551	-1.529	-1.364	-1.059
Karlovačka	-28	-586	-504	-536	-564
Varaždinska	47	66	-124	-167	-391
Koprivničko-križevačka	66	-145	-85	-67	-209
Bjelovarsko-bilogorska	-162	-771	-574	-297	-333
Virovitičko-podravska	-157	-326	-447	-169	-377

Požeško-slavonska	150	-685	-810	-159	-317
Brodsko-posavska	-520	-689	-699	-479	-702
Osječko-baranjska	340	-554	-766	-588	-1.127
Vukovarsko-srijemska	-281	-1.239	-871	-694	-1.307
Međimurska	79	-148	-164	-85	-280
Grad Zagreb	2.580	2.139	2.152	590	-381
Jadranska Hrvatska	10.179	-421	-42	-641	-1.848
Primorsko-goranska	1.134	249	368	-46	-478
Ličko-senjska	97	-297	-335	-234	-345
Zadarska	1.609	742	727	-157	-714
Šibensko-kninska	902	-900	-857	-661	-262
Splitsko-dalmatinska	4.249	32	-169	406	-270
Istarska	1.476	-89	214	257	130
Dubrovačko-neretvanska	712	-158	10	-206	91
Republika Hrvatska	16.954	-4.165	-3.918	-4.884	-10.220
<i>Najmanja vrijednost</i>	-520	-1.551	-1.529	-1.364	-1.307
<i>Najveća vrijednost</i>	4.249	2.139	2.152	590	130
<i>Raspon</i>	-8,2	-1,4	-1,4	-0,4	-0,1

Izvor: DZS Izvor: Nacrt Strategije regionalnog razvoja do 2020. g MRRFEU.

IV. ANALIZA STANJA SUSTAVA REGIONALNOG UPRAVLJANJA

1. Sustav javne uprave u Republici Hrvatskoj

Na prethodnom prikazu sheme javne uprave u Hrvatskoj prikazane su tri razine javnog upravljanja – središnja, regionalna i lokalna. Horizontalno su prikazane tri skupine institucija – državna uprava, lokalna i područna (regionalna) samouprava) i pravne osobe s javnim ovlastima koje provode javne politike, programe i aktivnosti po prostornoj vertikali.

Iz ovog prikaza je razvidno da mnoštvo institucija djeluje unutar svake skupine institucija i provodi aktivnosti na nekom određenom području Republike Hrvatske. Osim administrativno-teritorijalnog ustroja i političkih institucija, djeluje mnoštvo institucija kroz dekoncentrirane urede različitog prostornog obuhvata (školstvo, sudstvo, unutarnji poslovi i sl.) i različito definiranih prostornih cjelina na primjer određeno prirodnom resursom za kojeg je tijelo ili pravna osoba zadužena (vode, šume, struja i sl.). Kompleksnost sustava javne uprave Republike Hrvatske proizlazi iz niza nedorečenosti propisa u provedbenim dijelovima za različite javne politike, nejasnoće vezane uz nadležnosti za pojedina pitanja i nedovršen proces političke, funkcionalne i fiskalne decentralizacije. Uz problematiku javne uprave vežu se problemi horizontalne koordinacije među resorima na nacionalnoj razini, nedefinirane nadležnosti po vertikali državne uprave uključujući dekoncentrirana tijela na nižim razinama uprave, lokalne i područne samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima s vlastitim sustavima regionalne organizacije poslovanja.

2. Decentralizacija u Hrvatskoj

Decentralizacija u *političkom smislu*, znači slabljenje političke moći središnje države i jačanje moći države na lokalnoj ili regionalnoj razini, što implicira i veću participaciju građana u donošenju odluka. Kako bi se mogla provesti decentralizacija u političkom smislu, nužno je da središnja država dodijeli nižim razinama pravo odlučivanja o određenim pitanjima, odnosno da na njih prenese nadležnost za određene javne usluge ili funkcije države. – tkz. *funkcionalna decentralizacija*. Niže razine vlasti ne mogu izvršavati poslove koje su joj dane u nadležnost u procesu funkcionalne decentralizacije, ako ne mogu upravljati lokalnim javnim financijama. Stoga funkcionalna decentralizacija zahtijeva i *fiskalnu decentralizaciju*, odnosno prijenos prava na određivanje visine i strukture rashoda kao i prava na prikupljanje poreza i određivanje visine poreza na niže razine vlasti.

Razina decentralizacije u Hrvatskoj niska je u usporedbi s drugim članicama EU . Udio izdataka jedinica lokalne i regionalne samouprave u ukupnim izdacima opće države iznosio je 2013. godine 13,5%. Izdaci jedinica lokalne i regionalne samouprave u BDP-u u Hrvatskoj iste su godine iznosili 5,7%, pa je Hrvatska prema tom pokazatelju stupnja decentralizacije bila među zemljama s najmanjim stupnjem decentralizacije u EU. Osim niske razine rashoda nad kojima upravljaju JLP(R)S, problem predstavlja i činjenica da su dominantan izvor sredstva za pokriće tih rashoda porezi, prije svega porez na dohodak. U Hrvatskoj su regionalne razlike u stopi zaposlenosti kao i razlike u visinama dohodaka zaposlenih značajne, što utječe na nejednakost fiskalnog kapaciteta jedinica lokalne i regionalne samouprave. Financiranje rashoda JLP(R)S ponajprije porezima, a tek manjim dijelom pomoćima koji proizlaze iz sustava fiskalnog izravnjanja dovodi do razlika u opskrbljenosti lokalnim javnim dobrima i uslugama u različitim dijelovima zemlje. Drugim riječima, sustav fiskalnog izravnjanja ne uspijeva bitno utjecati na ujednačavanje regionalne razvijenosti u Hrvatskoj.

3. Fiskalni kapaciteti županija

Ukupni prihodi proračuna opće države od 2011. do 2013. prosječno su se kretali oko 136,4 mlrd. kuna (41,2% BDP-a), a rashodi oko 156,9 mlrd. kuna (47,4% BDP-a). U sklopu proračuna opće države, proračuni svih lokalnih jedinica iznose 15,5 mlrd. kuna, odnosno tek oko 10% proračuna opće države. Prosječna neto fiskalna pozicija na razini Republike Hrvatske je pozitivna i iznosi 383 mil. kuna. Analiza po županijama pokazuje, međutim, zabrinjavajuće rezultate. Od 21 županije, samo četiri su u razdoblju 2011.-2013. zabilježile pozitivnu neto fiskalnu poziciju. Najbolju prosječnu godišnju neto fiskalnu poziciju ima Grad Zagreb (13,7 mlrd. kuna) te Istarska (795 mil. kuna), Primorsko-goranska (731 mil. kuna) i Zagrebačka županija (134 mil. kuna). Ostale županije bilježe negativne neto fiskalne pozicije od čega najslabije imaju Vukovarsko-srijemska (1,69 mlrd. kuna) i Osječko-baranjska županija (1,67 mlrd. kuna). Metodologijom za lokacijsku klasifikaciju prihoda i rashoda po odabranim ključevima razrađenom u Institutu za financije moguće je utvrditi neto fiskalni položaj svake županije (prihodi koji se prikupljaju prema rashodima koji se troše na području pojedine županije) i pružiti okvir za procjene vladinih politika i reformi usmjerenih prema regionalnom razvoju, ali i ocijeniti njihov utjecaj na prihode i rashode. Rezultati analize ukazali su na određene neučinkovitosti u postojećem regionalnom ustroju. Takav model regionalnog ustroja u kojemu se na području većine županija troši više od uplata nije dugoročno održiv.

Dosada Provedeno je istraživanje u kojem su analizirani prihodi i rashodi proračuna svih jedinica lokalne samouprave i izračunati fiskalni kapaciteti općina, gradova i županija u 2011. godini. Analize su ukazale na značajne razlike u fiskalnim kapacitetima županija, gradova i općina i to i na prihodnoj i na rashodnoj strani proračuna. Županije imaju daleko manji fiskalni kapacitet mjereno prosječnom razinom ukupnih prihoda i ukupnih rashoda po stanovniku od gradova i općina. Također se može primijetiti velika ovisnost županija, gradova i općina o primljenim pomoćima koji su im nužni za pružanje javnih usluga. Prosječno su županije u 2011. godini ostvarivale 455 kuna, gradovi 3.050 kuna, a općine 2.323 kune po stanovniku prihoda bez pomoći. Takve razine prihoda bez pomoći bile su 2011. godine dovoljne za financiranje: 45,9% ukupnih rashoda ostvarenih u županijama; 83,4% ukupnih rashoda ostvarenih u gradovima; te 77,3% ukupnih rashoda ostvarenih u općinama.

Tablica IV/1: Prihodi, rashodi i neto fiskalne pozicije županija, prosjek razdoblja 2011.-13. (u mil. Kn)

Županija	Prihodi	Rashodi	Neto fiskalna pozicija
Zagrebačka	8.417	8.283	134
Krapinsko-zagorska	2.964	3.709	-746
Sisačko-moslavačka	4.047	5.193	-1.146
Karlovačka	3.188	3.920	-732
Varaždinska	4.277	4.726	-449
Koprivničko-križevačka	2.777	3.385	-608
Bjelovarsko-bilogorska	2.513	3.469	-956
Primorsko-goranska	10.519	9.788	731
Ličko-senjska	1.263	1.924	-662
Virovitičko-podravka	1.699	2.452	-752
Požeško-slavonska	1.522	2.160	-638
Brodsko-posavska	2.969	4.117	-1.148
Zadarska	4.397	5.146	-749
Osječko-baranjska	7.113	8.787	-1.674
Šibensko-kninska	2.686	3.529	-844
Vukovarsko-srijemska	3.387	5.076	-1.689
Splitsko-dalmatinska	11.647	13.042	-1.396
Istarska	7.475	6.680	795
Dubrovačko-neretvanska	3.520	3.969	-449
Međimurska	2.586	2.886	-300
Grad Zagreb	40.117	26.456	13.661
Republika Hrvatska	129.083	128.700	383

Izvor: Nacrt Strategije regionalnog razvoja do 2020. g MRRFEU.

Tablica IV/2: Prihodi, rashodi i neto fiskalne pozicije po stanovniku svih županija, prosjek razdoblja 2011.-13. (u kn)

Županija	Prihodi	Rashodi	Neto fiskalna pozicija
Zagrebačka	26.450	26.029	421
Krapinsko-zagorska	22.492	28.151	-5.659
Sisačko-moslavačka	23.892	30.661	-6.768
Karlovačka	25.092	30.851	-5.759
Varaždinska	24.426	26.990	-2.564
Koprivničko-križevačka	24.172	29.464	-5.292
Bjelovarsko-bilogorska	21.271	29.361	-8.090
Primorsko-goranska	35.616	33.142	2.474
Ličko-senjska	25.253	38.489	-13.237
Virovitičko-podravka	20.274	29.250	-8.976
Požeško-slavonska	19.830	28.144	-8.314
Brodsko-posavska	18.902	26.207	-7.305
Zadarska	25.725	30.109	-4.384
Osječko-baranjska	23.496	29.024	-5.528
Šibensko-kninska	24.930	32.760	-7.831
Vukovarsko-srijemska	19.082	28.601	-9.519

Splitsko-dalmatinska	25.613	28.682	-3.069
Istarska	35.965	32.140	3.826
Dubrovačko-neretvanska	28.772	32.446	-3.674
Međimurska	22.765	25.407	-2.642
Grad Zagreb	50.589	33.362	17.227
Hrvatska	30.245	30.155	90

Izvor: Nacrt Strategije regionalnog razvoja do 2020. g MRRFEU.

V. SOCIO-EKONOMSKA OBILJEŽJA ŽUPANIJE

1. Zaposlenost

Zapošljavanje na temelju radnog odnosa

Na temelju radnog odnosa u kolovozu 2015. godine zaposlene su ukupno 323 osobe iz evidencije, što je za 59 osoba više nego u istom periodu prošle godine. Zaposleno je 238 osoba na području Područnog ureda Virovitica, 67 osoba izvan područja Područnog ureda Virovitica tj. u drugim županijama na području RH i 18 osoba u inozemstvu.

Od ukupno 323 zaposlene osobe tijekom kolovoza njih 302 ili 93,5% zaposleno je na određeno vrijeme, a 21 osoba ili 6,5% na neodređeno vrijeme. Promatrano po djelatnostima, najviše je osoba zaposleno u prerađivačkoj industriji (72 osobe ili 22,3%) i djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i posluživanja hrane (59 osoba ili 18,3%).

2. Nezaposleni

Krajem listopada 2016. u Zavodu za zapošljavanje - Područnom uredu Virovitica bilo je evidentirano **7.570** nezaposlenih osoba. U odnosu na prošli mjesec (rujan 2016.) evidentirano je 3.5% ili 259 osoba više, a u odnosu na prošlu godinu (listopad 2015.) nezaposlenost je manja za 12 % ili 1032 nezaposlenu osobu

Nezaposleni prema spolu - Krajem listopada 2016. godine u Zavodu za zapošljavanje – Područnom uredu Virovitica bilo je evidentirano 4.207 nezaposlenih žena, s udjelom od 55,6% naspram 3.363 nezaposlenih muškarca ili 44,4%. Udio nezaposlenih žena, u usporedbi s prethodnim mjesecom, povećao se za 0.9 posto ili 196 osobu, a u usporedbi s listopadom prošle godine broj nezaposlenih žena smanjio se za 541 osobu odnosno za 11.4 postotnih bodova.

Nezaposleni prema dobi – S obzirom na dobnu strukturu, najveći udio u registriranoj nezaposlenosti imaju osobe preko 50 godina starosti (30,9%).

Nezaposleni prema razini obrazovanja - U strukturi evidentiranih nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja najveći udio imaju osobe sa završenom srednjom školom do 3 godine i školom za KV,VKV (2.510 ili 31,2%). Zatim slijede, osobe sa završenom osnovnom školom (2.125 ili 28.1%), osobe sa završenom četverogodišnjom srednjom školom i gimnazijom (1.924 ili 25.4%) i osobe bez škole i nezavršene osnovne škole (500 ili 6.6%). Najmanja je nezaposlenost kod osoba s završenim diplomskim studijem/fakultetom, akademijom (218 ili 2.9 %) te s dodiplomskim studijem/višom školom (293 ili 3.8%).

Nezaposlenost prema Ispostavama1 - Krajem listopada na evidenciji Zavoda za zapošljavanje evidentiran je slijedeći broj nezaposlenih osoba:

- Ispostava Virovitica – 3.323,
- Ispostava Slatina – 2.641,
- Ispostava Orahovica – 933,
- Ispostava Pitomača – 673.

Nezaposlenost prema gradu i općini stanovanja - Krajem listopada 2016. godine evidentiran je slijedeći broj nezaposlenih osoba: grad Virovitica - 1.600, grad Slatina - 1.349, grad Orahovica - 384, općina Pitomača - 673, općina Crnac - 143, općina Čačinci - 242, općina Čađavica - 241, općina Gradina - 406, općina Lukač - 331, općina Mikleuš - 148, općina Nova Bukovica - 177, općina Sopje - 278, općina Suhopolje - 668, općina Špišić Bukovica - 314, općina Voćin - 448, općina Zdenci - 164.

Korisnici novčane naknade za vrijeme nezaposlenosti - U listopadu 2016. godine na evidenciji Zavoda za zapošljavanje – Područnog ureda Virovitica evidentirana su 827 korisnika prava na novčanu naknadu što je za 63 korisnika više nego prošli mjesec. U odnosu na isti period prošle godine broj korisnika novčane naknade smanjio se za 94 osobe.

Udio korisnika novčane naknade iznosi 10,9% u ukupnom broju nezaposlenih osoba.

Broj korisnika novčane naknade prema Ispostavama:

- Ispostava Virovitica - 360 korisnika
- Ispostava Slatina - 267 korisnika
- Ispostava Pitomača – 66 korisnika
- Ispostava Orahovica – 134 korisnika

Korisnicima novčane naknade Područnog ureda Virovitica u kolovozu je isplaćeno 1.429.869,73

3. Umirovljenici

Demografska predviđanja koja se odnose na sredinu stoljeća govore da će se do 2050. godine broj starijeg stanovništva povećati za 35%. Na svako dijete dolazit će 2,4 starije osobe. Kao posljedica toga, prosječna dob u Europi koja iznosi 37,7 godina povećat će se na 52,3 godine. No, duljem životu pridonosi svakako i kvaliteta zdravstvenih usluga te razvoj preventivnih programa. U svakom slučaju potrebno je razmotriti problem starenja stanovništva i njihovih potreba te razvijati izvaninstitucijske oblike brige o starijoj populaciji sukladno njihovim potrebama. Cilj je posvetiti se izazovu starenja i razvijati nove oblike sustava zaštite starog stanovništva.

Smanjenjem broja višegeneracijskih obitelji sve više starijih osoba živi u samačkim domaćinstvima te ne mogu računati na zbrinjavanje u obitelji, već se od zajednice očekuje da osigura različite programe pomoći (u kući starije osobe), a što je osobito izraženo jer starije osobe često žive u područjima koja su udaljena i izolirana s lošom prometnom povezanošću koja im otežava pristup potrebnim uslugama. Daljnji problem s kojim se starije osobe suočavaju na području naše Županije su niske mirovine ili nedostatak istih što nadalje utječe na kvalitetu njihova života.

Na temelju podataka Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Područne službe u Virovitici u Virovitičko-podravskoj županiji u rujnu 2016. registrirano je **19.887 korisnika mirovina**.

Prema strukturi korisnika mirovina stanje je sljedeće:

Tablica V/1: Korisnici mirovina**1.1. ZOMO**

Osnove osiguranja	RH	Virovitičko-podravska županija
Broj korisnika	1.139 717	17.537
Prosječna mirovina	2.251,45	1.958
STAROSNA MIROVINA		
Broj korisnika	780.726	10.831
Prosječna mirovina	2.427,83	2.093,96
INVALIDSKA MIROVINA		
Broj korisnika	130 952	2.312
Prosječna mirovina	1.844,37	1.833,60
OBITELJSKA MIROVINA		
Broj korisnika	228 039	4.394
Prosječna mirovina	1.881,36	1.692,20

1.2. vojne osobe,policijski službenici i dr.(DVO)

Osnove osiguranja	RH	Virovitičko-podravska županija
Broj korisnika	14.157	439
Prosječna mirovina	3.481,37	3.113,62
STAROSNA MIROVINA		
Broj korisnika	4.581	94
Prosječna mirovina	4.025,07	3.283,34
INVALIDSKA MIROVINA		
Broj korisnika	8.751	320
Prosječna mirovina	3.205,15	3.069,62
OBITELJSKA MIROVINA		
Broj korisnika	825	25
Prosječna mirovina	3.392,23	3.038,62

1.3. Hrvatski branitelji

Osnove osiguranja	RH	Virovitičko-podravska županija
Broj korisnika	72.001	1.961
Prosječna mirovina	5.076,02	4.636,77
NAJNIŽA MIROVINA PREMA ČL. 31.ST.3.ZOPHBDR		
Broj korisnika	711	21
Prosječna mirovina	2.474,77	2.451,60
INVALIDSKA MIROVINA		
Broj korisnika	57.173	1.646
Prosječna mirovina	4.853,73	4.440,03
OBITELJSKA MIROVINA		
Broj korisnika	14.117	294
Prosječna mirovina	6.107,29	5.894,36

1.4. HVO

Osnove osiguranja	RH	Virovitičko-podravska županija
Broj korisnika	6.827	44
Prosječna mirovina	2.795,79	2.934,50
INVALIDSKA MIROVINA		
Broj korisnika	6.186	39
Prosječna mirovina	2.781,71	2.926,15
OBITELJSKA MIROVINA		
Broj korisnika	641	5
Prosječna mirovina	2.931,69	2.999,66

Tablica V/2: Rekapitulacija korisnika mirovina u Virovitičko-podravskoj županiji

VRSTA MIROVINE	BROJ KORISNIKA RH	BROJ KORISNIKA VPŽ	UDIO VPŽ U RH U %
Korisnici mirovina prema Zakonu o mirovinskom osiguranju	1.139.717	17.537	1,53
Korisnici mirovina - djelatne vojne osobe (DVO)	14.147	345	2,43
Korisnici mirovina prema zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata	72.001	1.961	2,72
Korisnici mirovina – HVO	6.827	44	0,64
U k u p n o	1.232.692	19.887	1,61

Istovremeno prema evidenciji HZMO PS Virovitica evidentirano je 19.896 osiguranika kako je to prikazano u donjoj tablici, iz čega proizlazi da je broj osiguranika gotov jednak broju umirovljenika, a podaci o prosječnoj mirovini po pojedinim osnovama upućuju na zaključak da umirovljenici u Županiji ostvaruju manje mirovine u odnosu na prosjeke u RH.

Tablica V/3: Osiguranici prema osnovama osiguranja

Osnove osiguranja	RH	Virovitičko-podravska županija
Radnici kod pravnih osoba	1.263.490	14.676
Radnici kod fizičkih osoba	118.013	2.498
Obrtnici	60.896	832
Poljoprivrednici	19.712	1.648
Samostane profesionalne djelatnosti	20.628	156
Osiguranici kod međ. org. u inozemstvu i dr.	180	0
Produženo osiguranje	5.888	86
U k u p n o	1.488.807	19.896

Tablica V/4: KORISNICI DOPLATKA NA DJECU- rujan 2016.

	Broj korisnika	Broj djece	Prosječna mjesečna svota doplatka
RH	169.847	317.631	361,4
VPŽ	5.246	9.591	352,44

4. Korisnici socijalne skrbi

U ukupnom broju stanovnika relativno je velik udio osoba koje nisu u stanju zadovoljiti najosnovnije životne potrebe svojim radom ili prihodima od imovine te su korisnici pojedinih prava iz socijalne skrbi. Broj korisnika socijalne skrbi u Virovitičko-podravskoj županiji po pojedinim oblicima prikazan je u sljedećoj tablici:

Tablica V/4 : korisnici zajamčene minimalne naknade – stanje 31. kolovoza 2016.

CSS	BROJ STANOVNIKA	BROJ KORISNIKA ZAJAMČENE MINIMALNE NAKNADE	Udio korisnika u % u broju stanovnika
SLATINA	23.632	2.088	8,8
ORAHOVICA	11.466	485	4,2
VIROVITICA	39.679	1.300	3,3
PITOMAČA	10.059	328	3,3
Ukupno:	84.836	4.201	5,0

Izvor: statistika CSS Virovitica i Slatina

Istodobno, broj osiguranih osoba u sustavu zdravstvene zaštite u Županiji prema podacima HZZO za kraj listopada 2016. iznosi 81.159 osoba, njihov broj prema JLS prikazan je u doljnoj tablici.

Tablica V/5: OSIGURANICI PREMA PODATCIMA HRVATSKOG ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE – STANJE 31.10.2016.

OPĆINA/GRAD	BROJ OSIGURANIKA
CRNAC	1.320
ČAČINCI	2.687
ČAĐAVICA	1.835
GRADINA	3.469
LUKAČ	3.347
MIKLEUŠ	1.396
NOVA BUKOVICA	1.599
ORAHOVICA	5.082
PITOMAČA	9.574
SLATINA	13.140
SOPJE	2.234

SUHOPOLJE	6.199
ŠPIŠIĆ BUKOVICA	3.912
VIROVITICA	21.192
VOĆIN	2.399
ZDENCI	1.774

VI. FINANCIJSKI REZULTATI POSLOVANJA PODUZETNIKA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Financijski rezultati poslovanja poduzetnika sa sjedištem u Virovitičko-podravskoj županiji kroz razdoblje od pet godina prezentirani su u Tablici VII/1. Kroz promatrano razdoblje broj poduzetnika je rastao u svim godinama osim 2012. godine (793) kada je bio manji u odnosu na 2011. godinu (842). Najviše zaposlenih (8072 radnika) bilo je u 2011. godini, što je u odnosu na 2015. godinu više za 875 zaposlenih ili 10,8 %.

Ukupni su prihodi u 2011. godinu bili veći u odnosu na prethodnu, 2010. godinu, a nakon toga slijedi njihov stalan pad s tim da su u 2015. godini prihodi porasli, tj. bili su veći u odnosu na 2014. godinu.

Poduzetnici sa sjedištem u Virovitičko-podravskoj županiji 2010. godinu su poslovali s gubitkom, a u razdoblju od 2011. do 2015. godine ostvarili su dobit s tim da je najveća dobit ostvarena 2012. godine (76,5 milijuna kuna) i 2014. (75,1 milijun kuna), a najmanja 2013. godine (više od 2,9 milijuna kuna).

Prema tim podacima dinamika investicija u novu dugotrajnu imovinu bilježi rast od 2010. do 2012. Nakon značajnijeg rasta 2012. (za 75,2 % ili, nominalno, za oko 121,2 milijuna u odnosu na 2011.), u 2013. se događa još značajniji pad investicija u novu dugotrajnu imovinu. Te godine investicije su smanjene za 36,9% ili, nominalno, za 104,1 milijun kuna u odnosu na prethodnu godinu. Tijekom 2014. i 2015. bilježi se ponovno rast investicija.

Tablica VI/1: Broj poduzetnika, broj zaposlenih, te osnovni rezultati poslovanja poduzetnika

Virovitičko-podravške županije u razdoblju 2011. - 2015. g.² (iznosi u tisućama kuna)

Opis	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Broj poduzetnika	842	793	848	874	881
Broj zaposlenih	8.072	7.173	6.959	6.759	7.197
Ukupni prihodi	4.471.091	4.359.989	3.793.990	3.297.651	3.470.284
Ukupni rashodi	4.397.064	4.267.055	3.770.843	3.204.300	3.436.282
Dobit razdoblja	222.759	237.109	124.689	143.872	145.714
Gubitak razdoblja	170.183	160.653	121.726	68.793	133.258
Neto dobit/gubitak	52.576	76.457	2.963	75.079	12.456
Investicije u novu dugotrajnu imovinu	161.068	282.262	178.155	198.054	234.330
Prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom	3.364	3.488	3.546	3.581	3.556

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja, obrada GFI-a za 2011. – 2015. Godinu

Kroz promatrano razdoblje, prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom bilježe pad u 2011., te u 2015. godini, dok je u razdoblju od 2012.-2014. godine zamjetan rast. Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom u Virovitičko-podravskoj županiji u 2015. godini iznosila je **3.556** kuna

USPOREDBA FINANCIJSKIH REZULTATA PODUZETNIKA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE S REZULTATIMA PODUZETNIKA U DRUGIM ŽUPANIJAMA I RH U 2015. G.

Poduzetnici Republike Hrvatske, obveznici poreza na dobit (bez banaka, osiguravajućih društava i drugih financijskih institucija), njih 106 569, u 2015. godini imali su 838 584 zaposlenih (prema satima rada), 29 204 zaposlenih više u odnosu na 2014. godinu.

Tablica VI/2: USPOREDBA FINANCIJSKIH REZULTATA PODUZETNIKA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE S REZULTATIMA PODUZETNIKA U DRUGIM ŽUPANIJAMA I RH U 2015. G.

Teritorijalna razina	Broj poduzetnika		Broj zaposlenih		Ukupni prihod		Dobit razdoblja		Gubitak razdoblja		Neto dobit	
	Broj	Uč. ba	Broj	Uč. ba	Iznos	Uč. ba	Iznos	Uč. ba	Iznos	Uč. ba	Iznos	Uč. ba
Republika Hrvatska	106.569	0	838.584	0	639.647.947	0	35.925.884	0	18.786.380	0	17.139.504	0
Virovitičko-podrav. župan.	881	19	7.197	20	3.470.284	20	145.714	19	133.258	18	12.456	19

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

U Virovitičko-podravskoj županiji u 2015. godini, prema broju obrađenih godišnjih financijskih izvještaja, poslovao je 881 poduzetnik kod kojih je bilo zaposleno 7.197 radnika, što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje broja zaposlenih za 7,7%.

Osnovni financijski rezultati poslovanja poduzetnika RH i Virovitičko-podravске županije u 2015. godini

U Republici Hrvatskoj u 2015. godini poduzetnici su ostvarili ukupne prihode od 639,6 milijardi kuna, ukupne rashode od 617 milijardi kuna te 17,1 milijarda kuna neto dobiti. Dobit razdoblja, u iznosu od 35,9 milijardi kuna, u 2015. godini ostvarilo je 68 611 (64,4 %) poduzetnika, dok je gubitke razdoblja ukupne vrijednosti 18,8 milijardi kuna, iskazalo 37 958 (35,6 %) poduzetnika.

Tablica VI/3: Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Hrvatske u 2015. godini (iznosi u tisućama kuna)

Opis	2014.	2015.	Indeks 2015./2014.
Broj poduzetnika		106.569	
Broj zaposlenih	809.380	838.584	103,6
Ukupni prihodi	607.875.615	639.647.947	105,2
Ukupni rashodi	595.332.668	616.954.490	103,6
Dobit prije oporezivanja	38.110.703	41.857.586	109,8
Gubitak prije oporezivanja	25.567.755	19.164.129	75,0
Porez na dobit	3.981.979	5.553.952	139,5
Dobit razdoblja	33.999.377	35.925.884	105,7
Gubitak razdoblja	25.438.409	18.786.380	73,9

Konsolidirani financijski rezultat (dobit ili gubitak razdoblja)	8.560.968	17.139.504	200,2
Izvoz	104.631.436	115.314.299	110,2
Uvoz	98.647.602	104.465.187	105,9
Trgovinski saldo (izvoz minus uvoz)	5.983.833	10.849.113	181,3
Investicije u novu dugotrajnu imovinu	33.639.633	38.444.856	114,3
Prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom	4.897	5.019	102,5

Izvor podataka: Financijska agencija, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Od 639,6 milijardi kuna ukupnoga prihoda poduzetnika, 115,3 milijarde ostvarene su prodajom robe na inozemnom tržištu, što je 10,2 % više nego 2014. godine. Na stranim tržištima svoje proizvode i usluge plasiralo je 15 385 (14,4 %) poduzetnika, kupljeno je robe u vrijednosti od 104,5 milijardi kuna te je trgovinski suficit iznosio 10,8 milijardi kuna.

U odnosu na 2014. godinu, navedeni skup poduzetnika, njih 106 569, povećao je broj zaposlenih za 3,6 %, ukupne prihode za 5,2 %, ukupne rashode za 3,6 %, dobiti razdoblja za 5,7 % i smanjio gubitak razdoblja za 26,1 %. Smanjenje gubitaka i povećanje dobiti rezultiralo je povećanjem konsolidiranog financijskog rezultata – neto dobiti za 100,2 % u odnosu na 2014. godinu .

Tablica VI/4: Osnovni financijski rezultati poduzetnika Virovitičko-podravске županije u 2015. godini³
(iznosi u tisućama kuna)

Opis	2014.	2015.	Indeks
Broj poduzetnika		881	-
Broj dobitaša	537	594	110,6
Broj gubitaša	253	287	113,4
Broj zaposlenih	6.681	7.197	107,7
Ukupni prihodi	3.281.150	3.470.284	105,8
Ukupni rashodi	3.185.508	3.436.282	107,9
Dobit prije oporezivanja	160.966	167.190	103,9
Gubitak prije oporezivanja	65.324	133.189	203,9
Porez na dobit	17.872	21.545	120,6
Dobit razdoblja	143.082	145.714	101,8
Gubitak razdoblja	65.312	133.258	204,0
Konsolidirani financijski rezultat dobit (+) ili (-) gubitak razdoblja	77.770	12.456	16,0
Izvoz	719.262	766.886	106,6
Uvoz	217.746	222.684	102,3
Trgovinski saldo (izvoz minus uvoz)	501.516	544.202	108,5
Investicije u novu dugotrajnu imovinu	197.704	234.330	118,5
Prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom	3.560	3.556	99,9

Izvor: Fina - Registar godišnjih financijskih izvještaja

U novu dugotrajnu imovinu u 2015. godini investiralo je 21 175 (19,9 %) poduzetnika i to 38,4 milijarde kuna što je povećanje od 14,3 % u odnosu na prethodnu, 2014. godinu.

Prosječna mjesečna obračunata neto plaća u 2015. iznosila je 5.019 kuna, što je nominalno 2,5 % više u odnosu na 2014. godinu (uslijed smanjenja potrošačkih cijena od 0,5 %, to je realno povećanje od 3 %).

Od ukupnoga broja poduzetnika na području Virovitičko-podravске županije njih 67,4 % je u 2015.

³ Više u Analizi financijskih rezultata poslovanja poduzetnika po SVIM županijama u 2015. godini.

godini poslovalo s dobiti, dok je 32,6 % poduzetnika zabilježilo gubitak u poslovanju.

U ukupnom broju zaposlenih Virovitičko-podravske županije grad Virovitica sudjeluje sa 43 % i na prvom je mjestu po broju zaposlenih u Virovitičko-podravskoj županiji. Na drugom je mjestu prema broju poduzetnika grad Slatina, a na trećem poduzetnici grada Orahovice.

Usporedba financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Virovitičko-podravske županije s rezultatima drugih županija

Jedna od osnovnih karakteristika gospodarstva Hrvatske je velika razlika u razvijenosti pojedinih regija – županija i još veća razlika u razvijenosti pojedinih gradova i općina, a rang lista županija prema neto dobiti (tablica 7.) i rang lista prema ukupnom prihodu poduzetnika (tablica 6.), potkrepljuje tu tvrdnju.

Dominantna je uloga poduzetnika županije Grad Zagreb koji su prvorangirani po svim kriterijima navedenim u tablici 6, osim prema pokazateljima produktivnosti rada mjerenom neto dobiti po zaposlenom i ekonomičnosti poslovanja. Prema tim pokazateljima najbolji su poduzetnici Istarske županije, a poduzetnici županije Grad Zagreb su na četvrtom i petom mjestu.

Ukupno je 881 poduzetnik čije je sjedište u jednom od gradova i općina Virovitičko-podravske županije i prema kriteriju broja poduzetnika županija je na devetnaestom je mjestu, a prema broju zaposlenih na dvadesetom mjestu. Poduzetnici Virovitičko-podravske županije u odnosu na poduzetnike u drugim županijama prema pokazateljima su rangirani na sedamnaestom mjestu prema produktivnosti rada mjerenoj ukupnim prihodom po zaposlenom, na osamnaestom mjestu prema produktivnosti rada mjerenoj neto dobiti po zaposlenom i osamnaestom mjestu prema pokazatelju ekonomičnosti poslovanja.

Tablica VI/5: Rang lista županija prema ukupnom prihodu poduzetnika u 2015. godini i prema drugim kriterijima

Naziv županije	Rang po ukupnom prihodu	Rang po neto dobiti	Rang po broju poduzetnika	Rang po broju zaposlenih	Rang po produkt. rada /ukupan prihod po zaposlenom	Rang po produktivnosti rada/neto dobit po zaposlen.	Rang po ekonomičnosti poslovanja
Grad Zagreb	1	1	1	1	1	4	5
Zagrebačka	2	3	5	4	2	5	8
Splitsko-dalmatinska	3	4	2	2	11	10	11
Primorsko-goranska	4	5	4	3	9	9	10
Istarska	5	2	3	5	4	1	1
Osječko-baranjska	6	13	6	7	5	16	17
Varaždinska	7	12	9	6	8	15	15
Vukovarsko-srijem.	8	8	17	12	3	6	6
Zadarska	9	11	8	9	7	11	12
Međimurska	10	10	10	8	18	8	7
Krapinsko-zagorska	11	9	13	11	12	7	3
Koprivničko-križevač.	12	7	18	15	6	3	4

Naziv županije	Rang po ukupnom prihodu	Rang po neto dobiti	Rang po broju poduzetnika	Rang po broju zaposlenih	Rang po produkt. rada	Rang po produktivnosti rada/neto	Rang po ekonomičnosti poslovanja
Dubrovačko-neretv.	13	15	7	10	16	14	13
Sisačko-moslavačka	14	18	14	13	10	19	19
Karlovačka	15	6	12	14	13	2	2
Brodsko-posavska	16	16	15	16	14	17	16
Bjelovarsko-bilogor.	17	14	16	17	15	13	14
Šibensko-kninska	18	20	11	18	19	20	20
Požeško-slavonska	19	21	20	19	21	21	21
Virovitičko-podrav.	20	19	19	20	17	18	18
Ličko-senjska	21	17	21	21	20	12	9

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Prema drugim kriterijima, poduzetnici Virovitičko-podravske županije rangirani su na dvadesetom mjestu prema ukupnom prihodu i na devetnaestom mjestu prema neto dobiti

ANALIZA FINACIJSKI REZULTATI POSLOVANJA PODUZETNIKA U VIROVITIČKO-PODRAVSKOJ ŽUPANIJU U 2015. GODINI

Poduzetnici Virovitičko-podravske županije u gospodarstvu Republike Hrvatske ne zauzimaju značajno mjesto u odnosu na broj poduzetnika i broj zaposlenih (Tablica 10). U Virovitičko-podravskoj županiji sjedište ima ukupno 881 poduzetnik kod kojih je u 2015. godini bilo 7197 zaposlenih. Udjel poduzetnika Virovitičko-podravske županije u ukupnom broju poduzetnika u RH iznosi 0,8 %. Udjel broja zaposlenih Virovitičko-podravske županije u odnosu na broj zaposlenih u RH iznosi 0,9 %. Istovremeno struktura poslovnih subjekata prikazana je u Tablici VII/5

Tablica VI/6: struktura poslovnih subjekata – stanje 31. ožujka 2016./izvor:DZS

Ustrojbeni oblik	RH	Virovitičko- podravska županija
Registrirane pravne osobe	244.040	2.778
Trgovačka društva	176.121 - registrirane 110.964 - aktivna	1.479- registriranih 958 – aktivnih
Zadruge	4.215 – registriranih 1.074 – aktivnih	74 – registriranih 16 – aktivnih
Registrirane ustanove ,tijela, udruge i sl.	63.704	850
Subjekti u obrtu i slobodnim zanimanjima	78.197	856

Tablica VI/7: Udio poduzetnika Virovitičko-podravske županije i u RH, u 2015. godini

(iznosi: u tisućama kuna)

Teritorijalna razina	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih	Ukupni prihod	Neto dobit
	Broj	Broj	Iznos	Iznos
Republika Hrvatska	106.569	838.584	639.647.947	17.139.504
Virovitičko-podravska županija	881	7.197	3.470.284	12.456
Virovitičko-podr. žup. - udio u RH	0,8	0,9	0,5	0,1

Izvor: Financijska agencija – Registar godišnjih financijskih izvještaja

U ukupnim prihodima Hrvatske udjel poduzetnika Virovitičko-podravske županije iznosi 0,5 %, u dobiti razdoblja udjel poduzetnika Virovitičko-podravske županije iznosi 0,4 %, a u gubitku razdoblja 0,7 %. Ukupno ostvareni financijski rezultat (neto dobit) poduzetnika sa sjedištem u Virovitičko-podravskoj županiji, u 2015. je godini iznosio 12,5 milijuna kuna što je 0,1 % neto dobiti poduzetnika Hrvatske (neto dobit od 17,1 milijardu kuna).

Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Virovitičko-podravske županije

Godišnje financijske izvještaje za 2015. godinu s područja Virovitičko-podravske županije predalo je u Registar ukupno 881 poduzetnika, obveznika poreza na dobit; od kojih su 867 mala, 13 srednjih i 1 veliki poduzetnik. Od ukupno 881 poduzetnika, njih 594 ili 67,4% poslovalo je s dobiti razdoblja, a 287 ili 32,6% iskazalo je gubitak razdoblja.

Tablica VI/8: Broj poduzetnika dobitaša i gubitaša u Virovitičko-podravskoj županiji prema veličini poduzetnika

(iznosi u tisućama kn)

Šifra i opis veličine		Broj poduzetnika			Dobit razdoblja (+) ili gubitak razdoblja (-)		
Vel.	Veličina	svi	dobitaša	gubitaša	2014.	2015.	Index
1	Mali	867	583	284	22.235	48.797	219,5
2	Srednje veliki	13	11	2	55.282	-22.962	-
3	Veliki	1	-	1	253	-13.378	-
Ukupno sve veličine		881	594	287	77.770	12.456	16,0

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Kod poduzetnika u Virovitičko-podravskoj županiji u 2015. godini bilo je zaposleno 7 197 radnika, koji su ostvarili ukupne prihode u iznosu od gotovo 3,5 milijardi kuna, ukupne rashode od 3,4 milijarde razdoblja u iznosu od 145,7 milijuna kuna, gubitak razdoblja od 133,3 milijuna kuna te neto dobit od 12,5 milijuna kuna.

Tablica VI/9: Osnovni financijski rezultati poduzetnika Virovitičko-podravske županije u 2015. godini (iznosi u tisućama kuna, indeksi 2014=100,0)

Opis	2014.	2015.	Indeks	Udjel županije u RH (%)
Broj poduzetnika		881	-	0,8
Broj zaposlenih	6.681	7.197	107,7	0,9
Ukupni prihodi	3.281.150	3.470.284	105,8	0,5
Ukupni rashodi	3.185.508	3.436.282	107,9	0,6
Dobit prije oporezivanja	160.966	167.190	103,9	0,4
Gubitak prije oporezivanja	65.324	133.189	203,9	0,7
Porez na dobit	17.872	21.545	120,6	0,4
Dobit razdoblja	143.082	145.714	101,8	0,4
Gubitak razdoblja	65.312	133.258	204,0	0,7
Dobit razdoblja (+) ili gubitak razdoblja (-)	77.770	12.456	16,0	0,1
Izvoz	719.262	766.886	106,6	0,7
Uvoz	217.746	222.684	102,3	0,2
Trgovinski saldo (izvoz minus uvoz)	501.516	544.202	108,5	5,0
Investicije u dugotrajnu imovinu	197.704	234.330	118,5	0,6
Prosječna mjesečna neto plaća (u kunama)	3.560	3.556	99,9	-

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Prosječna mjesečna neto plaća iznosila je 3.556 kuna što je 0,1 % manje od razine prosječne plaće u 2014. godini. Investicije u dugotrajnu imovinu u 2015. godini veće su u odnosu na 2014. godinu za 18,5 %. Uvoz je povećan za 2,3 %, a izvoz za 6,6 % te je ostvaren trgovinski suficit u iznosu od 544,2 milijuna kuna.

U odnosu na 2014. godinu, broj zaposlenih povećan je za 7,7 %, ukupni prihodi za 5,8 %, ukupni rashodi za 7,9 %, dobit razdoblja za 1,8 %, gubitak razdoblja za 104,0 %, te je ostvarena neto dobit koja je bila za 84 % manja nego prethodne godine.

Poduzetnici Republike Hrvatske također su bolje poslovali nego prethodne godine te su povećali broj zaposlenih za 3,6 %, ukupne prihode za 5,2 %, ukupne rashode za 3,6 %, dobit razdoblja za 5,7 % i smanjili gubitak razdoblja za 26,1 %. Smanjenje gubitka i povećanje dobiti rezultiralo je povećanjem konsolidiranog financijskog rezultata – neto dobiti za 100,2 %.

Poduzetnici Virovitičko-podravske županije u 2015. godini ostvarili su ukupne prihode u iznosu od gotovo 3,5 milijardi kuna. U odnosu na 2014. godinu isti su povećani za 189,1 milijun kuna ili 5,8 %. Rast u odnosu na 2014. godinu bilježe poslovni prihodi 5,6 % i izvanredni – ostali prihodi 40,1 %, dok su financijski prihodi smanjeni za 5,5 %.

Tablica VI/10: Struktura ukupnih prihoda poduzetnika Virovitičko-podravske županije u 2014. i 2015. godini (iznosi u tisućama kuna, indeksi 2014=100,0)

Vrsta prihoda	Iznos		Udio u ukupnim prihodima u %		Indeks 2015./14.
	2014.	2015.	2014.	2015.	
Poslovni prihodi	3.212.330	3.392.881	97,9	97,8	105,6
Financijski prihodi	41.709	39.413	1,3	1,1	94,5

Udio u dobiti od pridruženih poduzetnika	-	-	-	-	-
Izvanredni – ostali prihodi	27.111	37.990	0,8	1,1	140,1
Ukupni prihodi	3.281.150	3.470.284	100,0	100,0	105,8

U strukturi ukupnih prihoda, dominantni su poslovni prihodi sa 97,8 %, zatim slijede financijski i izvanredni-ostali prihodi 1,1 %. Udio poslovnih prihoda smanjen je za 0,1 %, udio financijskih prihoda smanjen je za 0,2 %, a udio izvanrednih - ostalih prihoda povećan je za 0,3 % u odnosu na prethodnu godinu. Najznačajniju stavku poslovnih prihoda čine prihodi od prodaje sa 94,1 %, koji su u odnosu na 2014. godinu povećani za 6,5 %.

Ukupni rashodi poduzetnika Virovitičko-podravske županije u 2015. godini iznosili su 3,4 milijarde kuna, što je za 250,8 milijuna kuna više nego 2014. godine. U strukturi ukupnih rashoda, poslovni rashodi sudjeluju sa 96,1 %, financijski sa 2,7 %, te izvanredni - ostali rashodi sa 1,2 % udjela. U 2015. godini udio poslovnih rashoda nepromijenjen je u odnosu na 2014. godinu, udio financijskih rashoda smanjen je za 0,5 %, a udio izvanrednih-ostalih rashoda povećan je za 0,5 %.

Tablica VI/11: Struktura ukupnih rashoda poduzetnika Virovitičko-podravske županije u 2014. i 2015. godini (iznosi u tisućama kuna, indeksi 2014=100,0)

Opis	Iznos		Udjel u ukupnim rashodima u %		Indeks 2015./14.
	2014.	2015.	2014.	2015.	
Poslovni rashodi	3.062.519	3.302.205	96,1	96,1	107,8
Financijski rashodi	102.781	92.969	3,2	2,7	90,5
Udio u gubitku od pridruženih poduzetnika	-	-	-	-	-
Izvanredni-ostali rashodi	20.208	41.108	0,7	1,2	203,4
Ukupni rashodi	3.185.508	3.436.282	100,0	100,0	107,9

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Poduzetnici Virovitičko-podravske županije povećali su ukupne prihode prema 2014. godini za 5,8 %, a ukupne rashode za 7,9 %, što je rezultiralo smanjenjem ekonomičnosti ukupnog poslovanja. Tako je na 100 kuna ukupnih rashoda u 2015. godini ostvareno 101 kuna prihoda, prema 103 kune prihoda u 2014. godini.

Tablica VI/12: Ekonomičnost poslovanja – odnosi prihoda i rashoda poduzetnika Virovitičko-podravske županije (prihodi na 100 kuna rashoda)

Opis	2014.	2015.
Poslovni prihodi prema poslovnim rashodima	104,9	102,7
Financijski prihodi prema financijskim rashodima	40,6	42,4
Izvanredni prihodi prema izvanrednim rashodima	134,2	92,4
Ukupni prihodi prema ukupnim rashodima	103,0	101,0

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Najveći broj poduzetnika bio je u trgovini na veliko i malo (213), a zatim slijede poduzetnici prerađivačke industrije (163 poduzetnika) te poduzetnici poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (128). Poduzetnici prerađivačke industrije imali su najveće prihode i to u iznosu od 1,4 milijarde kuna, ali ujedno i najveće rashode, 1,4 milijarde kuna. Poduzetnici trgovine i prerađivačke industrije zajedno sudjeluju u ukupnim prihodima Virovitičko-podravske županije sa 39 %, a u ukupnim rashodima županije također sudjeluju s udjelom od 38,1 %.

Tablica VI/13: Ukupni prihodi i ukupni rashodi poduzetnika Virovitičko-podravske županije po područjima djelatnosti u 2015. godini (iznosi u tisućama kn)

Područje djelatnosti	Broj poduzetnika	Ukupni prihodi		Ukupni rashodi	
		2014.	2015.	2014.	2015.
A) Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	128	580.301	661.736	575.515	635.582
B) Rudarstvo i vađenje	3	107.934	84.363	97.942	75.083
C) Prerađivačka industrija	163	1.273.291	1.407.030	1.220.041	1.423.184
D) Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	20	78.239	82.530	86.323	88.751
E) Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda	15	107.544	119.447	108.054	118.675
F) Građevinarstvo	71	224.836	190.231	202.052	191.550
G) Trgovina na veliko i malo	213	693.424	691.084	686.978	674.718
H) Prijevoz i skladištenje	38	85.204	86.275	82.273	82.129
I) Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	38	21.100	24.142	21.379	23.962
J) Informacije i komunikacije	25	12.237	14.060	11.861	12.753
K) Financijske djelat. i djelatnosti osiguranja	6	1.876	1.135	1.165	710
L) Poslovanje nekretninama	11	2.624	5.566	4.182	4.764
M) Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	90	67.119	73.267	62.581	67.104
N) Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	7	4.415	4.317	4.269	4.116
P) Obrazovanje	10	3.534	4.504	3.535	4.354
Q) Djelatnosti zdravstvene zaštite i soc. skrbi	15	10.121	10.919	9.352	9.936
R) Umjetnost, zabava i rekreacija	9	3.326	5.294	3.928	14.164
S) Ostale uslužne djelatnosti	17	2.514	2.568	2.504	3.051
T) Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca	1	1.303	1.607	1.297	1.477
Fizičke osobe bez djelatnosti	1	207	206	276	221
Ukupno	881	3.281.150	3.470.284	3.185.508	3.436.282

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Promatrajući poduzetnike po veličini i njihove iznose ukupnih prihoda i ukupnih rashoda, primjetno je da su mali poduzetnici, ostvarili prihode od 2,4 milijarde kuna (povećanje od 10,9 %), te ukupne rashode od 2,3 milijarde kuna što je povećanje od 9,7% u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica VI/14: Ukupni prihodi i ukupni rashodi poduzetnika Virovitičko-podravske županije u 2015. godini prema veličini poduzetnika (iznosi u tisućama kn)

Oznaka veličine	Broj poduzetnika	Ukupni prihodi			Ukupni rashodi		
		2014.	2015.	Indeks	2014.	2015.	Indeks
Mali poduzetnici	867	2.165.073	2.400.905	110,9	2.130.170	2.336.760	109,7
Srednje veliki poduzet.	13	995.593	962.582	96,7	935.630	979.347	104,7
Veliki poduzetnici	1	120.484	106.797	88,6	119.708	120.175	100,4
Ukupno	881	3.281.150	3.470.284	105,8	3.185.508	3.436.282	107,9

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Srednje veliki poduzetnici, njih 13, ostvarili su ukupne prihode u iznosu od 962,6 milijuna kuna, što predstavlja smanjenje od 3,3 % u odnosu na prethodno poslovno razdoblje. Ukupni rashodi srednje velikih poduzetnika Virovitičko-podravske županije povećani su za 4,7 %. Veliki poduzetnik u 2015. godini, zabilježio je smanjenje ukupnih prihoda za 11,4% te povećanje ukupnih rashoda za 0,4 %.

Tablica VI/15: Ukupni prihodi i ukupni rashodi poduzetnika Virovitičko-podravske županije prema oblicima vlasništva (iznosi u tisućama kn)

Oznaka vlasništva	Broj poduzetnika	Ukupni prihodi			Ukupni rashodi		
		2014.	2015.	Indeks	2014.	2015.	Indeks
Državno vlasništvo	17	179.359	189.001	105,4	181.609	196.969	108,5
Privatno vlasništvo	830	2.737.382	2.968.873	108,5	2.651.133	2.919.509	110,1
Zadružno vlasništvo	21	13.982	9.106	65,1	15.234	9.142	60,0
Mješovito vlasništvo	13	350.427	303.304	86,6	337.532	310.662	92,0
Ukupno	881	3.281.150	3.470.284	105,8	3.185.508	3.436.282	107,9

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Najveće ukupne prihode i rashode, kao i ranijih godina ostvarili su poduzetnici privatnog sektora vlasništva i to ukupne prihode u iznosu od gotovo 3 milijarde kuna (povećanje od 8,5 % u odnosu na 2014. godinu), a ukupne rashode u iznosu od 2,9 milijardi kuna (povećanje za 10,1 %).

Tablica VI/16: Rang lista prvih deset poduzetnika Virovitičko-podravske županije po ukupnom prihodu u 2015. (iznosi u tisućama kuna)

Rang	OIB	Naziv	Mjesto	Ukupan prihod
1.	92200203113	HRVATSKI DUHANI d.d.	Virovitica	138.568
2.	70427199569	POLJOPRIVREDNO PODUZEĆE ORAHOVICA d.o.o.	Orahovica	137.943
3.	16495247007	CONTORTE d.o.o.	Virovitica	115.182
4.	61997436995	MARINADA d.o.o.	Slatina	114.449
5.	38872693315	TVIN d.o.o.	Virovitica	106.797
6.	71602716836	CIPRIJANOVIĆ d.o.o.	Orahovica	98.066
7.	01813924397	DIBA d.o.o.	Suhopolje	97.025
8.	93756665118	KERAMIKA MODUS d.o.o.	Orahovica	77.692

9.	15948138185	VICTORIA INVEST d.o.o.	Virovitica	74.636
10.	30745961182	ZEA d.o.o.	Virovitica	73.573
Ukupno 10 najvećih poduzetnika po ukupnom prihodu u VPŽ				1.033.931
Udio 10 najvećih poduzetnika po prihodima u prihodima poduzetnika VPŽ				29,8%

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Prvi poduzetnik u Virovitičko-podravskoj županiji na rang listi po ukupnim prihodima u 2015. godini bio je srednje veliki poduzetnik sa sjedištem u Virovitici, HRVATSKI DUHANI d.d. (138,6 milijuna kuna), a slijede ga srednji poduzetnik POLJOPRIVREDNO PODUZEĆE ORAHOVICA d.o.o. (137,9 milijuna kuna), mali poduzetnik CONTORTE d.o.o. (115,2 milijuna kuna), srednje veliki poduzetnik MARINADA d.o.o. (114,4 milijuna kuna) i veliki poduzetnik TVIN d.o.o. (106,8 milijuna kuna). Prvih deset poduzetnika ostvarilo je 1,0 milijardu kuna ili 29,8 % prihoda poduzetnika Virovitičko-podravške županije.

Tablica VI/17: Rang lista prvih 10 poduzetnika Virovitičko-podravške županije po prihodima od izvoza u 2015. g. (iznosi u tisućama kuna)

R. br.	OIB	Naziv	Mjesto	Prihodi od izvoza
1.	71602716836	CIPRIJANOVIĆ d.o.o.	Orahovica	84.608
2.	38872693315	TVIN d.o.o.	Virovitica	77.890
3.	16495247007	CONTORTE d.o.o.	Virovitica	70.108
4.	92200203113	HRVATSKI DUHANI d.d.	Virovitica	61.388
5.	45783171737	PAN PARKET d.o.o.	Čačinci	47.591
6.	93756665118	KERAMIKA MODUS d.o.o.	Orahovica	37.745
7.	21223758971	GOD d.o.o.	Virovitica	36.705
8.	04444315748	DRVO – TRGOVINA d.o.o.	Slatina	32.859
9.	15948138185	VICTORIA INVEST d.o.o.	Virovitica	30.397
10.	70427199569	POLJOPRIVREDNO PODUZEĆE ORAHOVICA d.o.o.	Orahovica	29.864
Ukupno 10 najvećih poduzetnika u VPŽ po prihodima od izvoza				509.154
Udio 10 najvećih poduzetnika po prihodima od izvoza u izvozu poduzetnika VPŽ				66,4%

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Najveći izvoznik u 2015. godini u Virovitičko-podravskoj županiji bio je srednje veliki poduzetnik CIPRIJANOVIĆ d.o.o. registriran u području djelatnosti C (prerađivačka industrija), razred djelatnosti 3109 Proizvodnja ostalog namještaja, koji je ostvario 84,6 milijuna kuna prihoda od izvoza. Prvih deset poduzetnika po izvozu u 2015. sudjelovali su u ukupnom izvozu poduzetnika županije s udjelom od 66,4 %.

Analiza troškova za plaće poduzetnika Virovitičko-podravške županije

Troškovi za osoblje (neto plaće, porezi i doprinosi iz plaća i na plaće) kod poduzetnika Virovitičko-podravške županije iznosili su 467,3 milijuna kuna i povećani su u odnosu na 2014. godinu za 6,6 %. Njihov udjel u ukupnim rashodima u 2015. godini iznosio je 13,6 %, što je za 0,2 % manje nego prethodne godine. Troškovi za osoblje na razini Hrvatske iznosili su 81,7 milijardi kuna što je 13,2 % ukupnih rashoda.

Tablica VI/18: Troškovi plaća poduzetnika Virovitičko-podravске županije i RH (iznosi u tisućama kuna)

Vrsta rashoda	Iznos		Udio u ukupnim rashodima u %		Indeks
	2014.	2015.	2014.	2015.	
Neto nadnice i plaće	285.396	307.085	9,0	8,9	107,6
Doprinosi, porez i prirez na porez iz plaća	91.444	93.287	2,9	2,7	102,0
Doprinosi na plaće	61.340	66.932	1,9	1,9	109,1
Ukupni troškovi osoblja Virovitičko-podravska županija	438.180	467.304	13,8	13,6	106,6
Ukupni troškovi osoblja – RH	78.064.681	81.689.993	13,1	13,2	104,6

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Poduzetnici Virovitičko-podravске županije obračunali su u 2015. godini za 7197 zaposlenika, neto plaće u ukupnom iznosu od 307,1 milijun kuna, što je u odnosu na 2014. godinu povećanje od 7,6 %, te su u ukupnim rashodima sudjelovali s 8,9 %. Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom kod poduzetnika Virovitičko-podravске županije u 2015. godini iznosila je 3.556 kuna, što je za 4 kune manje nego 2014. godine. Ista je za 29,1 % manja od prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom kod poduzetnika Republike Hrvatske (5.019 kuna).

Tablica VI/19: Troškovi za neto plaće poduzetnika Virovitičko-podravске županije u 2015. g. – prema veličini

Veličina poduzetnika	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih	Troškovi za neto plaće			Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom (u kn)	
			Iznos (u tisućama kn)	Indeks 2015/14.	Udjel u uk. rashodima	Virovitičko-podravska žup.	Ukupno RH
Mali	867	4.922	200.682	110,6	5,8	3.398	4.170
Srednji	13	1.532	77.283	106,1	2,2	4.204	5.455
Veliki	1	743	29.120	93,6	0,8	3.266	6.192
Sve veličine	881	7.197	307.085	107,6	8,9	3.556	5.019

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

U Virovitičko-podravskoj županiji u 2015. godini poslovala su 867 mala, 13 srednjih i jedan veliki poduzetnik. Mali su poduzetnici zapošljavali 4922 radnika i obračunali prosječnu mjesečnu neto plaću u visini od 3.398 kuna što je 4,4 % manje od prosjeka poduzetnika Virovitičko-podravске županije.

Srednji poduzetnici Virovitičko-podravске županije, njih 13, zaposlenima su obračunali prosječnu mjesečnu neto plaću u iznosu od 4.204 kune, što je 18,2 % više od prosjeka poduzetnika županije i 22,9 % manje od prosjeka srednjih poduzetnika Hrvatske.

Veliki poduzetnik Virovitičko-podravске županije u 2015. godini obračunao je za 743 zaposlenih prosječnu mjesečnu neto plaću u iznosu od 3.266 kuna. Navedena plaća bila je za 8,2 % manja od prosječne mjesečne plaće svih poduzetnika Virovitičko-podravске županije i za 47,3 % manja od prosjeka velikih poduzetnika na razini Hrvatske.

U privatnom sektoru bilo je najviše zaposlenih, njih 5712 što je 79,4% ukupno zaposlenih u Virovitičko-podravskoj županiji u 2015. godini.

Tablica VI/20: Troškovi za neto plaće poduzetnika Virovitičko-podravске županije u 2015. g. – prema vlasništvu

Oblik vlasništva	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih	Troškovi za neto plaće			Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom (u kn)	
			Iznos (u tis. kn)	Indeks 2015/14 .	Udjel u uk. rashodima	Virovitičko-podravska žup.	Ukupno RH
Državno	17	405	22.217	102,7	0,6	4.571	6.352
Privatno	830	5.712	238.717	110,9	6,9	3.483	4.685
Zadružno	21	22	884	80,8	0,0	3.349	3.977
Mješovito	13	1.058	45.267	95,4	1,3	3.565	6.323
Sva vlasništva	881	7.197	307.085	107,6	8,9	3.556	5.019

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Najviše prosječne mjesečne plaće obračunali su poduzetnici državnog sektora vlasništva Virovitičko-podravске županije. Taj je sektor zaposlenima obračunao prosječnu mjesečnu neto plaću u iznosu od 4.571 kunu što je 28,5 % više od prosječne neto plaće svih poduzetnika županije, te 28 % manje od prosječne neto plaće po zaposlenom kod poduzetnika državnog sektora Hrvatske.

Poduzetnici privatnog sektora vlasništva obračunali su prosječne mjesečne neto plaće u iznosu od 3.483 kune što je za 2,1 % manje od prosječne mjesečne neto plaće poduzetnika Virovitičko-podravске županije i za 25,7 % manje od plaće kod poduzetnika privatnog sektora Hrvatske.

Prosječna mjesečna neto plaća 21 poduzetnika zadružnog sektora iznosila je 3.349 kuna što je 5,8 % manje od prosječne plaće poduzetnika Virovitičko-podravске županije i 15,8 % manje od prosječne mjesečne plaće poduzetnika Hrvatske u istom sektoru vlasništva.

Prosječna mjesečna neto plaća kod 13 poduzetnika Virovitičko-podravске županije u mješovitom vlasništvu iznosila je 3.565 kuna i bila je 0,3 % veća od prosječne mjesečne plaće svih poduzetnika na 43,6 % manja od prosječne plaće poduzetnika Hrvatske u istom sektoru vlasništva. Najveću prosječnu mjesečnu neto plaću među poduzetnicima Virovitičko-podravске županije sa 10 i više zaposlenih, obračunali su poduzetnici navedeni u tablici 21.

Tablica VI/21 :Rang lista TOP 5 poduzetnika sa 10 i više zaposlenih prema visini prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom u 2015. godini u Virovitičko-podravskoj županiji

R. br.	OIB	Naziv	Ozn. vlas.	Broj zaposl. prema satima rada		Prosj. mjesečna neto plaća	
				2014.	2015.	2014.	2015.
1.	70713219811	HIDROCOM d.o.o.	21	10	10	5.950	5.618
2.	21270794023	JANKO KOLAČKO	21	10	10	5.500	4.794
3.	74809858719	DEUS d.o.o.	21	0	10	-	4.427
4.	03444881671	ZDRAVSTVENA USTANOVA LJEKARNE GRGIĆ	21	9	10	5.610	4.178
5.	88382878387	TECHNOPARTNER d.o.o.	21	9	10	3.345	3.965

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Najznačajniju ulogu u strukturi Virovitičko-podravске županije prema ostvarenim ukupnim prihodima u 2015. godini imali su poduzetnici iz prerađivačke industrije s rezultatom od 1,4 milijardi kuna, što predstavlja povećanje od 10,5 % u odnosu na prethodno razdoblje. U ukupnim prihodima županije navedena djelatnost sudjeluje sa 40,5 %. Po najvećem broju poduzetnika ističu se poduzetnici trgovine na veliko i malo (213), dok po broju zaposlenih prednjače poduzetnici prerađivačke industrije sa 3696 radnika, što je 11 % više nego prethodne godine.

Tablica VI/22: Prosječne mjesečne neto plaće poduzetnika Virovitičko-podravске županije po područjima djelatnosti u 2015. godini

Područje djelatnosti	Broj zaposlenih	Prosječna mjesečna neto plaća u kn		
		Iznos	Indeks 2015./14.	odnos prema prosj. Županije
A) Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	823	3.710	96,1	104,3
B) Rudarstvo i vađenje	95	6.039	87,5	169,8
C) Prerađivačka industrija	3.696	3.399	100,9	95,6
D) Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizac.	97	4.503	96,0	126,6
E) Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda	318	4.470	100,6	125,7
F) Građevinarstvo	448	3.496	98,7	98,3
G) Trgovina na veliko i malo	801	3.544	102,8	99,7
H) Prijevoz i skladištenje	178	3.577	97,1	100,6
I) Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluž. hrane	141	2.555	104,2	71,9
J) Informacije i komunikacije	77	3.467	107,7	97,5
K) Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	6	2.562	62,3	72,0
L) Poslovanje nekretninama	7	3.105	53,6	87,3
M) Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	271	4.357	97,4	122,5
N) Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	37	2.335	115,1	65,7
P) Obrazovanje	35	2.647	102,4	74,4
Q) Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	81	3.332	115,6	93,7
R) Umjetnost, zabava i rekreacija	23	3.621	110,5	101,8
S) Ostale uslužne djelatnosti	34	1.669	89,5	46,9
T) Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca	29	2.322	112,3	65,3
O) Fizičke osobe bez djelatnosti	0	0	-	-
Ukupno	7.197	3.556	99,9	100,0

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Prosječna mjesečna neto plaća zaposlenih kod poduzetnika prerađivačke industrije u 2015. godini je iznosila 3.399 kuna, za 4,4 % manje od prosječne plaće na razini svih poduzetnika Virovitičko-podravске županije, a razini županije i plaća zaposlenih u djelatnosti trgovine na veliko i malo iznosila je 3.544 kune što je 0,3 % manje od plaće poduzetnika na razini županije.

Najviša prosječna mjesečna plaća u iznosu od 6.039 kuna obračunata je zaposlenima u djelatnosti rudarstva i vađenja i bila je za 69,8 % veća u odnosu na prosječnu plaću zaposlenih kod poduzetnika u Virovitičko-podravskoj županiji. Prosječna plaća zaposlenih kod poduzetnika RH u djelatnosti B – rudarstvo i vađenje iznosila je 7.377 kuna u 2015. godini, što je 18,1 % manje u odnosu na prosječnu plaću zaposlenih na razini navedene djelatnosti u Republici Hrvatskoj.

Dobit i gubitak poduzetnika Virovitičko-podravске županije

Poduzetnici Virovitičko-podravске županije (njih 594) ostvarili su u 2015. godini dobit razdoblja u iznosu od 145,7 milijuna kuna, što je za 1,8% više nego 2014. godine. Istovremeno gubitak razdoblja iskazan je kod 287 poduzetnika u iznosu od 133,3 milijuna kuna, što je za 104,0 % više nego 2014. godine, shodno čemu je na razini svih poduzetnika županije iskazana neto dobit u iznosu od 12,5 milijuna kuna.

Analiza poslovanja poduzetnika Virovitičko-podravске županije u 2015. godini, prema područjima djelatnosti, prema neto dobiti pokazuje da su uvjerljivo najveći pozitivan doprinos u ukupnim rezultatima dali poduzetnici poljoprivrede, šumarstva i ribarstva i trgovine na veliko i malo.

Poduzetnici iz djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, njih 84, u 2015. godini ostvarili su dobit razdoblja u iznosu od 34,2 milijuna kuna, a 44 poduzetnika iskazalo je gubitak razdoblja u iznosu od 11,3 milijuna kuna te je na razini ove djelatnosti iskazana neto dobit (22,9 milijuna kuna) koja je u odnosu na 2014. godinu povećana za preko 13 puta.

Tablica VI/23: Prikaz dobiti i gubitka razdoblja poduzetnika Virovitičko-podravске županije po područjima djelatnosti (iznosi u tisućama kn)

Područje djelatnosti	Broj poduzetnika	Dobit razdoblja		Gubitak razdoblja	
		2014.	2015.	2014.	2015.
A) Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	128	18.139	34.164	16.404	11.261
B) Rudarstvo i vađenje	3	8.628	7.582	1	3
C) Prerađivačka industrija	163	61.047	62.498	13.774	87.143
D) Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	20	1.133	913	9.244	7.301
E) Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda	15	296	741	945	344
F) Građevinarstvo	71	25.507	2.466	4.080	4.320
G) Trgovina na veliko i malo	213	17.641	22.924	14.522	10.553
H) Prijevoz i skladištenje	38	2.698	3.588	333	139
I) Djelat. pružanja smješt. te pripreme i usluž. hrane	38	286	458	640	369
J) Informacije i komunikacije	25	787	1.210	566	184
K) Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	6	568	342	0	4
L) Poslovanje nekretninama	11	24	891	1.591	97
M) Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	90	5.349	6.056	2.250	1.329
N) Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	7	127	183	14	24
P) Obrazovanje	10	22	288	25	176
Q) Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	15	742	785	172	18
R) Umjetnost, zabava i rekreacija	9	0	479	602	9.455
S) Ostale uslužne djelatnosti	17	82	40	81	526
T) Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca	1	5	104	0	0
O) Fizičke osobe bez djelatnosti	1	-	-	69	14
Ukupno	881	143.082	145.714	65.312	133.258

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Na drugom mjestu prema visini ostvarene dobiti su poduzetnici iz djelatnosti trgovine na veliko i malo sa 22,9 milijuna kuna dobiti razdoblja koju su ostvarila 144 poduzetnika, dok je 69 poduzetnika iskazalo gubitak razdoblja, što je rezultiralo ostvarenjem neto dobiti u iznosu od 12,4 milijuna kuna i povećanjem od 296,6 %.

Najveći neto gubitak u 2015. godini iskazali su poduzetnici u djelatnosti prerađivačke industrije i on je iznosio 24,6 milijuna kuna, dok su u usporednoj 2014. godini ostvarili neto dobit. Promatrano sa razine ukupnog poduzetništva Virovitičko-podravске županije, dobit veća od gubitka ostvarena je u 14 djelatnosti, a negativan konačni rezultat tj. gubitak veći od dobiti u šest djelatnosti.

Tablica VI/24: Neto dobit poduzetnika Virovitičko-podravске županije po područjima djelatnosti
(iznosi u tis. kn)

Područje djelatnosti	Dobit razdoblja ili gubitak razdoblja		Indeks 2015./14.
	2014.	2015.	
A) Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1.735	22.903	>>100,0
B) Rudarstvo i vađenje	8.627	7.579	87,9
C) Prerađivačka industrija	47.273	-24.644	-
D) Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	-8.111	-6.388	78,8
E) Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda	-649	397	-
F) Građevinarstvo	21.427	-1.854	-
G) Trgovina na veliko i malo	3.119	12.371	396,6
H) Prijevoz i skladištenje	2.365	3.450	145,9
I) Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	-354	89	-
J) Informacije i komunikacije	221	1.027	464,4
K) Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	568	339	59,6
L) Poslovanje nekretninama	-1.567	794	-
M) Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	3.099	4.727	152,5
N) Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	113	159	140,6
P) Obrazovanje	-3	112	-
Q) Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	570	767	134,7
R) Umjetnost, zabava i rekreacija	-602	-8.976	>>100,0
S) Ostale uslužne djelatnosti	1	-486	-
T) Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca	5	104	>>100,0
O) Fizičke osobe bez djelatnosti	-69	-14	20,7
Ukupno	77.770	12.456	16,0

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Od ukupno 881 poduzetnika Virovitičko-podravске županije po godišnjim financijskim izvještajima za 2015. godinu, 594 ih je poslovalo s dobiti, a 287 s gubitkom. Najveći broj poduzetnika bio je u području djelatnosti trgovine na veliko i malo, ukupno 213 poduzetnika, od kojih je 144 poslovalo s dobiti, a 69 s gubitkom.

Promatramo li dobit i gubitak poduzetnika Virovitičko-podravске županije u 2015. godini po veličinama poduzetnika možemo uočiti značajnu ulogu malih poduzetnika. Mali poduzetnici Virovitičko-podravске županije, kojih je 867, ostvarili su dobit razdoblja u iznosu od 108,9 milijuna kuna, što predstavlja 74,7 % ukupne dobiti razdoblja županije. Ukupno ostvareni financijski rezultat svih poduzetnika Virovitičko-podravске županije je neto dobit u ukupnom iznosu od 12,5 milijuna kuna što je 84 % manje u odnosu na 2014. godinu.

Tablica VI/25: Broj poduzetnika Virovitičko-podravske županije koji su poslovali s dobiti i s gubitkom u 2015. g.

Oznaka veličine	Ukupan broj poduzetnika	Broj poduzetnika koji su poslovali	
		s dobiti	s gubitkom
A) Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	128	84	44
B) Rudarstvo i vađenje	3	2	1
C) Prerađivačka industrija	163	112	51
D) Opskrba elektr. energijom, plinom, parom i klimatiz	20	8	12
E) Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda	15	11	4
F) Građevinarstvo	71	50	21
G) Trgovina na veliko i malo	213	144	69
H) Prijevoz i skladištenje	38	31	7
I) Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	38	21	17
J) Informacije i komunikacije	25	20	5
K) Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	6	4	2
L) Poslovanje nekretninama	11	6	5
M) Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	90	69	21
N) Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	7	5	2
P) Obrazovanje	10	4	6
Q) Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	15	12	3
R) Umjetnost, zabava i rekreacija	9	3	6
S) Ostale uslužne djelatnosti	17	7	10
T) Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca	1	1	0
O) Fizičke osobe bez djelatnosti	1	0	1
Ukupno	881	594	287

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Od 13 srednjih poduzetnika Virovitičko-podravske županije, dobit razdoblja ostvarilo je 11 poduzetnika u iznosu od 36,9 milijuna kuna, a 2 poduzetnika su iskazala gubitak razdoblja u iznosu od 59,8 milijuna kuna, što je rezultiralo iskazivanjem neto gubitka u iznosu od gotovo 23 milijuna kuna. Jedan veliki poduzetnik je iskazao gubitak u iznosu od 13,4 milijuna kuna.

Tablica VI/26: Prikaz dobiti i gubitka poduzetnika Virovitičko-podravske županije prema veličini poduzetnika (iznosi u tisućama kn)

Oznaka veličine	Broj poduzetnika	Dobit razdoblja			Gubitak razdoblja		
		2014.	2015.	Indeks	2014.	2015.	Indeks
Mali poduzetnici	867	82.371	108.855	132,2	60.136	60.058	99,9
Srednji poduzetnici	13	60.458	36.859	61,0	5.176	59.822	1.155,8
Veliki poduzetnici	1	253	-	-	-	13.378	-
Ukupno	881	143.082	145.714	101,8	65.312	133.258	204,0

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Ukoliko pogledamo financijske rezultate u 2015. godini prema oblicima vlasništva evidentno je kako su na ukupne rezultate dominantan utjecaj imali poduzetnici u privatnom vlasništvu. Tako je u 2015. godini od ukupno 881 poduzetnika njih 830 bilo u privatnom vlasništvu.

Tablica VI/27: Prikaz dobiti i gubitka poduzetnika Virovitičko-podravске županije prema oblicima vlasništva (Iznosi u tisućama kn)

Oznaka vlasništva	Broj poduzetnika	Dobit razdoblja			Gubitak razdoblja		
		2014.	2015.	Indeks	2014.	2015.	Indeks
Državno vlasništvo	17	1.321	1.418	107,4	3.717	9.854	265,1
Privatno vlasništvo	830	130.310	139.492	107,0	59.629	109.547	183,7
Zadružno vlasništvo	21	294	231	78,6	1.577	295	18,7
Mješovito vlasništvo	13	11.157	4.573	41,0	389	13.562	3.486,8
Ukupno	881	143.082	145.714	101,8	65.312	133.258	204,0

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

U 2015. godini od 830 poduzetnika privatnog sektora Virovitičko-podravске županije, 563 poduzetnika ostvarila su dobit razdoblja u iznosu od 139,5 milijuna kuna, a 267 poduzetnika iskazala su gubitak razdoblja u iznosu od 109,5 milijuna kuna, što je rezultiralo neto dobiti u iznosu od 29,9 milijuna kuna. U Virovitičko-podravskoj županiji jedino su poduzetnici u privatnom vlasništvu ostvarili neto dobit.

U državnom vlasništvu je 17 poduzetnika od kojih je 10 poduzetnika koji su ostvarili dobit razdoblja u iznosu od 1,4 milijuna kuna, a 7 su gubitaši koji su iskazali gubitak razdoblja u iznosu od 9,9 milijuna kuna. U zadružnom je vlasništvu 21 poduzetnik, od toga je 12 dobitaša koji su ostvarili dobit razdoblja u iznosu od 231 tisuću kuna i 9 gubitaša koji su iskazali 295 tisuća kuna gubitka razdoblja. U mješovitom vlasništvu je 13 poduzetnika od kojih je 9 ostvarilo dobit razdoblja od 4,6 milijuna kuna, a 4 poduzetnika su iskazala gubitak razdoblja u iznosu od 13,6 milijuna kuna.

Tablica VI/28: Rang lista prvih deset poduzetnika po dobiti razdoblja Virovitičko-podravске županije u 2015. g.

R. br.	Naziv	Mjesto	Dobit razdoblja
			(u tisućama kuna)
1.	FARMALAND d.o.o.	Suhopolje	13.573
2.	CIPRIJANOVIĆ d.o.o.	Orahovica	9.392
3.	SLAVONSKI HRAST d.o.o.	Slatina	8.519
4.	DRVO – TRGOVINA d.o.o.	Slatina	6.149
5.	RADLOVAC d.d.	Orahovica	4.730
6.	POLJOPRIVREDNO PODUZEĆE ORAHOVICA d.o.o.	Orahovica	4.729
7.	GOD d.o.o.	Virovitica	4.644
8.	PAN PARKET d.o.o.	Čačinci	4.155
9.	SPIDER GRUPA d.o.o.	Pitomača	4.022
10.	ZU LJEKARNA DRAŽENKA NOVOSELAC	Virovitica	3.435
Ukupno 10 najvećih po dobiti razdoblja			63.350
Udio u dobiti razdoblja poduzetnika VPŽ			43,5%

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Prvih deset poduzetnika po dobiti u Virovitičko-podravskoj županiji ostvarili su ukupno 63,4 milijuna kuna što je 43,5 % od ukupne dobiti razdoblja poduzetnika Virovitičko-podravске županije. Najveću dobit razdoblja iskazao je poduzetnik FARMALAND d.o.o., koja je iznosila gotovo 13,6 milijuna kuna što

je 21,4 % od ukupno ostvarene dobiti razdoblja TOP 10 poduzetnika po dobiti u Virovitičko-podravskoj županiji i 9,3 % ostvarene dobiti razdoblja svih poduzetnika Virovitičko-podravске županije.

Na drugom mjestu nalazi se poduzetnik CIPRIJANOVIĆ d.o.o. sa 9,4 milijuna kuna dobiti što je 6,4 % od ukupno ostvarene dobiti poduzetnika Virovitičko-podravске županije i 14,8 % ostvarene dobiti razdoblja TOP 10 najboljih poduzetnika po dobiti u Virovitičko-podravskoj županiji.

Financijski rezultati poduzetnika Virovitičko-podravске županije prema veličini i prema vlasništvu

Promatramo li financijske rezultate poduzetnika Virovitičko-podravске županije ostvarene u 2015. godini prema njihovoj veličini, od 867 malih poduzetnika, 583 ih je ostvarilo dobit razdoblja u iznosu od 108,9 milijuna kuna, a 284 poduzetnika je iskazalo gubitak razdoblja u iznosu od 60,1 milijun kuna iz čega proizlazi neto dobit malih poduzetnika u iznosu od 48,8 milijuna kuna, što je u odnosu na 2014. godinu povećanje od 119,5%.

U 2015. godini u Virovitičko-podravskoj županiji bilo je 13 srednje velikih poduzetnika, od toga je njih 11 ostvarilo 36,9 milijuna kuna dobiti razdoblja, a 2 poduzetnika su iskazala gubitak razdoblja u iznosu od 59,8 milijuna kuna što je rezultiralo sa 23 milijuna kuna neto gubitka srednjih poduzetnika (u 2014. godini srednji poduzetnici iskazali su neto dobit od 55,3 milijuna kuna).

Tablica VI/29: Broj poduzetnika, dobit razdoblja, gubitak razdoblja i konsolidirani financijski rezultat prema veličini poduzetnika

Opis	Mali (1)			Srednje veliki (2)			Veliki (3)		
	2014.	2015.	Index	2014.	2015.	Index	2014.	2015.	Indeks
Broj poduzetnika		867	-		13	-		1	-
Dobit razdoblja	82.371	108.855	132,2	60.458	36.859	61,0	253	-	-
Gubitak razdoblja	60.136	60.058	99,9	5.176	59.822	1.155,8	-	13.378	-
Dobit razdoblja (+) ili gubitak razdoblja (-)	22.235	48.797	219,5	55.282	- 22.962	-	253	-13.378	-

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Jedan veliki poduzetnik s područja Virovitičko-podravске županije, iskazao je gubitak razdoblja u visini od 13,4 milijuna kuna.

Tablica VI/30: Popis velikih i srednje velikih poduzetnika sa sjedištem u Virovitičko-podravskoj županiji

R. br.	Naziv	Mjesto	Broj zaposlenih	Ukupan prihod	Dobit razdoblja (+) ili gubitak razdoblja (-)	Prosječna mjesečna neto plaća
	Veliki poduzetnik					
1.	TVIN d.o.o.	Virovitica	743	106.797	-13.378	3.266
	Srednje veliki poduzetnici					
1.	CIPRIJANOVIĆ d.o.o.	Orahovica	248	98.066	9.392	4.370
2.	RADLOVAC d.d.	Orahovica	73	45.249	4.730	6.269
3.	PAN PARKET d.o.o.	Čačinci	98	64.388	4.155	3.156
4.	AGRODUHAN d.o.o.	Slatina	83	34.176	281	4.156
5.	OPECO d.o.o. U STEČAJU	Virovitica	8	4.004	-58.605	4.787

R. br.	Naziv	Mjesto	Broj zaposlenih	Ukupan prihod	Dobit razdoblja (+) ili gubitak razdoblja (-)	Prosječna mjesečna neto plaća
6.	MARINADA d.o.o.	Slatina	202	114.449	378	2.648
7.	ROMIĆ-PROMET d.o.o.	Lukač	22	39.114	2.853	5.274
8.	HRVATSKI DUHANI d.d.	Virovitica	166	138.568	2.902	4.621
9.	BRANA d.o.o.	Virovitica	95	47.511	145	4.598
10.	POLJOPRIVREDNO PODUZEĆE ORAHOVICA d.o.o.	Orahovica	211	137.943	4.729	4.425
11.	KERAMIKA MODUS d.o.o.	Orahovica	144	77.692	-1.217	4.659
12.	DRVO TRGOVINA d.o.o.	Slatina	102	64.397	6.149	3.605
13.	DIBA d.o.o.	Slatina	80	97.025	1.145	4.738
Ukupno veliki poduzetnici u VPŽ			2.275	1.069.379	-36.341	3.898
Udio velikih poduzetnika u svim poduzetnicima VPŽ			31,6%	30,8%	-	-

Izvor: Fina, *RGFI – javna objava – napredno pretraživanje*

Ulogu malih poduzetnika u ukupnim rezultatima poslovanja poduzetnika Virovitičko-podravske županije u 2015. godini pokazuju slijedeći udjeli: 98,4 % u broju svih poduzetnika, 68,4 % u broju zaposlenih, 69,2 % u ukupnim prihodima, 68 % u ukupnim rashodima, 74,7 % u dobiti razdoblja i 45,1 % u gubitku razdoblja.

Tablica VI/31: Broj poduzetnika, broj zaposlenih, te ukupni prihodi i rashodi prema veličini poduzetnika

Opis	Mali (1)			Srednje veliki (2)			Veliki (3)		
	2014.	2015.	Index	2014.	2015.	Index	2014.	2015.	Index
Broj poduzetnika		867	-		13	-		1	
Broj zaposlenih	4.436	4.922	111,0	1.438	1.532	106,5	807	743	92,1
Ukupni prihodi	2.165.074	2.400.904	110,9	995.593	962.582	96,7	120.484	106.797	88,6
Ukupni rashodi	2.130.171	2.336.760	109,7	935.630	979.347	104,7	119.708	120.175	100,4

Izvor: Fina, *Registar godišnjih financijskih izvještaja*

Kod malih poduzetnika Virovitičko-podravske županije u 2015. godini bilo je zaposleno 4922 radnika što je 11 % više nego u 2014. godini. Povećali su ukupne prihode za 10,9 %, ukupne rashode za 9,7 %, a u odnosu na 2014. godinu ostvarili su neto dobit u iznosu od 48,8 milijuna kuna koja je veća za 119,5 % u odnosu na neto dobit iskazanu u 2014. godini (22,2 milijuna kuna).

Srednje veliki poduzetnici Virovitičko-podravske županije u 2015. godini zapošljavali su 1532 radnika, što je u odnosu na 2014. godinu više za 6,5 %. Smanjili su ukupne prihode za 3,3 % i povećali ukupne rashode za 4,7 % što je u konačnici rezultiralo negativnim financijskim rezultatom (neto gubitkom), u iznosu od 23,0 milijuna kuna (u 2014. godini ostvarili su neto dobit u iznosu od 55,3 milijuna kuna).

Tablica VI/32: Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Virovitičko-podravske županije u 2015. godini – prema veličini poduzetnika (iznosi u tisućama kuna, udjeli u %)

Opis	Ukupno	Mali		Srednji		Veliki	
		Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
Broj poduzetnika	881	867	98,4	13	1,5	1	0,1

Opis	Ukupno	Mali		Srednji		Veliki	
		Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
Broj zaposlenih	7.197	4.922	68,4	1.532	21,3	743	10,3
Ukupan prihod	3.470.284	2.400.904	69,2	962.582	27,7	106.797	3,1
Ukupni rashodi	3.436.282	2.336.760	68,0	979.347	28,5	120.175	3,5
Dobit prije oporezivanja	167.190	124.133	74,2	43.057	25,8	-	-
Gubitak prije oporezivanja	133.189	59.989	45,1	59.822	44,9	13.378	10,0
Porez na dobit	21.545	15.347	71,2	6.198	28,8	-	-
Dobit razdoblja	145.714	108.855	74,7	36.859	25,3	-	-
Gubitak razdoblja	133.258	60.058	45,1	59.822	44,9	13.378	10,0
Dobit ili gubitak razdoblja	12.456	48.797	391,7	-22.962	-	-13.378	-
Izvoz	766.886	347.310	45,3	341.686	44,6	77.890	10,1
Uvoz	222.684	112.373	50,5	83.368	37,4	26.943	12,1
Investicije u dugotrajnu imovinu	234.330	134.986	57,6	84.294	36,0	15.050	6,4

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Veliki poduzetnik Virovitičko-podravške županije u 2015. godini zapošljavao je 743 radnika, 7,9 % manje u odnosu na 2014. godinu. Sa manjim brojem radnika (manje za 64 radnika), ostvarili su za 11,4 % manje prihode u odnosu na prethodnu, 2014. godinu, te povećali rashode za 0,4 %. Promatramo li rezultate poslovanja Virovitičko-podravške županije u 2015. godini prema oblicima vlasništva možemo konstatirati značajan udio poduzetnika u privatnom vlasništvu, kao što je to i na razini ukupnog gospodarstva Hrvatske. Udio poduzetnika u privatnom vlasništvu županije, u 2015. godini bio je 94,2 %, a zaposlenih radnika 79,4 %. Njihov udio u ukupnim prihodima bio je 85,6 %, u rashodima 85,0 %, u dobiti razdoblja 95,7 %, gubitku razdoblja 82,2 % te su iskazali pozitivan financijski rezultat – neto dobit u iznosu od 29,9 milijuna kuna.

Tablica VI/33: Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Virovitičko-podravške županije u 2015. godini – po oblicima vlasništva (iznosi u tisućama kuna, udjeli u %)

Opis	Ukupno	Državno		Privatno		Zadružno		Mješovito	
		Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
Broj poduzetnika	881	17	1,9	830	94,2	21	2,4	13	1,5
Broj zaposlenih	7.197	405	5,6	5.712	79,4	22	0,3	1.058	14,7
Ukupan prihod	3.470.284	189.001	5,4	2.968.872	85,6	9.106	0,3	303.304	8,7
Ukupni rashodi	3.436.282	196.969	5,7	2.919.508	85,0	9.142	0,3	310.662	9,0
Dobit prije oporezivanja	167.190	1.885	1,1	158.850	95,0	260	0,2	6.195	3,7
Gubitak prije oporezivanja	133.189	9.854	7,4	109.486	82,2	295	0,2	13.553	10,2
Porez na dobit	21.545	467	2,2	19.418	90,1	29	0,1	1.631	7,6
Dobit razdoblja	145.714	1.418	1,0	139.492	95,7	231	0,2	4.573	3,1
Gubitak razdoblja	133.258	9.854	7,4	109.547	82,2	295	0,2	13.562	10,2
Dobit ili gubitak razdoblja	12.456	-8.436	-	29.946	240,4	-64	-	-8.989	-
Dobit ili gubitak razdoblja	12.456	-8.436	-	29.946	240,4	-64	-	-8.989	-
Izvoz	766.886	-	-	598.738	78,1	644	0,1	167.505	21,8

Opis	Ukupno	Državno		Privatno		Zadružno		Mješovito	
		Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
Uvoz	222.684	-	-	191.287	85,9	-	-	31.397	14,1
Investicije u dugotrajnu imovinu	234.330	38.741	16,5	178.656	76,3	33	-	16.900	7,2
Prosječna mjesečna neto plaća	3.556	4.571	128,5	3.483	97,9	3.349	94,2	3.565	100,3

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Uz poduzetnike u privatnom vlasništvu izdvajaju se i poduzetnici u mješovitom vlasništvu, iako je prema broju poduzetnika njihov udio mali 1,5 % ili nominalno 13. U broju zaposlenih kod poduzetnika u mješovitom vlasništvu njihov je udio 14,7 %, najviše zahvaljujući društvu TVIN d.o.o. (OIB 38872693315), sa 743 zaposlenih, te društvu HRVATSKI DUHANI d.d. (OIB 92200203113) sa 166 zaposlenih. Zaposlenima kod poduzetnika u mješovitom vlasništvu obračunata je prosječna mjesečna neto plaća u iznosu od 3.565 kuna, dok je zaposlenima u TVIN d.o.o. obračunata prosječna mjesečna neto plaća u iznosu od 3.266 kuna, a zaposlenima u društvu HRVATSKI DUHANI d.d. obračunata je prosječna mjesečna neto plaća u iznosu od 4.621 kunu. Za usporedbu, prosječna mjesečna neto plaća zaposlenih kod poduzetnika Virovitičko-podravske županije, u 2015. godini iznosila je 3.556 kuna, a na razini RH 5.019 kuna.

FINANCIJSKO STANJE PODUZETNIKA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Neto vrijednost imovine poduzetnika grada Virovitice na dan 31.12.2015. godine iznosila je nešto više od 5 milijardi kuna i u odnosu na stanje 31.12.2014. godine bilježi povećanje vrijednosti za 7,2 %. Najveći udio u imovini poduzetnika Virovitičko-podravske županije, koji su predali svoje financijske izvještaje za 2015. godinu u Registar godišnjih financijskih izvještaja koji vodi Financijska agencija, imaju poduzetnici prerađivačke industrije (34,3 %), poduzetnici iz djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (23,6 %) i poduzetnici trgovine na veliko i malo (15,2 %).

Prema veličini poduzetnika najveći udio u ukupnoj imovini Virovitičko-podravske županije imaju mali poduzetnici (61,3 %), zatim slijede srednji poduzetnici (34,6 %), dok veliki poduzetnici imaju 4,1 % udjela u ukupnoj imovini.

Prema oblicima vlasništva najveći udio u ukupnoj imovini Virovitičko-podravske županije imaju poduzetnici u privatnom vlasništvu sa 73,9 % udjela u ukupnoj imovini, poduzetnici u državnom i mješovitom vlasništvu sudjeluju s 12,9 %, a poduzetnici u zadružnom vlasništvu sa 0,3 %.

Poduzetnici Virovitičko-podravske županije u 2015. godini raspolagali su sa 0,5 % imovine poduzetnika obveznika poreza na dobit Hrvatske.

Tablica VI/34: Struktura imovine poduzetnika Virovitičko-podravske županije i RH - stanje 31.12.2015. godine (iznosi u tisućama kuna, udjeli u %)

Opis	Virovitičko-podravska županija		Republika Hrvatska	
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
Potraživanja za upisani a neuplaćeni kapital	64	0,0	99.876	0,0
Dugotrajna imovina	2.810.377	55,8	720.072.116	66,0
Kratkotrajna imovina	2.212.779	43,9	359.894.690	33,0
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	15.923	0,3	11.119.312	1,0
Ukupna aktiva	5.039.142	100,0	1.091.185.994	100,0

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Ako je prema teoriji 50:50 najbolji omjer dugotrajne i kratkotrajne imovine, onda je struktura imovine poduzetnika Virovitičko-podravske županije povoljnija od prosjeka Hrvatske, ali potrebno je pritom uzeti u obzir i strukturu gospodarstva koja uvjetuje i adekvatnu strukturu imovine.

Analiza strukture imovine poduzetnika Virovitičko-podravske županije sa stanjem krajem 2015. godine pokazuje strukturu u kojoj prevladava dugotrajna imovina s udjelom od 55,8 %, slijedi kratkotrajna imovina s udjelom od 43,9 %, plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi s udjelom od 0,3 % te potraživanja za upisani a neuplaćeni kapital s manje od 0,1 % udjela.

Ako usporedimo strukturu ukupnih izvora sredstava poduzetnika na razini Virovitičko-podravske županije sa strukturom izvora sredstava poduzetnika Republike Hrvatske, uočavamo da je ona povoljnija kod poduzetnika Republike Hrvatske. Naime, vlastitih sredstava – kapitala imali su poduzetnici Virovitičko-podravske županije 35,8 %, a poduzetnici Hrvatske 37 %. Poduzetnici Virovitičko-podravske županije pokrivali su 35,8 % ukupne imovine vlastitim sredstvima - kapitalom i rezervama, 0,9 % bila su rezerviranja, udjel kratkoročnih obveza bio je 36,2 %, dugoročne obveze imale su udjel od 18,6 % u ukupnim izvorima financiranja, te odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja 8,5 % udjela.

Tablica VI/35: Struktura kapitala i obveza poduzetnika Virovitičko-podravske županije i RH – stanje 31.12.2015. godine (iznosi u tisućama kuna, udjeli u %)

Opis	Virovitičko-podravska županija		Republika Hrvatska	
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
Kapital i rezerve	1.803.972	35,8	403.607.113	37,0
Rezerviranja	47.332	0,9	14.371.396	1,3
Dugoročne obveze	936.499	18,6	278.624.315	25,5
Kratkoročne obveze	1.823.732	36,2	346.847.290	31,8
Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	427.606	8,5	47.735.880	4,4
Ukupna pasiva	5.039.142	100,0	1.091.185.994	100,0

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Financijski pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzetnika Virovitičko-podravske županije u 2015.

Poslovne rezultate (ukupan prihod, ukupan rashod, dobit prije oporezivanja, dobit razdoblja itd.) pojedinog poduzetnika pratimo iz godišnjeg financijskog izvještaja, a zbirne rezultate poduzetnika pratimo prema pretežitoj djelatnosti u kojima su poduzetnici registrirani, odnosno u kojoj ostvaruju najveću novostvorenu vrijednost. Temeljem tih financijskih podataka utvrđuje se i uspjeh ili neuspjeh poslovanja u nekoj poslovnoj godini kako za pojedinog poduzetnika, tako i za grupaciju poduzetnika (djelatnosti).

Poslovne rezultate možemo mjeriti i izvedenim pokazateljima, stavljanjem u odnos određenih podataka iz godišnjih financijskih izvještaja. Na taj način moguće je utvrditi npr. produktivnost po zaposlenom za poduzetnika, produktivnost za njegovu grupaciju (djelatnost), utvrditi njegov položaj u odnosu na prosjek grupacije i komparirati ga s drugim poduzetnicima iste branše.

U ovom prilogu izvedeno je više vrsta financijskih pokazatelja za sve poduzetnike Virovitičko-podravske županije za 2015. i 2014. godinu koji daju aproksimaciju poslovanja i nisu u potpunosti usporedivi s takvim pokazateljima drugih gradova ili općina i županija zbog različite strukture gospodarstva. Međutim, njihova uporaba ima smisla kad se uspoređuje poslovanje dvaju razdoblja (kad se bitno ne mijenja struktura gospodarstva Virovitičko-podravske županije).

Tablica VI/36: Pokazatelji produktivnosti, ekonomičnosti i rentabilnosti poslovanja poduzetnika Virovitičko-podravске županije i RH (iznosi u kunama i %)

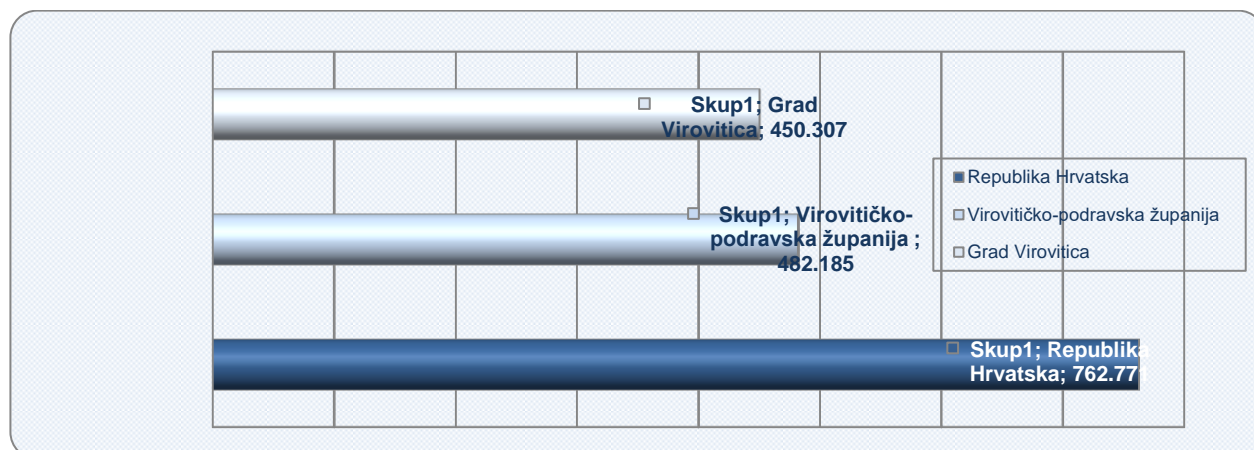
Opis	Županija		Republika Hrvatska	
	2014.	2015.	2014.	2015.
1. Produktivnost rada – ukupan prihod po zaposlenom u kunama	491.117	482.185	751.039	762.771
2. Produktivnost rada – neto dobit/gubitak po zaposlenom u kunama	11.640	1.731	10.577	20.439
3. Ekonomičnost poslovanja	103,00	100,99	102,11	103,68
4. Rentabilnost prometa u % (bruto)	2,91	0,98	2,06	3,55
5. Rentabilnost ukupne imovine u % (bruto)	2,03	0,67	1,19	2,08
6. Rentabilnost vlastitog kapitala u %	4,50	0,67	2,23	4,10

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Promatramo li izvedene financijske pokazatelje uspješnosti poslovanja u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu, možemo zaključiti da je za poduzetnike Virovitičko-podravске županije 2015. godina manje uspješna od prethodne 2014. godine, a poduzetnici Hrvatske bolje su poslovali nego godinu dana ranije. Iz prethodno analiziranih podataka vidno je da je u 2015. godini na razini poduzetnika Virovitičko-podravске županije ostvarena neto dobit od 12,5 milijuna kuna, koja je smanjena u odnosu na prethodnu 2014. godinu za 84 %, a kod poduzetnika Hrvatske ostvarena je povećana neto dobit u odnosu na prethodnu godinu za 100,2%.

Grafikon 1.: Produktivnost rada poduzetnika grada Virovitice, Virovitičko-podravске županije i RH, u 2015. g.

(iznosi u kunama)

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Prema kriteriju produktivnosti među prvih 5 poduzetnika sve su mali poduzetnici, s tim da je najbolje rangiran poduzetnik VICTORIA INVEST d.o.o., čija je pretežita djelatnost G (45.19) – Trgovina ostalim motornim vozilima.

Tablica VI/37: Rang prema kriteriju produktivnosti u 2015. g. – TOP 5 poduzetnika u Virovitičko-podravskoj županiji

Rang	OIB	Naziv	Produktivnost	Koeficijent opće likvidnosti	Novostvorena vrijednost
1.	15948138185	VICTORIA INVEST d.o.o.	9.329.507	1,09	3.692.477
2.	04899865930	HONEL HOLDING d.o.o.	8.637.107	1,13	243.142
3.	55673654729	KOLO d.o.o.	8.232.360	0,93	2.255.197
4.	47354968588	FARMALAND d.o.o.	7.943.461	2,08	14.626.256
5.	21800883594	VELEPRODAJA VIS d.o.o.	7.106.556	0,75	33.886

Izvor: Fina, servis info.BIZ - Rangiranje poslovnih subjekata

Na rang listi 5 poduzetnika Virovitičko-podravske županije prema kriteriju novostvorene vrijednosti u 2015. godini, na prvom mjestu je veliki poduzetnik TVIN d.o.o. Na drugom i na trećem mjestu se nalaze srednje veliki poduzetnici POLJOPRIVREDNO PODUZEĆE ORAHOVICA d.o.o. i CIPRIJANOVIĆ d.o.o.

Tablica VI/38: Rang prema kriteriju novostvorene vrijednosti u 2015. g. – TOP 5 poduzetnika u Virovitičko-podravskoj županiji

Rang	OIB	Naziv	Novostvorena vrijednost	Koeficijent opće likvidnosti	Produktivnost
1.	38872693315	TVIN d.o.o.	50.319.636	2,47	143.738
2.	70427199569	POLJOPRIVREDNO PODUZEĆE ORAHOVICA d.o.o.	48.926.856	0,76	653.758
3.	71602716836	CIPRIJANOVIĆ d.o.o.	40.326.830	5,76	395.426
4.	92200203113	HRVATSKI DUHANI d.d.	25.631.357	50,44	834.747
5.	61997436995	MARINADA d.o.o.	22.762.437	1,22	566.577

Izvor: Fina, servis info.BIZ - Rangiranje poslovnih subjekata

Dva virovitička poduzetnika, TVIN d.o.o i HRVATSKI DUHANI d.d. našla su svoje mjesto i na Liderovoj ljestvici 1000 najvećih (prema podacima Financijske agencije). Hrvatski duhani smjestili su se na 626. poziciju (sa 495.-e pozicije u 2014.), dok je TVIN d.o.o. na 809. poziciju (sa 693. pozicije u 2014.). Nalaze se i na sektorskim listama - HRVATSKI DUHANI d.d. su na 2. mjestu u sektoru 3. Duhan i duhanski proizvodi, dok je TVIN d.o.o. na 8. mjestu u sektoru 23. Namještaj.

Neizvršene osnove za plaćanje poslovnih subjekata na području Virovitičko-podravske županije i grada Virovitice

Zbog neizvršenih osnova za plaćanje, 30. lipnja 2016. godine, u RH bila je blokirana 13.761 pravna osoba, što je za 34,6 % manje u odnosu na 31. prosinca 2015. godine. Ukupna vrijednost neizvršenih osnova za plaćanje pravnih osoba iznosila je 12,8 milijardi kuna, što je za 29,2 % manje nego u prosincu 2015. godine.

U odnosu na stanje godinu dana ranije, riječ je o smanjenju broja blokiranih pravnih osoba za 8.993 (39,5 %) i smanjenju njihovih prijavljenih neizvršenih osnova za plaćanje u iznosu od 7,5 milijardi kuna (37,0 %).

Tablica VI/39: Broj blokiranih PRAVNIH OSOBA, broj zaposlenih i iznos prijavljenih neizvršenih osnova za plaćanje u RH, na dan 30. lipnja 2016. – prema ročnosti

(iznosi u tisućama kuna)

Trajanje blokade	Broj blokiranih pravnih osoba	Struktura u %	Broj zaposlenih	Struktura u %	Iznos prijavljenih neizvršenih osnova za plaćanje	Struktura u %
do 30 dana	1.131	8,2	3.628	25,8	349.948	2,7
31 – 60 dana	805	5,8	1.487	10,6	325.495	2,5
61 – 180 dana	2.258	16,4	2.760	19,6	1.259.159	9,8
181 – 360 dana	2.127	15,5	2.037	14,5	1.800.991	14,0
više od 360 dana	7.440	54,1	4.145	29,5	9.091.216	70,9
Ukupno	13.761	100,0	14.057	100,0	12.826.809	100,0

Izvor: Fina – obrađeni podaci iz Očevidnika o redosljedu plaćanja

Promatramo li pojavu insolventnosti prema trajanju blokade, u lipnju 2016. godine i dalje dominiraju pravne osobe u dugotrajnoj blokadi, kako po broju tako i po iznosu blokade. Više od 50 % pravnih osoba u blokadi je dužoj od 360 dana, a iznos njihove blokade čini 70,9 % iznosa ukupnoga duga.

Tablica VI/40: Broj blokiranih pravnih osoba, broj zaposlenih i iznos prijavljenih neizvršenih osnova za plaćanje, stanje 30.6.2015. i 30.6.2016. – prema ročnosti, u VPŽ i gradu Virovitici

(iznosi u tisućama kn)

Razina	Trajanje blokade u danima	Broj pravnih osoba			Broj zaposlenih			Iznos neizvršenih osnova		
		30.6.15.	30.6.16.	Indeks 16./15.	30.6.15.	30.6.16.	Indeks 16./15.	30.6.15.	30.6.16.	Indeks 16./15.
Virovitičko-podravsko županija	do 30	15	10	66,7	35	98	280,0	2.064	282	13,7
	31 – 60	6	6	100,0	17	4	23,5	424	172	40,6
	61 – 180	25	18	72,0	26	24	92,3	6.889	2.000	29,0
	181 – 360	29	10	34,5	24	12	50,0	4.859	1.383	28,5
	preko 360	157	51	32,5	52	46	88,5	110.414	58.263	52,8
	Ukupno	232	95	40,9	154	184	119,5	124.650	62.101	49,8
Grad Virovitica	do 30	6	3	50,0	11	75	681,8	1.610	210	13,0
	31 – 60	0	4	-	0	3	-	0	149	-
	61 – 180	12	5	41,7	17	5	29,4	5.759	291	5,1
	181 – 360	15	2	13,3	8	1	12,5	1.237	95	7,7
	preko 360	51	21	41,2	18	16	88,9	42.319	16.552	39,1
	Ukupno	84	35	41,7	54	100	185,2	50.925	17.296	34,0

Izvor: Fina – obrađeni podaci iz Očevidnika o redosljedu plaćanja

Zbog neizvršenih osnova za plaćanje, 30. lipnja 2016. godine, u gradu Virovitici bilo je blokirano 35 pravnih osoba, a ukupna vrijednost njihovih neizvršenih osnova za plaćanje iznosila je 17,3 milijuna

kuna. Dvadeset i jedna pravna osoba, od njih 35, blokirana je više od 360 dana i njihov dug je najveći, a njihove neizvršene osnove za plaćanje iznosile su 16,6 milijuna kuna (tablica 40). U odnosu na stanje od 30. lipnja 2015. godine, broj ukupno blokiranih pravnih osoba u gradu Virovitici manji je za 58,3 %, a iznos neizvršenih osnova za plaćanje manji je za 66,0 %.

ANALIZA REZULTATA POSLOVANJA PODUZETNIKA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE PO GRADOVIMA I OPĆINAMA

Promatramo li rezultate poslovanja poduzetnika na razini Virovitičko-podravске županije vidljivo je da se među gradovima županije, prema kriteriju broja poduzetnika, broja zaposlenih i ukupnih prihoda posebno ističu poduzetnici grada Virovitice. Za usporedbu, poduzetnici grada Slatine, njih 196 (2. mjesto po broju poduzetnika u županiji), zapošljavali su 1266 zaposlenih i ostvarili su 606,9 milijuna kuna ukupnog prihoda.

Na 3. mjestu po broju poduzetnika su poduzetnici općine Pitomača sa 110 poduzetnika, koji su ostvarili 285,3 milijuna kuna ukupnoga prihoda. Poduzetnici grada Virovitice, njih 299, zapošljavali su 3094 zaposlenika i na 1. su mjestu po ostvarenom prihodu u Virovitičko-podravskoj županiji sa 1,4 milijarde kuna.

Tablica VI/41: Osnovni financijski podaci poslovanja poduzetnika u gradovima* i općinama Virovitičko-podravске županije u 2015. g. (iznosi: u tisućama kuna)

Naziv županije grada/opć.	Broj poduzetnika		Broj zaposlenih		Ukupni prihod		Dobit razdoblja		Gubitak razdoblja		Neto dobit	
	Broj	Rang u RH	Broj	Rang u RH	Iznos	Rang u RH	Iznos	Rang u RH	Iznos	Rang u RH	Iznos	Rang u RH
Virovitičko-podravska	881	19	7.197	20	3.470.284	20	145.714	19	133.258	18	12.456	19
Crnac	7	518	22	516	22.714	458	240	527	5.793	160	-5.553	510
Čačinci	16	414	174	287	110.465	251	8.106	211	133	468	7.973	147
Čađavica	21	359	106	370	41.044	397	1.505	399	388	396	1.116	307
Gradina	18	389	75	425	65.741	324	2.915	338	5.272	171	-2.357	482
Lukač	27	314	214	260	116.175	243	6.863	227	784	335	6.079	169
Mikleuš	7	518	53	462	20.124	471	1.894	379	36	520	1.858	272
Nova Bukovica	5	538	15	531	15.620	492	1.333	411	394	394	939	323
Orahovica* ⁴	78	159	1.159	86	523.093	96	25.364	109	2.768	234	22.596	79
Pitomača	110	111	612	139	285.288	152	17.136	149	10.755	112	6.382	163
Slatina*	196	71	1.266	82	606.900	87	26.233	106	22.652	72	3.581	218
Sopje	16	414	76	420	30.423	429	586	474	1.044	313	-458	449
Suhopolje	31	289	166	295	155.620	208	15.635	157	219	440	15.416	108
Špišić Bukovica	18	389	84	407	45.830	373	756	459	863	325	-107	433
Virovitica*	299	48	3.094	36	1.393.249	49	36.698	83	81.614	28	-	543

⁴ Gradovi u Virovitičko-podravskoj županiji.

Naziv županije grada/opć.	Broj poduzetnika		Broj zaposlenih		Ukupni prihod		Dobit razdoblja		Gubitak razdoblja		Neto dobit	
	Broj	Rang u RH	Broj	Rang u RH	Iznos	Rang u RH	Iznos	Rang u RH	Iznos	Rang u RH	Iznos	Rang u RH
Voćin	22	354	67	437	31.240	424	419	502	302	416	117	404
Zdenci	10	481	14	532	6.756	525	31	550	239	436	-208	439

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Od ukupno 16 gradova i općina Virovitičko-podravске županije, negativno su poslovali i iskazali neto gubitak, poduzetnici 6 gradova ili općina i to: grada Virovitice (44,9 milijuna kuna), poduzetnici općine Crnac (5,6 milijuna kuna), poduzetnici općine Gradina (2,4 milijuna kuna), poduzetnici općine Sopje (458 tisuća kuna), općine Zdenci (208 tisuća kuna), te poduzetnici općine Špišić Bukovica (107 tisuća kuna).

Iz obrađenih podataka prezentiranih u tablici 41, vidljivo je da je najveći udio poduzetnika čije je sjedište u gradu Virovitici. Poduzetnici toga grada u ukupnim rezultatima poslovanja poduzetnika Virovitičko-podravске županije sudjeluju sa 33,9 % u broju poduzetnika, 43 % u broju zaposlenih, 40,1 % u ostvarenom ukupnom prihodu, ali su iskazali neto gubitak u iznosu od 44,9 milijuna kuna (61,2 % neto gubitka županije). Ukupno na razini Virovitičko-podravске županije iskazana je neto dobit u iznosu od 12,5 milijuna kuna.

Tablica VI/42: Top lista 5 najvećih gradova/općina Virovitičko-podravске županije po kriteriju ukupnoga prihoda poduzetnika u 2015. godini (iznosi: u tisućama kuna)

Naziv grada/općine	Broj poduzetnika		Broj zaposlenih		Ukupni prihod		Neto dobit/gubitak	
	Broj	Rang u RH	Broj	Rang u RH	Iznos	Rang u RH	Iznos	Rang u RH
Virovitica	299	48	3.094	36	1.393.249	49	-44.916	543
Slatina	196	71	1.266	82	606.900	87	3.581	218
Orahovica	78	159	1.159	86	523.093	96	22.596	79
Pitomača	110	111	612	139	285.288	152	6.382	163
Suhopolje	31	289	166	295	155.620	208	15.416	108
Ukupno	714	-	6.297	-	2.964.150	-	3.057	-
Udio u VPŽ	81,0%		87,5%		85,4%		24,5%	

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Među gradovima i općinama Virovitičko-podravске županije⁵ grad Virovitica prednjači po svim

⁵ Više u Analizi financijskih rezultata poslovanja poduzetnika po gradovima i općinama RH u 2015. godini.

pokazateljima poslovanja na 1. mjestu je po broju poduzetnika, broju zaposlenih i ukupnom prihodu, te dobiti razdoblja. No obzirom je na prvom mjestu i po gubitku razdoblja, tako je na razini županije upravo Virovitica zabilježila najveći neto gubitak.

VII. VANJSKO-TRGOVINSKA RAZMJENA

Kontinuitet u ostvarivanju pozitivnih rezultata vanjskotrgovinske razmjene Virovitičko-podravske županije predstavlja i oslikava reprezentativne gospodarske pokazatelje županije, a koji se temelje na znanju menadžmenta, investiranju u nove tehnologije i ulaganjima u zaposlenike te konstantnom podizanju kvalitete proizvoda kao i cijenama prihvatljivim svjetskom tržištu uz respektiranje decidiranih rokova isporuke što omogućuje plasman na najzahtjevnija svjetska tržišta te konstantno veće ostvarenje izvoza od uvoza, odnosno suficit.

Tablica VII/ 1: Udio VPŽ u vanjskotrgovinskoj razmjeni u odnosu na RH za razdoblje 2010.-2015

Udio u vanjskotrgovinskoj razmjeni VPŽ u odnosu na RH u %						
	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Uvoz	1,14	0,99	1,36	1,12	0,36	0,36
Izvoz	0,25	0,33	0,50	0,30	1,22	1,08

Izvor za izračun podataka: Državni zavod za statistiku, Hrvatska u brojkama 2014., Karakteristike gospodarstva VPŽ za 2010., 2011., 2012., 2013., 2014., 2015.

Udio Virovitičko-podravske županije u uvozu Republike Hrvatske u promatranom periodu od 2010. do 2015. godine manji je za 0,89 %, dok je udio izvoza smanjen za 0,61%.

Najintenzivnija vanjskotrgovinska suradnja ostvaruje se sa zemljama Europske unije. Konkurencija je u tim zemljama izrazito oštra i prisutan je stalni trend rasta broja konkurenata. Stoga je uspjeh gospodarstvenika ove Županije na tim tržištima još značajniji.

Promatrajući u nastavku strukturu izvoza Virovitičko-podravske županije prema djelatnostima, kao najjači izvozni adut županije ističe se prerađivačka industrija koja je najzastupljenija i to kroz četiri izvezno najatraktivnije grane: proizvodnja namještaja i proizvodnja drva i proizvoda od drva , proizvodnja prehrambenih proizvoda te proizvodnja duhanskih proizvoda. čine veći dio od ukupno ostvarenih prihoda prodajom proizvoda inozemstvu.

Dakle, riječ je o granama koje imaju dugu tradiciju proizvodnje u županiji, dobru podržavajuću industriju i prateće uslužne djelatnosti, a koje su velikim dijelom oslonjene na iskorištavanje i preradu prirodnih resursa.

Generalno, problem je s takvom izvoznom proizvodnjom što ona pripada proizvodnji niže tehnološke razine, a što je takva proizvodnja izložena oštroj globalnoj konkurenciji, kod koje su niski troškovi proizvodnje gotovo najznačajnije konkurencijsko oružje, a koje su ujedno nisko-dohodovne grane. Međutim, Županija ima u tim djelatnostima razvojnu priliku jer može i treba razviti brand o tome da je riječ o ekološki zdravim proizvodima s obzirom na sirovinsku osnovicu. Kreativna i funkcionalna dizajn može učiniti proizvode navedene grane prepoznatljivim u odnosu na konkurenciju i povećati dodanu vrijednost stvorenu u njima.

Izuzev navedenih izvozno najpropulzivnijih grana, vrijedno je istaknuti i izvozne aktivnosti u djelatnosti poljoprivrede.

Tablica VII/2: Podaci o izvozu i uvozu po djelatnostima poduzetnika Virovitičko-podravске županije u 2015. godini

Iznosi u tisućama kuna

Djelatnost		Broj poduzetnika tekuće razdoblje			Izvoz - prihodi od prodaje u inozemstvu			Uvoz			Trgovinski saldo		
PD	Naziv	Ukupno	Izvoznici	Uvoznici	Prethodna godina	Tekuća godina	Indeks	Prethodna godina	Tekuća godina	Indeks	Prethodna godina	Tekuća godina	Indeks
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	128	16	7	115.427	126.858	109,9	17.694	11.351	64,2	97.732	115.507	118,2
B	Rudarstvo i vađenje	3	2	1	0	2.438	-	175	3.935	2.243,5	-175	-1.498	853,8
C	Prerađivačka industrija	163	44	37	545.951	571.297	104,6	135.972	145.780	107,2	409.979	425.516	103,8
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	20	0	1	0	0	-	777	7.627	981,7	-777	-7.627	981,7
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	15	0	0	0	0	-	0	0	-	0	0	-
F	Građevinarstvo	71	3	3	1.349	901	66,8	5.454	1.475	27,0	-4.106	-574	14,0
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	213	17	20	34.878	37.863	108,6	56.506	51.430	91,0	-21.628	-13.568	62,7
H	Prijevoz i skladištenje	38	10	4	19.290	23.799	123,4	1.159	1.062	91,7	18.132	22.736	125,4
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	38	0	0	0	0	-	2	0	-	-2	0	-
J	Informacije i komunikacije	25	6	1	1.418	2.741	193,3	0	9	-	1.418	2.732	192,7
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	6	0	0	0	0	-	0	0	-	0	0	-
L	Poslovanje nekretninama	11	0	0	0	0	-	0	0	-	0	0	-
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	90	4	2	946	984	104,0	5	13	255,1	941	971	103,2
N	Administrativne i pomoćne uslužne	7	0	0	0	0	-	0	0	-	0	0	-

	djelatnosti												
P	Obrazovanje	10	0	0	0	0	-	0	0	-	0	0	-
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	15	0	0	0	0	-	0	0	-	0	0	-
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	9	0	0	0	0	-	0	0	-	0	0	-
S	Ostale uslužne djelatnosti	17	1	0	3	7	246,0	0	0	-	3	7	246,0
T	Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca	1	0	0	0	0	-	0	0	-	0	0	-
	Fizičke osobe bez djelatnosti	1	0	0	0	0	-	0	0	-	0	0	-
	Ukupno	881	103	76	719.262	766.886	106,6	217.746	222.684	102,3	501.516	544.202	108,5

VIII. OBRtništvo

Obrtništvo uz višestoljetnu tradiciju i nezamjenjivu ulogu u gospodarstvu predstavlja iznimno značajan gospodarski sektor u zemlji koji jasno razvija konkurentne prednosti uspješnog poslovanja u tržišnoj utakmici kako na domaćem tako i na stranom tržištu.

Unatoč činjenici da su mali gospodarski subjekti fleksibilni i prilagodljivi u okviru svog djelokruga i poslovanja, obrtništvo u RH zadnjih godina doživljava značajno smanjenje i zatvaranje velikog broja obrta, a čime i broja zaposlenih. Prema podacima Obrtničke komore Virovitičko-podravске županije broj odnosno udio obrta u ukupnom broju obrta u Republici Hrvatskoj (koncem 2015.) iznosio je 1,60 %.

Promatrajući usporedno jednoobraznost podataka na razini Županije, udio obrta u ukupnom broju gospodarskih subjekata iznosi 47,5 %, dok trgovačka društva čine ostatak gospodarske strukture u iznosu 52,5%.

Iako je taj omjer u Županiji brojčano trgovačka društva svrstava kao strukturno zastupljeniju gospodarsku grupaciju unutar poduzetničke strukture gospodarstvenika Virovitičko-podravске županije, orijentacija na tržišno poslovanje, kreiranje i praćenje kvalitetnih i prepoznatljivih usluga i gospodarskih politika sa naglasnom na unapređenje međusobne suradnje svih dionika još uvijek je nedovoljno prisutna kako bi obrtništvo značajnije bilježilo svoju gospodarsku aktivnost validiranu kroz prikazane odnose.

Tablica VIII/1: Aktivna trgovačka društva i aktivni obrti

1. stanje prosinac 2015.

	REPUBLIKA HRVATSKA	VIROVITIČKO- PODRAVSKA ŽUPANIJA	Udio županije u RH u %
AKTIVNA TRGOVAČKA DRUŠTVA	230.745	2.448	1,06

J.D.O.	24.227	1.101	
D.O.O.	127.996	263	
OSTALI OBLICI	2.250	12	
AKTIVNI OBRTI	76.222	1.162	1,52

2.stanje lipanj 2016.

	REPUBLIKA HRVATSKA	VIROVITIČKO- PODRAVSKA ŽUPANIJA	Udio županije u RH u %
AKTIVNA TRGOVAČKA DRUŠTVA	114.569	995	0,86
J.D.O.	21.720	272	
D.O.O.	91.118	717	
OSTALI OBLICI	1.731	6	
AKTIVNI OBRTI	76.908	1.141	1,48

Izvor: HOK -Statističke informacije HOK

Izvor: Hrvatska obrtnička komora - Obrtništvo u brojkama – 2016. Godina

Tablica VIII/2: Obrtništvo Virovitičko podravске županije u nacionalnom kontekstu

Opis	2013.	2014.	2015.
Hrvatska	80.407	78.070	76.222
Virovitičko-podravska županija	1.295	1.221	1.223
% učešće Županije	1,6	1,6	1,6

U promatranom razdoblju od 2013. do 2015. evidentan je pad broja obrta kako na razini RH tako i na području Virovitičko-podravске županije. Unatoč toj činjenici udio obrta Virovitičko-podravске županije u ukupnoj strukturi obrta u Republici Hrvatskoj ostao je nepromijenjen i isti iznosi 1,6%.

Obrti i trgovačka društava u županiji u cjelokupnoj gospodarskoj strukturi uživaju gotovo jednaku zastupljenost te je taj odnos poprilično uravnotežen uz malu prednost trgovačkih društava.

Uspoređujući brojčane i strukturne pokazatelje na razini Županije kroz promatrano razdoblje u 2013. i 2014. i 2015. godini bilježi se trend smanjenja broja obrta i to za 6 % što ukazuje na činjenicu da je kriza u poduzetništvu još uvijek prisutna te da obrtništvo nije u postojećem gospodarskom okruženju značajnije ojačalo svoj položaj.

Kao bi taj trend promijenio svoj smjer ka pozitivnom potrebno je otvoriti mogućnosti za poticanje novih djelatnosti u obrtništvo, zauzimanje za veći utjecaj na zakonodavstvo i poslovnu okolinu kroz komorski sustav kao i korištenje sredstva iz raspoloživih izvora – fondova EU.

Tablica VIII/3: Broj obrta na području RH i VPŽ prema djelatnosti u 2015. Godini

CEH	RH		VPŽ	
	Aktivni obrti	Udio %	Aktivni obrti	Udio %
Proizvodno zanatstvo	8.060	10,6	152	12,6
Uslužno zanatstvo	27.864	36,6	426	35,3

Ugostiteljstvo i turizam	12.649	16,6	152	12,6
Trgovina	10.551	13,8	210	17,4
Prijevoz osoba i stvari	7.208	9,5	77	6,4
Ribarstvo, marikultura i poljodjelstvo	4.254	5,6	110	9,1
Frizeri, kozmetičari, njega tijela, fitnes	5.636	7,4	80	6,6
Ukupno:	76.222	100,0	1.207	100,0

Izvor za obradu podataka: HOK - Obrtnička komora Virovitičko-podravske županije - Podaci o obrtima za razdoblje 2015., Obrtništvo u brojkama 2016.

Promatrajući udio pojedinog ceha djelatnosti u obrtima Virovitičko-podravske županije u 2015. godini zamjetna je najveća zastupljenost uslužnih djelatnosti sa 35,3%, nakon koje je sa 17,4% prisutna trgovinska djelatnost te sa 12,6% ugostiteljstvo i turizam te proizvodno zanatstvo sa 12,6%. Te četiri grane djelatnosti najviše su zastupljene u obrtništvo i čine 77,9% od ukupne cehovske strukture djelatnosti. Te četiri djelatnosti u nešto drugačijem rang-redosljedu čine vodeću strukturu i na razini Republike Hrvatske.

S obzirom na veliki udio malih i srednjih poduzeća u EU u koja se ubrajaju obrti potrebno je poduzeti sve što je moguće kako bi se negativan trend opadanja obrtništva zaustavio, a pri čemu je nužno uspostaviti i kvalitetnu sinergiju sa obrazovanjem u smislu formalnog i cjeloživotnog učenja za obrtnička zanimanja kroz kontinuirano poboljšanje potrebnih kompetencija na tržištu rada kao i stvaranjem naglaska na općenito podizanje uloge obrtništva i obrata u društvu.

Pri tome je nužan visok stupanj odgovornosti i suradnje sa svim tijelima, ustanovama, partnerima i vanjskim dionicima koji mogu i žele doprinijeti poboljšanju i kvaliteti obrtništva.

Obrti su okosnica svakog gospodarstva i njihov značaj posebno se prepoznaje kroz njihov udio u zaposlenosti, budući da su upravo ta „mala poduzeća“ generatori novih radnih mjesta i o njihovoj sposobnosti uspješnog konkuriranja i opstanka na tržištu uvelike ovisi razvoj gospodarstva kako na nacionalnoj tako i na regionalnoj razini.

U odnosu na 2014. godinu zaposlenih u obrtima u Virovitičko-podravskoj županiji u 2015. godini veći je za 35,6%.

Tablica VIII/4: Zaposleni u obrtu u RH i VPŽ za razdoblje od 2010. – 2015.

Broj zaposlenih u obrtu	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
RH	185970	177049	168351	161515	156859	174942
VPŽ	2147	2435	2072	2337	2.145	3.330
Udio VPŽ u RH u %	1,15	1,38	1,23	1,45	1,42	1,90

Izvor za obradu podataka: Državni zavod za statistiku- Priopćenje br: 9.2.1/12, HOK – Gospodarska kretanja 2010.,2011.,2012.,2013. i 2014, 2015. HOK – Obrtnička komora Virovitica – podaci o stanju obrtništva br. O-57/15, HOK -Obrtništvo u brojkama 2016.

Stavljajući u odnos broj obrta i broj zaposlenih u obrtu sumira se podatak o prosjeku zaposlenih u obrtu, a koji u županiji iznosi prosječno 3 djelatnika u jednom obrtu.

Strukturu zaposlenih u obrtu na području županije većim dijelom čine muškarci koji od ukupnog broja zaposlenih u obrtima čine 54,4% dok 45,6% čine žene. Omjer većeg udjela muškaraca u strukturi zaposlenih u obrtima moguće je promatrati i na razini RH gdje taj postotak iznosi 51,7% dok žene čine 48,3%.

Tablica VIII/5: Struktura zaposlenih u obrtima po županijama u 2015. godini
Zaposleni radnici kod obrtnika – osiguranici MIO prema županijama i spolu prosinac 2015.

r. br.	ŽUPANIJA	RADNICI ZAPOSLENI KOD OBRJNIKA					UKUPNO		udio u županiji	
		ozn	ŽENE		MUŠKARCI				žene	muškar
1.	Zagrebačka	ZgŽ	3.100	6,6%	3.980	8,0%	7.080	7,3%	43,8%	56,2%
2.	Krapinsko-zagorska	KZŽ	1.720	3,7%	2.539	5,1%	4.259	4,4%	40,4%	59,6%
3.	Sisačko-moslavačka	SM	1.466	3,1%	1.600	3,2%	3.066	3,2%	47,8%	52,2%
4.	Karlovačka	KŽ	1.688	3,6%	1.662	3,3%	3.350	3,5%	50,4%	49,6%
5.	Varaždinska	VŽ	2.098	4,5%	2.943	5,9%	5.041	5,2%	41,6%	58,4%
6.	Koprivničko-	KK	954	2,0%	1.042	2,1%	1.996	2,1%	47,8%	52,2%
7.	Bjelovarsko-	BB	1.054	2,3%	1.203	2,4%	2.257	2,3%	46,7%	53,3%
8.	Primorsko-goranska	PG	3.210	6,9%	3.613	7,2%	6.823	7,0%	47,0%	53,0%
9.	Ličko-senjska	LSŽ	683	1,5%	668	1,3%	1.351	1,4%	50,6%	49,4%
10.	Virovitičko-podravska	VP	981	2,1%	1.172	2,3%	2.153	2,2%	45,6%	54,4%
11.	Požeško-slavonska	PSŽ	699	1,5%	895	1,8%	1.594	1,6%	43,9%	56,1%
12.	Brodsko-posavska	BP	1.680	3,6%	2.016	4,0%	3.696	3,8%	45,5%	54,5%
13.	Zadarska	ZŽ	2.116	4,5%	2.231	4,5%	4.347	4,5%	48,7%	51,3%
14.	Osječko-baranjska	OB	2.686	5,7%	3.062	6,1%	5.748	5,9%	46,7%	53,3%
15.	Šibensko-kninska	ŠKŽ	1.263	2,7%	1.272	2,5%	2.535	2,6%	49,8%	50,2%
16.	Vukovarsko-srijemska	VS	1.968	4,2%	1.820	3,6%	3.788	3,9%	52,0%	48,0%
17.	Splitsko-dalmatinska	SD	6.053	13,0%	5.198	10,4%	11.251	11,6%	53,8%	46,2%
18.	Istarska	IŽ	3.697	7,9%	4.052	8,1%	7.749	8,0%	47,7%	52,3%
19.	Dubrovačko-	DN	1.505	3,2%	1.426	2,8%	2.931	3,0%	51,3%	48,7%
20.	Međimurska	MŽ	1.069	2,3%	1.387	2,8%	2.456	2,5%	43,5%	56,5%
21.	Grad Zagreb	GZ	7.047	15,1%	6.279	12,5%	13.326	13,8%	52,9%	47,1%
	UKUPNO		46.73	100,0	50.060	100,0	96.797	100,0	48,3%	51,7%
	Zagrebačka žup.+ Grad		10.14	21,7%	10.259	20,5%	20.406	21,1%	49,7%	50,3%

Izvor: HZMO, stanje: 31.12.2015

Obrtništvo je dio tradicije ove Županije i jedan je od pravaca njenog gospodarskog razvoja. Izvjesno je da u ovom području postoje ogromne neiskorištene mogućnosti, u turizmu primjerice, kao i u funkciji postojećih velikih gospodarskih subjekata, također i u području novih uslužnih djelatnosti koje producira informatizacija, a za kojima ima potrebe postojeće i novo poduzetništvo.

Kako bi nastavno razvijali konkurentno obrtništvo nužno je i neizostavno provoditi osposobljavanja i obrazovanja u okviru obrtničkih zanimanja.

U školskoj godini 2015./2016 na razini Republike Hrvatske realizacija upisa učenika u programe obrtničkih zanimanja ostvarena je u iznosu od 84,6% Od ukupno planiranih 4.932 upisa realizirano je 4.172.

Taj postotak realizacije upisa učenika u obrtnička zanimanja na području Virovitičko-podravske županije nešto je veći i iznosi 91,2% odnosno od ukupno planiranih 376 upisa učenika u obrtnička zanimanja realizirano je 343.

Tablica VIII/6: Realizacija upisa u obrtnička zanimanja u 2015./2016. godini

Realizacija upisa učenika u programe obrtničkih zanimanja po županijama šk.g.2014./2015. ŽUPANIJA	planirano	upisano	% realizacije upisa
GRAD ZAGREB I ZAGREBAČKA	1.370	1.244	90,8%
KRAPINSKO-ZAGORSKA	226	185	81,9%
SISAČKO-MOSLAVAČKA	168	106	63,1%
KARLOVAČKA	166	111	66,9%
VARAŽDINSKA	96	88	91,7%
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	78	156	200,0%
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	134	120	89,6%
PRIMORSKO-GORANSKA	191	125	65,4%
LIČKO-SENJSKA	120	65	54,2%
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	376	343	91,2%
POŽEŠKO-SLAVONSKA	0	0	0%
BRODSKO-POSAVSKA	364	307	84,3%
ZADARSKA	197	185	93,9%
OSJEČKO-BARANJSKA	204	204	100,0%
ŠIBENSKO-KNINSKA	36	44	122,2%
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	88	88	100,0%
SPLITSKO-DALMATINSKA	633	419	66,2%
ISTARSKA	135	80	59,3%
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	77	64	83,1%
MEĐIMURSKA	273	238	87,2%
UKUPNO	4.932	4.172	84,6%

Izvor podataka: HOK -Obrtništvo u brojkama 2016.

IX. POLJOPRIVREDA I ŠUMARSTVO

Virovitičko-podravska županija svojom ukupnom površinom od 202.400 ha ubraja se u manje hrvatske županije, ali po svojim prirodnim uvjetima i geografskom položaju ima sve pretpostavke za svestrani razvoj i značajnu ulogu u društvenom i gospodarskom životu Republike Hrvatske.

Na području Virovitičko-podravske županije poljoprivredna djelatnost predstavlja najznačajniju gospodarsku granu utemeljenu na prirodnim i komparativnim prednostima – plodnom tlu i pogodnim klimatskim uvjetima koji omogućuju proizvodnju žitarica (osobito pšenice i kukuruza), industrijskog (šećerna repa) i aromatičnog bilja, uljarica, voća i grožđa, dok su pjeskovita tla pogodna za proizvodnju duhana i povrća.

Osnovni prirodni resurs Virovitičko-podravske županije je poljoprivredno zemljište, te šume i šumsko zemljište. Činjenica je da na području županije nema značajnijih i većih kapaciteta koji bi uvjetovali značajnija zagađenja okoliša, stoga je područje županije zanimljivo kao potencijalni rezervat za proizvodnju ekološki zdrave hrane.

Jedna od temeljnih karakteristika naše županije je da udio primarne poljoprivredne proizvodnje i prerađivačkih kapaciteta poljoprivrednih proizvoda (uključujući i proizvodnju fermentiranog duhana) iznosi približno 50 % društvenog proizvoda županije, te je u tom smislu udio poljoprivrede u društvenom proizvodu Virovitičko-podravske županije najveći među svim hrvatskim županijama.

1. Vlasnička i organizacijska struktura poljoprivrednog gospodarstva i zemljišta

Od ukupno 2.022,03 km², koliko iznosi površina Županije, oko 56,85% predstavlja brdski dio, a preostalih 43,15% je ravničarski dio (Izvor: Zavod za prostorno uređenje Virovitičko-podravске županije). U Virovitičko-podravskoj županiji ima ukupno 116.751 ha poljoprivrednih površina što predstavlja 4,08 % od ukupnih poljoprivrednih površina Republike Hrvatske. Od ukupno 116.751 ha poljoprivrednog zemljišta u privatnom vlasništvu je 65.278 ha dok je 57.255 ha u državnom vlasništvu.

Tablica IX/1: Kategorije korištenja zemljišta

Poljoprivredne površine (ha)	Korištenje zemljišta	Obradive površine (ha)	Privatno (ha)	Državno (ha)
Ukupno 116.751	Oranica	99.062	53.124	45.938
Privatno 65.278	Voćnjak	1.292	1.812	480
	Vinograd	2.134	356	1.778
Državno 57.255	Livada	12.126	4.434	7.692
	Ukupno	114.614	64.406	51.208

Izvor: IV izmjene i dopune Prostornog plana Virovitičko – podravске županije 2013. godine, Zavod za prostorno uređenje Virovitičko – podravске županije

Tablica IX/2: Poljoprivredne površine

Poljoprivredne površine (ha)		
Ukupno	Obradive	Ostale
116.751	114.614	7.919
4,08 %	3,81 RH	0,27 RH

Podaci o zastupljenosti oblika poljoprivrednih gospodarstva po tipologiji ukazuju na nadmoć obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva u organizacijskoj strukturi Županije. U 2015. godini njihov je udio iznosio visokih 96,40% u ukupnim pravnim subjektima u djelatnosti poljoprivrede. Sudeći prema stopi promjene, zadruga postaje sve nezanimljivi organizacijski oblik te se u odnosu na 2010. godinu broj se smanjio za 57,69 %

Tablica IX/3: Broj i zastupljenost (%) poljoprivrednih gospodarstava u Upisniku poljoprivrednih gospodarstava prema tipologiji na dan 14.12.2015. godine

Tip	OPG	OPG %	OBRT	OBRT %	OSTALI	OSTALI %	Trgovačko društvo	Trgovačko društvo	Zadruga	Zadruga %	Ukupno	Ukupno %
VPŽ	6.891	96,40	99	1,39	23	0,32	113	1,59	22	0,30	7.148	3,99
RH	173.253	96,93	2.374	1,33	200	0,11	2.495	1,39	425	0,24	178.747	100

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, 14. prosinac 2015. godine

Tablica IX/4: Broj gospodarstava prema tipu na području Županije

Tip	2010.	2015.	Promjena 2010./2015. (%)
OPG	8.997	7.148	-20,55
Obrt	138	99	-28,26
Trgovačko društvo	122	113	-7,38
Zadruga	52	22	-57,69
Ostali	22	23	-4,54
Ukupno	9.331	8566	-8,19

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, studeni 2010. i prosinac 2015. godine

2. Biljna i stočarska proizvodnja i lovstvo

Na oranicama Županije koje čine najveći dio obradivih poljoprivrednih površina prevladavaju žitarice i uljarice. Ostatak obradivih površina zasijano je šećernom repom, duhanom, povrćem i ljekovitim biljem.

U 2015. godini najviše zahtjeva za regionalnim plaćanjem podneseno je za žitarice. Od ukupnih površina koje su obuhvaćene regionalnim plaćanjem čak 58,65 % otpada na žitarice, 28,24 % otpada na uljarice, slijedi duhan sa 5,51 %, povrće sa 2,11 %, ljekovito bilje sa 4,63 % i šećerna repa sa 1,03%. Moguće je uočiti vrlo visok udio koji Županija ima u Hrvatskoj u zasijanim površinama namijenjenim proizvodnji duhana te ljekovito bilja.

Ako usporedimo udjele u ukupnim površinama primijetiti ćemo da je jedina razlika u udjelu šećerne repe koji se u 2015. godini smanjio. Uzgoj tih kultura pozitivan je napor Županije usmjeren pronalaženju konkurentne niše u poljoprivrednoj proizvodnji te općenito promjeni i dopuni poljoprivrednog asortimana proizvoda u korist tržišno i dohodovno atraktivnijih kultura.

Tablica IX/5 : Korištenje oraničnih površina u Virovitičko podravskoj županiji

Kulture	2014.			2015.		
	Površina (ha)		Udio u ukupnim površinama	Površina (ha)		Udio u ukupnim površinama
Duhan	3821,04		5,97	3.649,22		5,34
Kamilica	1654,99		2,58	3.158,67		4,63
Povrće	1496,89		2,34	1.437,92		2,11
Šećerna repa	1651,35		2,58	697,87		1,03
Uljarice	6753,4		10,55	19.275,22		28,24
Žitarice	44633,43		69,72	40.021,41		58,65
UKUPNO	64019,43		100	68.240,31		100

Izvor: APPRRR – ISAP Zahtjevi za poticaj po proizvodnoj površini (izvještaj 30. srpnja 2016.)

3. Žitarice

U Županiji preteže proizvodnja žitarica (kukuruz, pšenice, ječma i zobi). Sa žitaricama je zasijano oko 60% obradivih površina. Najveći broj poljoprivrednih gospodarstava uzgaja kukuruz i pšenicu, slijedi ječam, zob i titikal.

Nešto je manji interes za uzgojem raži, sirka, heljde i prosa.

Tablica IX/6: Važnije žitarice zasijane u Virovitičko – podravskoj županiji u 2013., 2014. i 2015. godini

Žitarice	2013.			2014.			2015.
	Površina (ha)	Broj PG	Broj parcela	Površina (ha)	Broj PG	Broj parcela	Površina (ha)
Heljda	2,74	1	3	4,27	1,00	2	28,72
Ječam	1.612,37	1.161	1.765	816,67	342,00	505	1796,96
Kukuruz	22.487,66	4.277	17.754	5626,48	1.343,00	4.989	21.761,49
Ostale žitarice	4,97	6	7	2,55	2,00	5	0
Proso	11,45	8	8	0,59	1,00	1	0,59
Pšenica	17.980,77	2.728	8.849	4402,1	737,00	2.156	12647,73
Raž	31,54	15	26	20,63	5,00	15	170,25
Sirak	16,85	9	11	11,56	4,00	9	77,46
Tritikale	1.017,73	798	1.188	262,05	267,00	367	997,35

Zob	1.467,35	952	1.504	339,9	286,00	438	1533,77
Ukupno	44.633,43	9.955	31.115	11486,8	2.988,00	8.487	39014,32

Izvor: APPRRR, ISAP-Zahtjevi za poticaj po proizvodnoj površini/skupni (Izveštaj na dan 30. srpanj 2015.)

4. Uljarice

Otpriblike 13 % od ukupnih površina otpada na uljarice. U odnosu na 2014. godinu u 2015. godini povećao se broj površina zasijanih uljaricama. Od svih uljarica najviše, približno 50 % zasijano je suncokretom. Slijedi uljana repica, a zatim uljana tikva.

Tablica IX/7: Važnije uljarice zasijane u Virovitičko – podravskoj županiji u 2013., 2014. i 2015. godini

Uljarice	2013.			2014.			2015.
	Površina (ha)	Broj PG	Broj parcela	Površina (ha)	Broj PG	Broj parcela	Površina (ha)
ostale uljarice	8,73	3	3	3,19	1,00	3	0
suncokret	4.147,47	484	1.571	1131,68	137,00	380	3.064,88
tikva uljanica	319,02	55	134	128,53	27,00	47	846,38
uljana repica	2.278,18	168	588	1089,64	66,00	163	2.630,58
UKUPNO:	6.753,40	710	2.296	2353,04	231,00	593	6541,84

Izvor: APPRRR, ISAP-Zahtjevi za poticaj po proizvodnoj površini/skupni (Izveštaj na dan 30. srpanj 2015.), Napomena: Jedno PG može imati više kultura na istoj ARKOD parceli i kao takvo je pribrojano kod svake kulture, kao i parcela

5. Povrtlarstvo

Značajna je zastupljenost proizvodnje povrća. Od ukupnog broja površina na proizvodnju povrća u Virovitičko – podravskoj županiji otpada 2,66 % . Izvjesno je da povrtlarstvo zauzima značajno mjesto u Županiji. Njezin zapadni dio naročito je poznat po proizvodnji paprike.

U cilju dalje promocije i poticanja uzgoja paprike, u kolovozu 2009. otvorena je cesta u tom dijelu Županije pod nazivom „Putevima paprike“. Paprika se proizvodi na 596,27 ha što čini 37% ukupnih površina pod povrćem.

Nakon paprike po količini slijede: grah na 239,62 ha, krumpir na 163,72 ha, kupus na 125,78 ha, te ostale povrtlarske kulture sa znatno manjim udjelom površine .

Tablica IX/8: Proizvodnja povrća na području Virovitičko – podravske županije u 2013., 2014. i 2015. godini

Povrće	2013.			2014.			2015.
	Površina (ha)	Broj PG	Broj parcela	Površina (ha)	Broj PG	Broj parcela	Površina (ha)
Cikla	2,46	4	5	0,5	1,00	1	4,01
Češnjak	0,52	4	4	0,4	4,00	4	4,18
Dinje	12,04	16	18	4,47	8,00	11	16,61
Grah	64,68	126	154	40,31	76,00	97	239,62
Grašak	0,27	4	4	0,53	2,00	2	3,70
Kelj	6,31	7	9	0,75	1,00	2	13,19
Krastavci i kornišoni	34,13	105	110	6,23	36,00	37	31,17
Krumpir	80,06	106	125	37,41	46,00	51	163,72
kukuruz šećerac	29,05	29	41	15,19	17,00	23	94,62
Kupus	64,00	65	98	17,97	26,00	36	125,78
Lubenice	90,62	75	100	16,17	20,00	22	70,69
Luk	40,42	36	45	7,75	17,00	19	53,87
Mahune	0,83	7	7	5,81	6,00	7	0
Miješani nasad povrća	364,44	1.229	1.458	123,71	446,00	552	
Mrkva	17,27	4	5	18,19	1,00	5	44,07
Ostalo povrće	123,67	258	316	32,42	130,00	151	0
Paprika	475,49	418	707	131,88	124,00	211	596,27
Patlidžan	15,98	32	33	6,88	14,00	15	45,05
Peršin	3,05	3	3	3	1,00	1	14,71

Rajčica	21,18	59	70	4,32	23,00	25	27,21
Salata	4,54	8	8	0,3	3,00	3	17,75
Tikva	1,69	6	7	3,99	7,00	10	38,98
Tikvice	9,16	21	24	2,61	8,00	9	0
Ukupno:	1.496,89	2.649	3.389	480,79	1.017,00	1.294	1605,2

Izvor: APPRRR, ISAP-Zahtjevi za poticaj po proizvodnoj površini/skupni (Izveštaj na dan 30. srpanj 2015.), Napomena: Jedno PG može imati više kultura na istoj ARKOD parceli i kao takvo je pribrojano kod svake kulture, kao i parcela

6. Voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo

Zastupljenost voćarske proizvodnje u Županiji je značajna jer je u Županiji. U 2015. godini prijavljeno je 283,07 ha više površina u voćarskoj i vinogradarskoj proizvodnji u odnosu na 2014. godinu, odnosno zabilježen je porast za 13 %.

U Virovitičko – podravskoj županiji najviše površina je pod lijeskama (469,21 ha), slijede jabuke (299,37 ha), orasi (291,47 ha), višnje (168,86 ha) i šljive (133 ha). Na području Virovitičko – podravske županije u 2015. godini prema podacima APPRRR, ISAP-Zahtjevi za poticaj po proizvodnoj površini/skupni (Izveštaj na dan 30. srpanj 2015.), na površini od 423,22 ha uzgaja se Plemenita vinova loza.

Tablica IX/9: Proizvodnja voćnih vrsta i vinove loze na području Virovitičko – podravske županije u 2012., 2013., 2014., i 2015. godini

Kultura	2012.	2013.	2014.	2015.
	Površina (ha)	Površina (ha)	Površina (ha)	Površina (ha)
Aronija			10,6	17,37
Badem		0,44		0,34
Bazga				28,14
Borovnica	0,95	1,31		0,55
Breskve	84,51	83,6	71,94	77,16
Brusnica		0,21	0,1	
Dunja	0,05	0,05	0,55	0,55
Goji				0,66
Jabuke	214,44	215,05	207,76	299,37
Jagode	35,46	41,62	40,99	39,2
Kesten				0,37
Kruške	20,46	13,57	15,08	14,67
Kupina	5,79	5,94	4,06	4,49
Lijeska	417,44	393,13	460,33	469,21
Malina	3,47	2,87	1,7	2,35
Mandarine				0,14
Marelica	4,32	4,51	2,37	3,8
Miješani nasad voćnih vrsta	70,73	115,94	114,49	117,59

Nektarine	6,91	5,84	9,12	6,1
Ogrozd	0,02			
Orah	249,66	246,99	232,78	291,47
Ostale voćne vrste	21,39	41,02	34,92	
Ribiz	0,39	0,5	0,5	0,8
Šipak				0,14
Šljive	159,21	148,69	125,17	137,1
Trešnja	20,41	21,13	17,03	20,65
Višnja	120,11	101,3	70,41	168,86
Maslina	1,33	1,33	1,36	1,36
Plemenita vinova loza	425,62	436,21	421,33	423,22
Ukupno:	1862,67	1881,25	1842,59	2125,66

Izvor: APPRRR, ISAP-Zahtjevi za poticaj po proizvodnoj površini/skupni (Izveštaj na dan 30. srpanj 2015.), Napomena: Jedno PG može imati više kultura na istoj ARKOD parceli i kao takvo je pribrojano kod svake kulture, kao i parcela

7. Stočarstvo

Mjesečno izvješće Hrvatske poljoprivredne agencije pokazuje trenutno brojno stanje goveda, ovaca, svinja, koza, konja i magaraca u Virovitičko – podravskoj županiji. Udio navedenih kategorija životinja u Virovitičko – podravskoj županiji u odnosu na RH je nizak, a iznosi 3,69 % za goveda, 3,8 % za svinje, 3,62 % za ovce, 1,93 % za koze, 2,26 % konji i za magarce 1,26 %.

U stočarstvu je važan organiziran uzgojno-seleksijski rad radi genetskog unaprjeđenja populacije. Vođenje matičnih knjiga, kontrola proizvodnih svojstava, odabir najboljih grla za unaprjeđenje i razvoj stočarstva predstavljaju osnovne preduvjete za razvoj uzgojno-seleksijskog rada u Virovitičko – podravskoj županiji.

Uzgojno – seleksijskim radom nastoji se zaštititi i konzervirati pasmine pojedinih vrsta životinja kao jedinstveni genetski resurs u okviru svjetskog programa očuvanja biološke raznolikosti populacija, zbog ekonomskih, znanstvenih i kulturnih interesa.

Tablica IX/10: Jedinstveni registar domaćih životinja (kom) na dan 01. srpanj 2015. godine

Opis	Broj posjednika – fizičkih i pravnih osoba koje uzgajaju navedene kategorije životinja	01. lipanj	01. srpanj	Ukupno RH 01. srpanj
Broj goveda svih kategorija	952	16.973	16.949	459.366
Broj krava		6.055	6.031	175.870
Ovce	1.039	22.892	22.618	625.280
Koze		1.480	1.442	74.579
Svinje	5.623	54.994	54.869	1.443.832

Konji	130	496	21.906
Magarci		26	2.071

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, glasilo, izvješće za srpanj 2015. godine

8. Govedarstvo

Na obim i vrijednost govedarske proizvodnje, kao najvažnije grane stočarstva utječe više čimbenika broj goveda, kapacitet proizvodnje (u uskoj vezi sa pasminskim sastavom), klimatski čimbenici-poljoprivredne površine, razvijenost zemlje u cjelini-gospodarska snaga i drugi čimbenici. Prema godišnjem izvješću Hrvatske poljoprivredne agencije u Virovitičko – podravskoj županiji u 2015. godini bilo je ukupno 6.006 krava Najveći broj uzgajivača ima manje od 6 krava pri čemu je simentalaska pasmina najzastupljenija je pasmina u Virovitičko podravskoj županiji, a iza nje slijedi Holstein pasmina. Od mesnih pasmina krava u Virovitičko-podravskoj županiji najzastupljenije su Charolais, Hereford i Angus pasmine. Na području Virovitičko – podravske županije tri uzgajivača uzgajaju našu izvornu pasminu goveda Slavonsko Srijemski Podolac.

Okolnosti koje su dovele mljekarstvo Hrvatske, a samim time i mljekarstvo Virovitičko podravske županije u nepovoljan položaj su mnogostruke i velikim se dijelom odnose na posljedice u proizvodnji nastale tijekom i poslije Domovinskog rata, nepovoljne rezultate procesa obnove i privatizacije, nerazvijenost agrarne strukture, male proizvodne kapacitete, te veliki broj malih gospodarstava čija je godišnja proizvodnja mlijeka svega 6.000 litara mlijeka po domaćinstvu.

Tablica IX/11: Pasmine krava u Virovitičko-podravskoj županiji u 2015. Godini

Mliječne i kombirane	Mesne	Izvorne	Križanci	Ukupno
5.250	299	32	425	6.006

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, Godišnje izvješće 2015.

Tablica IX/12: Mliječne i kombinirane pasmine krava i križanci pasmina u Virovitičko – podravskoj županiji u 2015. godini

Pamina	Stada	Krave	Ženski podmladak
Simentalaska pasmina	742	4.225	2.316
Holstein pasmina	175	1.238	982
Brown Swiss	12	15	13

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, Godišnje izvješće 2015.

Tablica IX/13: Mesne i izvorne pasmine krava u 2015. godini

Pasmina	Stada	Krave	Ženki podmladak
Charolais	4	81	49
Hereford	3	86	35
Limousin	3	7	2
Angus	5	125	86
Slavonsko srijemski podolac	3	32	30

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, Godišnje izvješće 2015.

Tablica IX/14: Veličina stada u Virovitičko podravskoj županiji u 2015. godini

Veličina stada	Stada	Krave
<6	510	1.106
6 – 10	93	805
11 – 15	50	639
16 – 20	25	435
21 – 25	12	279
26 – 30	10	285
31 – 50	15	587
51 – 100	13	983
101 – 250	4	598
251 - 1000	1	289
Ukupno	733	6.006

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, Godišnje izvješće 2015.

9 .Svinjogojstvo

U Virovitičko – podravskoj županiji zastupljene su dvije uzgojne organizacije 1. Virovitica i Pitomača i 2. Slatina i Orahovica. Prema godišnjem izvješću Hrvatske poljoprivredne agencije za 2014. godinu vidljivo je da su na području Virovitičko – podravske županije pod kontrolom proizvodnosti i uzgojnim organizacijama zastupljene tri pasmine svinja, Landras, Durok i Crna Slavonska svinja.

Na nivou Hrvatske poljoprivredne agencije (HPA) postavljeni su regionalni koordinatori za uzgojno selekcijski rad. Odabrana su gospodarstva na kojima će se proizvoditi nukleus stada iz kojih će se onda moći nabavljati kvalitetne nazimice za proizvodnju u čistoj pasmini ili za križanje u svrhu dobivanja kvalitetnog tovnog materijala (korištenje heterozis efekta u F1 generaciji). Detaljne informacije su raspoložive u Izvješću o radu HPA - Županijski ured Virovitica za 2015. godinu.

Tablica IX/15: Broj rasplodnih svinja pod kontrolom proizvodnosti i uzgojnim organizacijama u Virovitičko podravskoj županiji na dan 31.12.2015.

Pasmina	Nerastovi	Krmače
Landras	3	6
Durok	2	5
Crna Slavonska	6	63
Ukupno:	11	74

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, Godišnje izvješće 2015. godine

Tablica IX/16: Broj uzgajivača i prosječan broj krmača po uzgajivaču na obiteljskim gospodarstvima

Broj krmača	do 5	6 - 9	10 - 19	20 i više	ukupno
Broj uzgajivača	8	4	4	1	17

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, Godišnje izvješće 2015. godine

Tablica IX/17: Proizvodnja prasadi matičnih krmača po pasmini u Virovitičko – podravskoj županiji

Pasmina	Broj krmača	Broj legala	Oprašeno prasadi	Živo oprašeno prasadi	Odbijeno prasadi	Prosječno oprašeno	Prosječno živo oprašeno	Prosječno odbijeno
Landras	11	12	118	100	92	10,73	9,09	8,36
sDurok	5	8	85	85	75	10,63	10,63	9,38
Crna Slavonska	35	43	241	204	185	7,46	6,23	5,80

Izvor: Izvješću o radu HPA - Županijski ured Virovitica za 2015. godinu.

10. Ovčarstvo i kozarstvo

U 2003. godini redefiniran je status matičnih i upisanih stada sa stanovišta bržeg genetskog napretka. Matičnim stadom, odnosno onim uzgajivačima koji žele sudjelovati u provedbi uzgojnih programa, smatrat će se samo oni koji žele obavljati planski pripust i kontrolu proizvodnih osobina. Na području

Virovitičko – podravske županije u 2015. godini 5 uzgajivača upisana u upisnik uzgojno valjanih ovaca uzgajalo je 800 ovaca.

Tablica 63. prikazuje kako se broj uzgojno valjanih ovaca u odnosu na 2010. godinu znatno smanjio. U 2015. godini na području Virovitičko podravske županije ima 780 uzgojno valjanih ovaca.

Gledajući po pasminama, najviše pripada pasmini Travnička pramenka sa 602 ovaca, 37 šilježica i 28 ovnova, slijedi Merinolandschauf sa 60 ovce, 10 šilježica i 5 ovnova, istočno firzijska pasmina sa 42 ovcom, 15 šilježica i jednim ovnom.

Tablica IX/18: Broj uzgojno valjanih ovaca i broj uzgajivača upisanih u upisnik uzgajivača uzgojno valjanih ovaca u Virovitičko – podravskoj županiji od 2010. do 2015. Godine

Godina	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Broj uzgojno valjanih ovaca VPŽ	3.588	3.670	3.922	2.369	780	800
Broj uzgojno valjanih ovaca RH	47.726	46.531	44.917	41.279	40.893	39.883
Broj uzgajivača na području VPŽ	23	21	18	10	6	5
Broj uzgajivača na području RH	566	524	481	445	440	412

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, Godišnje izvješće 2015.

Tablica IX/19: Pasminski sastav uzgojno valjanih ovaca u Virovitičko-podravskoj županiji

Pasmina	Broj ovaca	Broj šilježica	Broj ovnova	Ukupno grla
Travnička pramenka	602	37	28	667
Merinolandschauf	60	10	5	75
Istočnofrizijska	42	15	1	58

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, Godišnje izvješće 2015.

10. Uzgoj kopitara

Ukupan broj kopitara registriranih u 2015. godini u Središnjem registru kopitara iznosi 24.339 grla. U kopitare spadaju konji, magarci, mule i zebre. U 2015. godini na području Virovitičko – podravske županije bilo je 531 konja i 26 magaraca.

Prema posljednjim podacima HPA u Virovitičko – podravskoj županiji bilo je 313 vlasnika kopitara upisanih u Središnji registar kopitara.

Na području Županije ima najviše Hrvatskog hladnokrvnjaka. Na području Županije 47 uzgajivača uzgajaju 219 grla Hrvatskog hladnokrvnjaka u čistoj krvi.

Tablica IX/20: Broj registriranih vlasnika kopitara i broj registriranih kopitara u Virovitičko – podravskoj županiji u 2014. godini

Područje	Vrsta kopitara		Ukupni broj vlasnika kopitara	Broj aktivnih vlasnika kopitara
	Konji	Magarci		
VPŽ	531	26	313	158
RH	21.868	2.459	10.568	5.919

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, Godišnje izvješće 2015. godine, Konjogojstvo

Tablica IX/21: Najzastupljenije pasmine konja u Virovitičko – podravskoj županiji u 2015. godini

Pasma	Broj grla		Broj vlasnika	
	VPŽ	RH	VPŽ	RH
Hrvatski hladnokrvnjak	219	6.877	47	1.139
Poni	37	924	15	431
Paint konj	27	65	3	27
Arapski konj	24	437	17	210
Hrvatski športski konj	29	530	10	258
Arapski punokrvnjak	21	135	8	60
Lipicanac	10	2.062	7	706

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, Godišnje izvješće 2015. godine, Konjogojstvo

11. Peradarstvo

Na obiteljskim gospodarstvima se najčešće perad uzgaja samo za podmirenje vlastitih potreba na mesu i jajima, a puno rjeđe za ponudu tržištu. Ukoliko su se obiteljska gospodarstva odlučila za uzgoj peradi za tržište, najčešće su prelazili na intenzivni ili rjeđe poluintenzivni način uzgoja.

U posljednjim godinama značajan je postao uzgoj kokoši Hrvatice. Kokoš Hrvatica se kao hrvatska izvorna pasmina tradicionalno uzgaja na tipično ekstenzivan način, na malim obiteljskim gospodarstvima.

Prema podacima Hrvatske poljoprivredne agencije u Virovitičko – podravskoj županiji u 2015. godini bilo je 66 kokoši i 8 pijetlova kokoši Hrvatice, što predstavlja udio od 1,35 % odnosno 1,53 % od ukupnog broja kokoši odnosno pijetlova u Republici Hrvatskoj.

Zapažen je pad uzgoja umatičenih kokoši Hrvatica na razini Županije, dok je uzgoj na razini Hrvatske porastao.

Tablica IX/22: Broj umatičenih kokoši hrvatica od 2011. do 2015. godine u Virovitičko, podravskoj županiji

Područje	2011.		2012.		2013.		2014.		2015.	
	Kokoši	Pijetlovi	Kokoši	Pijetlovi	Kokoši	Pijetlovi	Kokoši	Pijetlovi	Kokoši	Pijetlovi
VPŽ	205	24	267	29	305	35	89	11	66	8
RH	949	103	1.281	138	2.160	234	3.521	381	4888	526

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, Godišnje izvješće 2015., Ovčarstvo, kozarstvo i male životinje

Tablica IX/23: Ukupan broj jaja i pilića po tipu kokoši hrvaticice u VPŽ i RH u 2015. godini

	Tip kokoši	Broj jaja		Broj pilića	
		Snesenih	Nasađenih	Izvaljenih	Odgojenih
VPŽ	Crveni	9.382	2.897	2.617	2.369
VPŽ ukupno		9.328	2.897	2.617	2.369
RH ukupno		632.726	190.071	170.629	158.457

Izvor: Hrvatska poljoprivredna agencija, Godišnje izvješće 2015., Ovčarstvo, kozarstvo i male životinje

12. Šumarstvo

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore Županijske komore Virovitica u Županiji je gotovo trećina površine pod šumama, odnosno 71.347 ha, pretežito su državno vlasništvo.

2015. godine posjeklo se 456.762 m³, a pošumilo oko 73 ha. Površine pod šumama povećale su se za 4,65 % u odnosu na 2006. Godinu. Značajan je porast sječe drvne mase koji se povećao za više od 100 % u odnosu na 2006. godinu.

Šume u Virovitičko-podravskoj županiji su temelj razvitka drvne industrije, ali isto takvu ulogu mogu imati i u razvitku turističke i lovne privrede.

Tablica IX/24: Šumske površine na području Virovitičko – podravske županije u razdoblju od 2006. do 2015. godine

Godina	Površina šuma (ha)	Sječa šuma u m ³	Pošumljavanje (ha)
2006.	68.197	213.638	8
2007.	69.598	169.451	47

2008.	69.670	216.527	9
2009.	70.416	259.927	126
2010.	70.456	257.273	229
2011.	70.134	321.478	163
2012.	70.071	306.512	93
2013.	71.377	428.395	223
2014.	71.337	419.049	263
2015.	71.374	456.762	73

Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 1994-2012.godine; Hrvatske šume 2013.-2015.godine

XII. ZAKLJUČNE KONSTATACIJE

Izješće o gospodarstvu Źupanije već je uobičajeni dokument o kojima se izjašnjava Źupanijska skupština. Ovogodišnje Izješće po svojoj je metodologiji slično izješćima iz proteklih razdoblja i rađeno je na podlozi relevantnih dokumenata - od usvojenih strategija ili nacrti i prijedloga strategija čije se donošenje očekuje na državnoj razini, izješćima FINE, podacima prikupljenih od strane HGK, HOK i drugih institucija i sl.

Gospodarski oporavak na razini države preslikava se i na Virovitičko-podravsku Źupaniju što je vidljivo iz podataka da je povećan broj zaposlenih za 7,7 %, ukupni prihodi za 5,8 %, izvoz za 6,6 %.

Kao što je već rečeno, Izješće o gospodarstvu Virovitičko-podravške Źupanije sastavljeno je na temelju relevantnih podataka prikupljenih od niza državnih i drugih institucija te mu je prije svega svrha da pruži uvid u najaktualnije (koliko god je to moguće) stanje u gospodarstvu Źupanije, kretanje osnovnih gospodarskih i drugih pokazatelja, kao i komparaciju u odnosu na RH i druge Źupanije sa ciljem ukazati na položaj koji Virovitičko-podravska Źupanija u odnosu na svoje uže ili šire okružje.

Cilj ovog Izješća nije da da odgovore na pitanja daljnjeg razvoja gospodarstva ili još više gotove recepte za rješavanje gorućih pitanja čije je rješavanje ponajprije u domeni centralne države ili nositelja gospodarskih aktivnosti, s obzirom na njihovu autonomiju u uvjetima tržišnog gospodarstva. To ne proizlazi niti iz Ustavom niti zakonom određene uloge Źupanija kao jedinica područne (regionalne) samouprave, a još je više ograničeno stvarnim fiskalnim potencijalima svih JL[®]S.

U tom kontekstu više nego inače ukazuje se na presudnu ulogu:

- Potrebe promjena zakonskih okvira u pravcu stvarne funkcionalne i fiskalne decentralizacije a s tim u svezi preispitivanje čitavog niza zakonskih i podzakonskih akata koji stvaraju prepreke razvoju poduzetništva, posebno u cilju optimalnog korištenja lokalnih resursa (zemljište, i sl.) i njihovo stavljanje u funkciju razvoja
- Potrebu jačanja kapaciteta na razini JL[®]S u smislu jačanje znanja i kompetencija svih onih čimbenika koji pripremaju razvojne planove i programe (razvojne agencija, poduzetnički inkubatora, upravnih tijela JL[®]S te ustanova i trgovačkih društava u njihovom vlasništvu) te posebno čimbenika koji donose poslovne odluke na razini politike,
- Potrebu jačanje potpornih ustanova, prosvjetnih znanstvenih i kulturnih institucija usmjerenih ka ubrzanju promjeni sadašnjeg nezadovoljavajućeg učešća visokoobrazovnih stanovnika u ukupnom stanovništvu Źupanije
- Potrebi stvarnog poboljšanja u svim segmentima razvoja lokalne zajednice kako bi se u najkraćem mogućem roku ostvarili uvjeti da ova Źupanija i sve njezine općine i gradovi postanu poželjne destinacije u kojima će sadašnje stanovništvo naći osnove vlastite egzistencije i izvore ne samo za sebe nego i za članove svojih obitelji pa i mogućnosti da se osiguraju uvjeti za ubrzano doseljavanje, a ne iseljavanje sa prostora Źupanije. U tom kontekstu neophodno je ostvariti da stanovništvo Źupanije ima u prosjeku iste uvjete života i životnog standarda kao što su oni u razvijenim sredinama počevši od komunalne infrastrukture i infrastrukturne povezanosti za jakim centrima (auto ceste, brze ceste i dr.) optimalne mreže odgojno obrazovnih institucija svih razina, mreže zdravstvenih ustanova svih razina, te ostale mreže javnih i društvenih institucija koji će biti u službi svih stanovnika Źupanije i svih čimbenika koji svoju djelatnost vežu za ovu infrastrukturu.

U sadašnjem aktualnom trenutku ove zadaće neće biti moguće realno ostvariti ako svi relevantni čimbenici (od politike do operativnih nositelja pojedinih aktivnosti razvoja) ne budu svjesni težine sadašnjeg stanja i prilika u ovoj Źupaniji. Iz takve svijesti o realnosti sadašnjeg trenutka i svih procesa

U tom smislu posebnu ulogu imat će:

- Razvojna agencija Županije i razvojne agencija na nivou JLS,
- Mreža poduzetničkih inkubatora i drugih potpornih institucija,
- Mreža bankarskih i drugih novčarskih institucija,
- Mreža znanstveno istraživačkih i obrazovnih institucija,
- Mreža svih ostalih državnih, županijskih i lokalnih institucija,
- Mreža općina i gradova te njihovih udruga te strukovnih udruga (komore, zadruge i savezi, proizvođačke organizacije, zajednice, inovacijski centri, centri kompetencija i dr.)
- Mreža nevladinih udruga i drugih čimbenika koji mogu dati doprinos kvalitetnom zajedničkom osmišljavanju razvojne politike, a nastavno na isto i izradu i realizaciju projekata i planova.

Postojeći zakonski akti, a još više najava novih prijedloga i strategija kao i novih zakonskih rješenja u području regionalnog, a naročito ruralnog razvoja trebaju biti okvir unutar kojeg će se definirati Županijska razvojna strategija kao i strategije razvoja na nižim razinama te biti osnova za definiranje konkretnih projekata i aktivnosti svih čimbenika razvoja u narednim razdobljima. U uvjetima gotovo konstantne oskudice financiranja ovih projekata i programa iz domaćih izvora, posebno proračuna JL[®]S sve više se nameće potreba korištenja sredstava europskih fondova, što uvjetuje potrebu usvajanja znanja i kompetencija onih koji će izrađivati ali i donositi konkretne projekte koji će se aplicirati na natječaje EU i kojima će cilj biti osigurati konkurentnost županijskog gospodarstva, ali i ukupan razvoj ove Županije.

KLASA: 302-01/16-01/04

URBROJ: 2189/1-03-16-4

Korištena literatura:

1. Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Virovitičko-podravске županije u 2015.godini (FINA)
2. Nacrt prijedloga Strategije regionalnog razvoja RH za razdoblje do kraja 2020.g. (MRRFEU)
3. Program ruralnog razvoja RH 2014. – 2020.
4. Strategija prometnog razvoja RH 2014. – 2030.,
5. Demografski scenarij i migracije-Ekonomski fakultet Zagreb 2014.
6. Statistički ljetopis RH u 2015.
7. Priopćenja DZS
8. Mjesečno statističko izvješće o korisnicima i pravima u sustavu socijalne skrbi-Ministarstvo socijalne politike i mladih
9. Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje
10. Statističke informacije Hrvatske obrtničke komore
11. Statističke informacije Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje
12. Statističke informacije i bilteni Hrvatskog zavoda za zapošljavanje
13. Županije - velike gospodarske razlike na malom prostoru – izdanje HGK Zagreb
14. Fiskalni položaj županija – Okrugli stol 2015.
15. Aktulanosti gospodarstva Virovitičko-podravске županije u 2015.godini